

۱- موضوع یک بررسی آماری، «مزه خرما لوه‌های یک باغ از نظر گس بودن یا نبودن آن‌ها است». تعدادی از خرما لوها را بررسی می‌کنیم؛ نسبت خرما لوه‌های گس در این تعداد، چه نام دارد؟

(۱) آماره نمونه (۲) پارامتر جامعه (۳) نمونه (۴) نمونه تصادفی

۲- کدام گزینه درباره مقیاس نسبتی نادرست است؟

(۱) اختلاف و نسبت مقادیر داده‌ها در آن بامعنا است.

(۲) برای اغلب متغیرهای فیزیکی که با تعداد شروع می‌شوند، مناسب است.

(۳) در این مقیاس، صفر قراردادی است.

(۴) برای داده‌هایی است که قابل مرتب‌کردن هستند.

۳- تفاضل ریشه‌های معادله $4x^2 + ax + 25 = 0$ برابر با صفر است. اگر محور تقارن سهمی $y = ax^2 + bx - b^2$ خط $2x + 5 = 0$ باشد، مقدار $a + b$ کدام می‌تواند باشد؟

(۱) -۸۰ (۲) -۱۰۰ (۳) -۱۲۰ (۴) -۱۵۰

۴- در تابع خطی $f(x) = (h - 3)x^2 + (kh + 2)x - k$ ، اگر $f(-1) = 22$ باشد، مقدار $f\left(\frac{k}{h}\right)$ کدام است؟

(۱) ۱۸ (۲) ۱۶ (۳) ۳۲ (۴) ۳۸

۵- اگر میانگین اعداد ۱۸، ۲۵، a ، ۲۰، ۱۲، ۷، $2a - 1$ و ۸ برابر با ۱۶ باشد، میانه این اعداد کدام است؟

(۱) ۱۵ (۲) $15/5$ (۳) ۱۶ (۴) $16/5$

۶- چند گرم مس به ۸۰۰ گرم شمش طلا با عیار ۹۰۰ اضافه کنیم تا عیار شمش جدیدمان به ۷۵۰ برسد؟ (عیار ۹۰۰ یعنی از هر ۱۰۰۰ واحد، ۹۰۰ واحد آن طلا و ۱۰۰ واحد آن فلزات دیگر هستند.)

(۱) ۱۰۰ (۲) ۱۲۰ (۳) ۱۵۰ (۴) ۱۶۰

۷- اگر رابطه $f = \{(a, b - a), (a + 2, 4), (a, 2), (b, a - 1)\}$ تابع باشد، مجموع ریشه‌های معادله $(x + 1)^2 = ax + b$ کدام است؟

(۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۵ (۴) ۶

محل انجام محاسبات

۸- مدیر یک رستوران در یک روز، ۴ میلیون تومان را بین کارکنان خود به طور مساوی تقسیم می‌کند. هفته بعد هم، ۶ میلیون تومان را در بین کارکنان خود تقسیم می‌کند. در مرتبه دوم، کارکنان ۵ نفر نسبت به مرتبه اول بیشتر بودند. بهزاد در هر دو مرتبه بود و مجموع پولی که گیرش آمد، برابر با ۴۴۰,۰۰۰ تومان است. تعداد کارکنان در مرتبه اول چند نفر بوده است؟

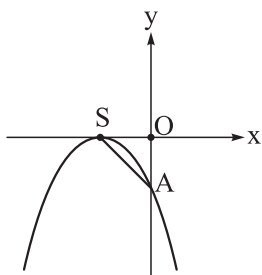
۳۰ (۴)

۲۵ (۳)

۲۰ (۲)

۱۵ (۱)

۹- شکل زیر نمودار سهمی $y = -2x^2 + bx + c$ را نشان می‌دهد. اگر مثلث SOA متساوی الساقین باشد، مقدار c کدام است؟

-۱ (۲)

 $-\frac{1}{2}$ (۱)

-۲ (۴)

 $-\frac{3}{2}$ (۳)

۱۰- میانگین ۲۰ داده آماری برابر با ۱۸ است. اگر پنج عدد طبیعی متوالی به آن‌ها اضافه کنیم، میانگین کل داده‌ها برابر با ۲۲ می‌شود. مجموع ارقام میانه داده‌های اضافه شده کدام است؟

۱۱ (۴)

۱۰ (۳)

۹ (۲)

۸ (۱)

محل انجام محاسبات

۱۱- کدام گزینه قضاوت نادرستی درباره نکات حکایت زیر در هر سه قلمرو زبانی، ادبی و فکری دارد؟
 «غلام این پذیرفتگاری از خواجه بشنید، به روی تقبل و تکفل پیش آمد و بر کار اقبال نمود. بار در کشتی نهاد و خود در نشست. روزی دو سه، بر روی دریا می‌راند. ناگاه بادهای مخالف از هر جانب برآمد، سفینه را درگردانید و بار آبگینه املش خرد بشکست. کشتی و هر چه در او بود، جمله به غرقاب فنا فرورفت.» (مرزبان‌نامه)

(۱) در قلمرو زبانی، سفینه نسبت به کاربرد امروزی خود تحول معنایی پیدا کرده است.

(۲) در قلمرو ادبی، روزی دو سه مجازاً به معنی روزهایی اندک است.

(۳) در قلمرو فکری، درون‌مایه متن، کم‌کاری و بی‌احتیاطی غلام است.

(۴) متن به قلم سعدالدین وراوینی نوشته شده است.

۱۲- کدام گزینه درباره زبان فارسی میانه و شاخه‌های آن، اطلاعات نادرستی می‌دهد؟

(۱) آثار ادبی پهلوی به سبب اهمیت سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام، اغلب به صورت مکتوب وجود نداشت.

(۲) کتاب‌های «یادگار زریران» و «درخت آسوریک» به نثر نوشته شده و ریشه پارتی دارند.

(۳) زبان پارتی در زمان اشکانیان رایج بود و جغرافیای رواج آن، شمال و شمال شرقی ایران بوده است.

(۴) بیشتر آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، آثار دینی زردشتی است.

۱۳- در همه بیت‌ها ویژگی زبانی سبک خراسانی مشهود است، به جز

(۱) اگر این می به ابر اندر به چنگال عقابستی

(۲) در میان چین فتاد از وی پری

(۳) گاه در موکب شاهانه تو جوشن پوش

(۴) بکشت از دلیرانشان یک به یک

۱۴- در کدام گزینه به یکی از عوامل مهم پیشرفت و گسترش زبان و ادبیات فارسی در قرن سوم تا میانه قرن پنجم اشاره نشده است؟

(۱) در این دوره مدارس و مراکز تعلیم توسعه پیدا کرد.

(۲) زبان فارسی با واژگان زبان عربی درآمیخت.

(۳) لشکرکشی‌ها و فتوحات غزنویان به رشد و گسترش زبان و ادبیات فارسی انجامید.

(۴) شاهان به جلب عالمان و ادیبان به دربارها گرایش داشتند.

۱۵- کدام بیت با فضای فکری شعر قرن‌های پنجم و ششم تناسب ندارد؟

(۱) با من پلنگ سارک و روباه طبعک است

(۲) با این همه به دولت احمد در این زمان

(۳) فردات را ببین به دل و امروز

(۴) تغافل چند خون سازد دل حسرت نگاهان را

۱۶- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب بهره‌مندی از آرایه‌های «واج‌آرایی - واژه‌آرایی - موازنه - ترصیع» مرتب کنیم، کدام گزینه نشان‌دهنده ترتیب درست است؟

الف) رهان گردن از بار غلّ طمع

ب) نی نی که ز لطف در همه آینه‌ها

ج) حمله چه کنی که کندش مشیرم

د) نارفته ره، رونده به جایی نمی‌رسد

(۱) د - ب - ج - الف (۲) الف - ب - د - ج (۳) د - ب - الف - ج (۴) الف - ب - ج - د

۱۷- با استفاده از گزینه‌ها عبارت «الف» را کامل کنید؛ به طوری که عبارت جدید، از نظر نوع سجع با عبارت «ب» یکسان باشد.

الف) در بدایت بود، در نهایت بود.

ب) دفتر شکایتی باز کرده و ذمّ توانگران آغاز کرده.

(۱) بند و چاه - تخت و گاه	(۲) درد و رنج - عزّ و گنج
(۳) رنج و ملال - شوق وصال	(۴) فتنه و شر - دیدار پدر

۱۸- در کدام بیت آرایهٔ موازنه به چشم نمی‌خورد؟

(۱) این از آن پرسان که آخر نام این فرزانه چیست؟	وان بدین گویان که آخر جای این ساحر کجا؟
(۲) عقدِ نظامانِ سحر از من ستاند واسطه	قلبِ ضرابانِ شعر از من پذیرد کیمیا
(۳) جرعه‌نوش ساغر فکر من‌اند از تشنگی	ریزه‌خوار سفرهٔ راز من‌اند از ناشتا
(۴) من قرین گنج و اینان خاکبیزان هوس	من چراغ عقل و آن‌ها روزکوران هوا

۱۹- تقطیع هجایی کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟

(۱) چو دُرپاش گردد به معنی زبانم	رسد مرحبا از زمین و زمانم
(۲) جهاننا چه بدمهر و بدخو جهانی	چو آشفته بازار بازارگانی
(۳) مرا جود او تازه دارد همی	مگر جودش ابر است و من کشتزار
(۴) دل من همی جست پیوسته یاری	که خوش بگذرانند بدو روزگاری

۲۰- در همهٔ ابیات، حرف متحرکی به ضرورت وزن شعر، ساکن خوانده می‌شود، به جز

(۱) هر چه بر نفس خویش نپسندی	نیز بر نفس دیگری میسند
(۲) ای آن که به لطف خود کنی درمانم	مگذار مرا به من که اندرمانم
(۳) من که صد سلسله از دست غمت می‌گسلم	یک سر مو نتوانم ز دو زلف تو گسست
(۴) باد سحری به سحر ماهر شد	بربود ز خلق دل به مکر و فن

۲۱- تقطیع هجایی کدام مصراع در برابر آن نادرست آمده است؟

(۱) ای بی نشان محض، نشان از که جویمت؟: -U-U--UU-U-U-
(۲) غایبیم از ذوق حضور ای صنم: -U--UU---U-
(۳) به علی شناختم من، به خدا قسم، خدا را: U-U-UU--U-U-U--U-
(۴) چون توانی زیستن در این قفس؟: -U---U---U-

۲۲- در کدام گزینه هجای کشیده به کار نرفته است؟

(۱) نبود چشم مرا زان مه سیمینه خبر	خنک آن کاو شب دوشینه نکو برده به سر
(۲) او دلی داشت گرامی و دلی دیگر یافت	کاشکی من دلکی یافتمی نیز دگر
(۳) ای دریغا دل من کان صنم سیمین بر	دل من برد و مرا از دل او نیست خبر
(۴) تا نباشد چو گل سبب گل آزرگون	تا نباشد چو گل نار گل نیلوفر

۲۳- کدام گزینه با بیت «دانه باشی مرغکانت برچند / غنچه باشی کودکانت برکنند» ارتباط معنایی دارد؟

(۱) خرمن ز مرغ گرسنه خالی کجا بود	ما مرغکان گرسنه‌ایم و تو خرمنی
(۲) دریغا که کشتند زارت به تیغ	نخوردند بر کودکانت دریغ
(۳) هنر از مردم بیگانه نهان دار که هست	طوطی از نطق شکربار به دام افتاده
(۴) مست توام از جرعه و جام آزادم	مرغ توام از دانه و دام آزادم

۲۴- عبارت نوشته شده در برابر کدام گزینه، معرف مفهوم بیت نیست؟

(۱) ما چو ناییم و نوا در ما ز توست	ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست:	انعکاس اراده معشوق در عاشق
(۲) مهتری گر به کام شیر در است	شو، خطر کن ز کام شیر بجوی:	همت لازمه کامیابی است.
(۳) اگر هوشمندی به معنی گرای	که معنی بماند نه صورت به جای:	برتری باطن بر ظاهر
(۴) دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند	از گوشه بامی که پریدیم، پریدیم:	وفاداری عاشق

۲۵- با توجه به ابیات زیر کدام گزینه نادرست است؟

«ریگ آموی و درشتی راه او	زیر پایم پرنیان آید همی
آب جیحون از نشاط روی دوست	خنک ما را تا میان آید همی
ای بخارا، شاد باش و دیر زی	میر، زی تو شادمان آید همی»
- (۱) در بیت‌ها، آرایه ترصیع به چشم می‌خورد.
 (۲) دو واژه «زی» در معنی یکسانی به کار نرفته‌اند.
 (۳) هر مصراع از شعر با مصراع «از جدایی‌ها حکایت می‌کند» هم‌وزن است.
 (۴) مضمون کلی ابیات اشتیاق دیدار وطن است.

۲۶- به ترتیب، پاسخ هر یک از سؤالات زیر، کدام است؟

- فرهنگ از چه طریقی در افراد، درونی می‌شود؟
 - عملکرد نهادهای اجتماعی چگونه است؟
 - کدام مورد از ویژگی‌های جهان اجتماعی نیست؟
 - کدام یک جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را در جامعه ضروری می‌سازد؟
- (۱) تشویق و پاداش - مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهای یک جهان اجتماعی - جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ از نسلی به نسل دیگر تداوم می‌یابد. - معنادار بودن پدیده‌های اجتماعی
- (۲) تبلیغ و اقناع - طرد شیوه‌های غیر قابل قبول تأمین نیازهای افراد - جهان اجتماعی براساس آگاهی و اراده هر فرد شکل می‌گیرد. - ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی
- (۳) تشویق و پاداش - ارتباط دادن لایه‌های جهان اجتماعی با یکدیگر - مجموعه‌ای از پدیده‌های اجتماعی، یک جهان اجتماعی را تشکیل می‌دهند. - ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی
- (۴) تبلیغ و اقناع - تعیین شیوه قابل قبول تأمین بعضی از نیازهای افراد - عضویت افراد در جهان اجتماعی قراردادی و اعتباری است. - معنادار بودن پدیده‌های اجتماعی

۲۷- به ترتیب، در رابطه با موارد زیر، کدام گزینه صحیح است؟

- پیامد مسن شدن جمعیت
 - نتیجه شناخت خداوند، شیطان و فرشتگان
 - مفهوم وجود نظریات متفاوت و متنوع درباره هویت
 - پیامد مشارکت اجتماعی اعضای جهان اجتماعی
- (۱) افزایش هزینه‌های بهداشت و درمان - ورود پدیده‌های ماوراء طبیعی به جهان اجتماعی - ابعاد متفاوت هویت انسان - پیدایش و گسترش آگاهی و اراده‌ای نوین
- (۲) مشکلات خانواده‌های تک‌فرزند - دگرگونی کنش‌های اجتماعی - وجود ابعاد پنهان هویتی - کنشگری فعال و آگاهانه اعضای جهان اجتماعی
- (۳) بالارفتن نرخ جایگزینی - یکسان عمل نکردن سنت‌ها و قوانین الهی با انسان‌های شاکر و ناسپاس - غفلت و فراموشی انسان از خویشتن - برداشته شدن الزامات جهان اجتماعی
- (۴) کمبود نیروی کار جوان - تغییر آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان - امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت - پابرجا ماندن جهان اجتماعی موجود

۲۸- جامعه‌شناسانی مانند دورکیم، مارکس و اسپنسر به چه دیدگاه مشترکی باور داشتند و عامل شکل‌گیری قفس

آهنین در جهان متجدد از دیدگاه وبر چیست؟

- (۱) الگوبودن جوامع پیشرفته برای جوامع عقب‌مانده براساس دیدگاه طولی نسبت به جهان‌های اجتماعی - رواج کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا
- (۲) شباهت جوامع به موجودات گوناگون و طی کردن مسیری واحد - قداست‌زدایی از عناصر معنوی
- (۳) تقسیم جوامع به دو مقطع مکانیکی و ارگانیکی براساس معیار میزان تقسیم کار - از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها
- (۴) دوام طولانی برخی فرهنگ‌ها و از بین رفتن برخی دیگر به دلیل آرمان‌ها و ارزش‌های متفاوت - علم‌ندانستن دانش‌های فراتجربی

۲۹- به ترتیب علت شکل‌گیری هر یک از وضعیت‌های زیر، در کدام گزینه آمده است؟

• از دست رفتن نشاط زندگی

• چالش در دوام هویت فرهنگی جهان اجتماعی

• تحولات فرهنگی

• مرگ جهان اجتماعی

- (۱) مواجهه با آسیب‌هایی مانند ناامیدی و خودکشی افراد - تبدیل یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر - ابداعات و نوآوری‌های اعضای جهان اجتماعی - کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی جهان اجتماعی
- (۲) غفلت از پرسش درباره معنای زندگی و مرگ - از دست رفتن اهمیت و اعتبار عقاید و ارزش‌ها نزد اعضای جهان اجتماعی - کاستی‌های موجود در هویت فرهنگی - ناتوانی فرهنگ در پاسخ به نیازهای معنوی انسان‌ها
- (۳) عمل نکردن جهان اجتماعی متناسب با نیازهای روحی و روانی افراد - از دست رفتن اهمیت و اعتبار عقاید و ارزش‌ها نزد اعضای جهان اجتماعی - تزلزل فرهنگی - ناتوان دانستن انسان در یافتن معنای زندگی
- (۴) عبور از مرزهای هویت فرهنگی جهان اجتماعی - تبدیل یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر - تزلزل فرهنگی - کاستی و خلأ معنوی

۳۰- به ترتیب، در رابطه با سؤالات زیر، کدام گزینه صحیح است؟

- (الف) اگر جهان اجتماعی در مواجهه با جهان‌های دیگر بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، چه وضعیتی پیش می‌آید؟
- (ب) جهان اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی عقاید جهان دیگر را می‌پذیرد، به چه وضعیتی دچار می‌شود؟
- (ج) فراموشی انسان از خود در صورت فراموش کردن خداوند، نشانه چیست؟
- (۱) داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند. - به جهان دیگر ملحق می‌شود. - از خودبیگانگی حقیقی
- (۲) هویت جدیدی به دست می‌آورد. - به جهان دیگر ملحق می‌شود. - از خودبیگانگی تاریخی
- (۳) داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند. - دچار خودباختگی فرهنگی می‌شود. - از خودبیگانگی فطری
- (۴) هویت جدیدی به دست می‌آورد. - دچار خودباختگی فرهنگی می‌شود. - از خودبیگانگی تاریخی

۳۱- موارد کدام گزینه در ارتباط با پذیرش عقاید و ارزش‌های حقیقی توسط جوامع درست است؟

- (۱) جوامع مختلف با عمل براساس عقاید و ارزش‌های حقیقی، آن را به قلمرو آرمانی جهان اجتماعی وارد می‌کنند. - برای جهان‌های اجتماعی، امکان انحراف از حق وجود دارد.
- (۲) حقایق از جهت قرارگرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی جهان اجتماعی تغییرپذیرند. - حق و باطل بر مدار بینش و گرایش اعضای جهان‌های اجتماعی امکان تغییر ندارند.
- (۳) جوامع با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، آن‌ها را به قلمرو واقعی جهان اجتماعی وارد می‌کنند. - اگر جوامع ایمان خود را به حق از دست بدهند، از حق گسسته و به سوی باطل گام برمی‌دارند.
- (۴) جهان‌های اجتماعی نمی‌توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند. - اگر جوامع مختلف هنجارها و اعمال خود را براساس عقاید و ارزش‌ها سامان دهند، آن‌ها را به قلمرو واقعی وارد نموده‌اند.

- ۳۲- به ترتیب، درست یا نادرست بودن عبارتهای زیر را تشخیص دهید:
- بازتولید هویت اجتماعی به معنای انتقال آن از نسلی به نسل دیگر است، به گونه‌ای که علی‌رغم گذر زمان و پذیرش تغییرات، ویژگی‌های اساسی آن پایدار می‌ماند و دوام می‌آورد.
 - فایده تقسیم اجزای جهان اجتماعی به خرد و کلان این است که از این طریق می‌توانیم میزان اثرگذاری خود بر پدیده‌های اجتماعی را تشخیص دهیم.
 - مطابق با حدیث امام رضا (ع)، وضو موجب نظافت جسم و نشاط روح می‌شود، اما این آثار و پیامدها به اراده انسان وابسته است.
 - صدور شناسنامه برای نوزادان از سوی جهان اجتماعی و در جهت آموزش شیوه زندگی در جامعه به اعضای جهان اجتماعی صورت می‌گیرد.

- (۱) درست - درست - نادرست - درست
 (۲) نادرست - نادرست - درست - درست
 (۳) نادرست - درست - نادرست - نادرست
 (۴) درست - درست - نادرست - نادرست

۳۳- به ترتیب، موارد مشخص شده بیانگر چیست؟

«امروزه اعضای جامعه در عمل زندگی مجردی را بر زندگی خانوادگی ترجیح دهند زیرا شاهد طلاق‌های بسیار زیادی هستند؛ این موضوع موجب شیوع رقیب‌های بی‌بديل زندگی خانوادگی مانند زندگی با حیوانات هم‌عرض خانواده شده است.»

- (۱) تزلزل فرهنگی - بحران هویت - تعارض فرهنگی
 (۲) تزلزل فرهنگی - تعارض فرهنگی - بحران هویت
 (۳) تعارض فرهنگی - تزلزل فرهنگی - بحران هویت
 (۴) تزلزل فرهنگی - بحران هویت - تحول فرهنگی

۳۴- هر یک از موارد زیر به کدام موضوع اشاره دارد؟

- تغییر تصور اعضای جهان اجتماعی درباره زندگی و مرگ خود
- انتخاب از میان دو رشته انسانی و تجربی
- دیدگاه جهان‌های اجتماعی محدودکننده علم به دانش تجربی نسبت به ارزش‌ها
- پزشک شدن فرزند یک کارگر
- (۱) تفاوت‌های مربوط به هنجارها و نمادها - آگاهانه بودن کنش - پدیدآیی ارزش‌ها در قلمرو آرمانی یا واقعی جوامع - تحرک درون‌نسلی افقی
- (۲) از نوع تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی - آگاهانه بودن کنش - داوری درباره درست و غلط بودن یا حق و باطل بودن - تحرک درون‌نسلی صعودی
- (۳) تفاوت‌های مربوط به لایه عمیق جهان اجتماعی - ارادی بودن کنش - امکان شناسایی پیامدهای اجتماعی و تاریخی ارزش‌ها - تحرک میان‌نسلی صعودی
- (۴) از نوع تفاوت‌های درون یک جهان اجتماعی واحد - ارادی بودن کنش - ناتوانی در تشخیص بودن یا نبودن این ارزش‌ها - تحرک میان‌نسلی صعودی

۳۵- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب مبین کدام جامعه یا جهان اجتماعی است؟

- از توانمندی‌های آدمی برای آباد کردن این جهان استفاده نمی‌کند.
- با ویژگی‌های اخلاقی دم‌غنیمت‌شماری، انضباط و تبرّج سازگار است.
- موقعیت اجتماعی افراد به رابطه آن‌ها با زمین بستگی داشت.
- مالکیت ثروت همراه با شغل از پایه‌های اساسی هویت‌یابی افراد در این جامعه است.
- (۱) جامعه اساطیری - جهان دینی - جامعه لیبرالی - جامعه سرمایه‌داری
- (۲) جامعه دنیاگریز - جهان متجدد - جامعه فئودالی - جامعه سرمایه‌داری
- (۳) جامعه اساطیری - جهان دینی - جامعه فئودالی - جامعه آپارتاید
- (۴) جامعه دنیاگریز - جهان سکولار - جامعه لیبرالی - جامعه آپارتاید

عربی، زبان قرآن

• عَيْنِ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۳۶ - ۴۲):

۳۶- ﴿أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ﴾:

- ۱) از آسمان، آبی نازل شد و به وسیله آن از میوه‌ها، روزی برای شما خارج شد!
- ۲) آب‌های آسمان را فرود آورد و بدان برای شما از میوه‌ها رزقی بیرون آورد!
- ۳) از آسمان، آبی نازل کرد و میوه‌ها را خارج کرد تا روزی شما باشد!
- ۴) آبی از آسمان فرو فرستاد و با آن از میوه‌ها برای شما رزقی بیرون آورد!

۳۷- «كَانَتْ فَاطِمَةُ تَسْمَعُ صَوْتَ مُكَيِّفِ الْهَوَاءِ مِنَ الْحَجْرَةِ الثَّانِيَةِ وَلَكِنهَا ظَنَّتْ أَنَّ طَالِبَاتِ ذَلِكَ الصَّفِّ يُمَارِسْنَ نَشَاطًا حُرًّا!»:

- ۱) فاطمه صدای کولر را از اتاق دوم می‌شنید، اما گمان کرد که دانش‌آموزان آن کلاس فعالیت آزاد انجام می‌دهند!
- ۲) فاطمه بود که صدای کولر را از دومین اتاق شنید و پنداشت که آن کلاس دانش‌آموزانش فعالیت آزاد تمرین می‌کنند!
- ۳) صدای کولری که فاطمه می‌شنید از اتاق دوم بود، ولی او گمان کرد دانش‌آموزان آن کلاس آزادانه فعالیت می‌کنند!
- ۴) فاطمه از دو اتاق صدای کولر را می‌شنید، اما گمانش بر این بود که دانش‌آموزان آن کلاس تمرین فعالیت آزاد می‌کنند!

۳۸- «عِنْدَمَا يَأْتِي فَصْلُ الْخَرِيفِ، تُصْبِحُ الْأَرْضُ مَفْرُوشَةً بِالْأَوْرَاقِ الصَّفْرَاءِ وَالْحَمْرَاءِ وَ يَفْرَحُ النَّاسُ بِالْمَشِيِّ عَلَيْهَا!»:

- ۱) آن‌گاه که فصل پاییز فرا می‌رسد، زمین را با برگ‌های زرد و سرخ می‌پوشاند و مردم را از قدم‌زدن روی آن‌ها شاد می‌سازد!
- ۲) با آمدن فصل پاییز، زمین پوشیده از برگ زرد و قرمز می‌شود و مردم از راه‌رفتن روی آن‌ها خوشحال می‌شوند!
- ۳) وقتی فصل پاییز می‌آید، زمین با برگ‌های زرد و سرخ پوشیده می‌شود و مردم از قدم‌زدن روی آن‌ها خرسند می‌شوند!
- ۴) هنگامی که فصل پاییز فرا می‌رسد، زمین با برگ‌های زرد و نارنجی پوشیده می‌شود و مردم روی آن‌ها قدم می‌زنند تا خشنود شوند!

۳۹- «رُبَّمَا يَسْتَعِينُ الْبَشَرُ يَوْمًا بِالْبَكْتِيرِيَا الْمُضِيئَةِ لِإِنَارَةِ الْمُدُنِ وَالْقُرَى لِأَنَّهُ مَنْ يَجْتَهِدُ لِمَا يُرِيدُ يَنْجَحُ!»:

- ۱) چه بسا آدمی روزی از باکتری نورانی برای روشنایی شهر و روستاها کمک بگیرد، زیرا هر کس برای خواستن چیزی تلاش کند، موفق می‌شود!
- ۲) شاید روزی آدم‌ها از باکتری درخشان برای نورانی کردن شهرها و روستاها یاری بجویند، زیرا هر کس برای آن‌چه می‌خواهد بکوشد، موفق می‌شود!
- ۳) روزی می‌رسد که انسان از باکتری درخشان کمک می‌گیرد تا شاید شهرها و روستاها را نورانی کند، زیرا هر کس تلاش کند برای آن‌چه می‌خواهد، موفق می‌شود!
- ۴) شاید روزی انسان‌ها از درخشش باکتری برای نورانی کردن شهرها و روستاها یاری بجویند، زیرا هر کس برای چیزی که موفق می‌شود، کوشش می‌کند!

۴۰- عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- ۱) كَانَ لِصِدِّيقِي مَرَضٌ جَدِيٌّ كَانَ يَخَافُ مِنْهُ: دوست من یک بیماری پوستی داشت که از آن می‌ترسید!
- ۲) قَدْ قَامَتْ مُنْظَمَةُ الْيُونِسْكَو بِتَسْجِيلِ الْمَعَالِمِ التَّارِيخِيَّةِ وَالثَّقَافِيَّةِ فِي قَائِمَةِ التُّرَاثِ الْعَالَمِيِّ: سازمان یونسکو به ثبت آثار تاریخی و فرهنگی در لیست میراث جهانی برخاسته است!
- ۳) (هُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنِ عِبَادِهِ): او کسی است که از بنده‌اش توبه را می‌پذیرد!
- ۴) (رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ): پروردگاران ما را با گروه ستمکار قرار نمی‌دهد!

۴۱- عین الخطأ:

- (۱) طبیعةً ما ز ندران الخَلَابَةُ تُشَجِّعُ السَّائِحِينَ إِلَى السَّفَرِ إِلَيْهَا: طبیعت جَدَابِ ما ز ندران گردشگران را به سفر به آن تشویق می کند!
- (۲) أَخْبَرَتِ سُمَيَّةُ مُدِيرَةَ الْمَدْرَسَةِ بِمَا شَاهَدَتْ فِي الْحُجْرَةِ: سمیه مدیر مدرسه را از آنچه در اتاق دید با خبر کرد!
- (۳) ابْتَعِدُوا عَنِ الْكَسَلِ وَ تَعَلَّمُوا الدُّرُوسَ: از تنبلی دوری کردند و درسها را یاد گرفتند!
- (۴) عِنْدَنَا أُدْوِيَةٌ بَيِّعُهَا بِدُونِ وَصْفَةٍ غَيْرِ مَسْمُوحٍ: داروهای داریم که فروش آنها بدون نسخه غیرمجاز است!

۴۲- «كشاورزان به دلیل خشکسالی، آب کمی از چاه روستا خارج کردند!»:

- (۱) الْفَلَّاحُونَ بِسَبَبِ الْجَفَافِ خَرَجُوا مَاءً قَلِيلاً مِنْ بئرِ الْقَرْيَةِ!
 - (۲) اسْتَخْرَجَ الْفَلَّاحُونَ مَاءً قَلِيلاً مِنْ بئرِ الْقَرْيَةِ بِسَبَبِ الْجَفَافِ!
 - (۳) اسْتَخْرَجَتِ الْفَلَّاحَاتُ قَلِيلاً مِنْ مَاءِ بئرِ الْقَرْيَةِ بِسَبَبِ الْجَفَافِ!
 - (۴) بِسَبَبِ الْجَفَافِ اسْتَخْرَجُوا الْفَلَّاحُونَ مَاءً قَلِيلاً مِنْ الْبئرِ الْقَرْيَةِ!
- اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ اجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۳ - ۴۵) بِمَا يَنْسَبُ النَّصَّ:

سَارَتْ جَمَاعَةٌ مِنَ الزُّوَارِ مِنْ حُدُودِ مَهْرَانَ إِلَى الْعِرَاقِ بِالْحَافِلَةِ فِي السَّاعَةِ السَّادِسَةِ صَبَاحاً وَ وَصَلُوا إِلَى كَرْبَلَاءِ الثَّانِيَةِ عَشْرَ ظَهراً وَ تَشَرَّفُوا بِزِيَارَةِ مَرْقِدِ الْإِمَامِ الْحُسَيْنِ (ع) وَ أَخِيهِ الشَّجَاعِ ثُمَّ ذَهَبُوا إِلَى بَغْدَادٍ وَ طَلَبُوا مِنَ السَّائِقِ أَنْ يَأْخُذَهُمْ إِلَى الْمَدَائِنِ. قَالَ السَّائِقُ: «إِنِّي سَأْخُذُكُمْ، هَلْ تُرِيدُونَ الذَّهَابَ إِلَى مَكَانٍ مُعَيَّنٍ؟» وَ أَجَابَ الزُّوَارُ أَنَّهُمْ يُرِيدُونَ زِيَارَةَ مَرْقِدِ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ لِأَنَّهُ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ. كَانَ سَلْمَانُ أَوَّلَهُ مِنْ إِصْفَهَانَ، وَ بَعْدَ ظَهْوَرِ الْإِسْلَامِ ذَهَبَ إِلَى النَّبِيِّ وَ اسْلَمَ، فَسَمَّاهُ النَّبِيُّ (ص) سَلْمَانَ، وَ جَعَلَهُ مُسْتَشَاراً عَسْكَرِيّاً لَهُ. فَمَاتَ النَّبِيُّ (ص) وَ بَعْدَ أَبِي بَكْرٍ وَ فِي زَمَنِ خَلِيفَةِ عُمَرَ أَصْبَحَ وَالِيّاً عَلَى الْمَدَائِنِ وَ عَاشَ فِيهَا حَتَّى آخِرِ عُمُرِهِ.

۴۳- عین الصحیح عن سلمان الفارسی حسب النص:

- (۱) أَصْبَحَ وَالِي الْمَدَائِنِ فِي خِلَافَةِ أَبِي بَكْرٍ!
- (۲) مَضَى جُزءً مِنْ حَيَاتِهِ فِي شِيرَاز!
- (۳) عِنْدَ ظَهْوَرِ الْإِسْلَامِ، لِنَقَى بِالنَّبِيِّ (ص) فِي التَّجَارَةِ!
- (۴) كَانَ النَّبِيُّ يَسْتَشِيرُهُ فِي الْحُرُوبِ!

۴۴- عین الخطأ حسب مفهوم النص:

- (۱) كَانَ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ يَعِيشُ فِي عَهْدِ خَلِيفَةِ الثَّانِي!
- (۲) تَشَرَّفَ الزُّوَارُ بِزِيَارَةِ مَرْقِدِ حَضْرَةِ أَبِي الْفَضْلِ (ع) أَيْضاً!
- (۳) وَصَلَتْ حَافِلَةُ الزُّوَارِ إِلَى كَرْبَلَاءَ بَعْدَ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَاعَةً!
- (۴) قَبْلَ السَّائِقِ طَلَبَ الزُّوَارُ بِالذَّهَابِ إِلَى الْمَدَائِنِ!

۴۵- عین الخطأ للكلمات [في التحليل الصرفي و المحل الإعرابي]:

- (۱) جَعَلَ: فَعْلٌ مَاضٍ - مَفْرُودٌ مَذْكَرٌ غَائِبٌ - مَجْرُودٌ ثَلَاثِيٌّ - لَازِمٌ / فَعْلٌ وَ ضَمِيرٌ «-ه» فَاعِلُهُ
- (۲) تَشَرَّفُوا: فَعْلٌ مَاضٍ - لَازِمٌ - مَزِيدٌ ثَلَاثِيٌّ بِزِيَادَةِ حَرْفَيْنِ وَ بَابُهُ «تَفَعَّلَ» / فَعْلٌ وَ مَعَ فَاعِلِهِ جُمْلَةٌ فَعْلِيَّةٌ
- (۳) السَّائِقُ: اسْمٌ - مَفْرُودٌ مَذْكَرٌ - مَعْرَبٌ / فَاعِلٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالضَّمَّةِ لِفَعْلِ «قَالَ»
- (۴) مَرْقَدٌ: اسْمٌ عَلَى وَزْنِ مَفْعَلٍ - مَعْرَبٌ - مَفْرُودٌ - مَذْكَرٌ / مُضَافٌ إِلَيْهِ وَ مَجْرُورٌ وَ مُضَافُهُ «زِيَارَةٌ»

● عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (۶ - ۵۰):

۴۶- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (۱) يُؤَكِّدُ الْقُرْآنُ عَلَى حُرِّيَّةِ الْعَقِيدَةِ!
- (۲) لَا تَتَحَرَّكْ عَيْنُ الْيَوْمَةِ وَ تُعَوِّضْ نَقْصَهَا بِتَحْرِيكِ رَأْسِهَا!
- (۳) يَأْخُذُ النَّاسُ الْأَسْمَاكَ لِطَبِخِهَا وَ تَنَاوُلِهَا!
- (۴) عِنْدَمَا يَفْقِدُ الْإِعْصَارُ سُرْعَتَهُ، تَتَسَاقَطُ الْأَسْمَاكُ عَلَى الْأَرْضِ!

۴۷- عین المناسب لمفهوم هذا الحديث: «صدر العاقل صندوق سرده!»

- (۱) راز دل به کس بگم که گوش دهد
 (۲) شب به بالین تو خفتن چه خوش است
 (۳) رازدارست عزتش زانست
 (۴) داننده راز راز ننهفت
- نه آن کس که گوش دهد و پشت نهد!
 راز عشق تو شنفتن چه خوش است!
 خازن راز و حارس جانست!
 با مادرش آن چه دید برگفت!

۴۸- عین العدد لیس صفة:

- (۱) ذهبْتُ إلى شيراز و اشتريتُ ديوانين اثنين من حافظ و سعدي!
 (۲) قالت طالبة: إنَّ واحدةً من النوافذ في الصفِّ مفتوحة!
 (۳) تيار الكهرباء في الشارع الخامس مقطوع!
 (۴) الشهر الثاني عشر في السنة الإيرانية إسفند!

۴۹- عین الفعل اللازم مزيداً ثلاثياً:

- (۱) يعيشُ هذا الطائر في البرِّ و الماء!
 (۲) حاولَ العلماء معرفةَ سرِّ تلكَ الظاهرة العجيبة!
 (۳) من ذا الذي جهَّزه بقوةً مُفكرة!
 (۴) لا تجتمع خصلتان في مؤمن: البخلُ و الكذب!

۵۰- عین المفعول مبنياً:

- (۱) زرعَ الفلاح هاتين الشجرتين في حديقته!
 (۲) ﴿وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ﴾
 (۳) ﴿أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ﴾
 (۴) طلبتِ المديرةُ منها إطفاءَ المصابيحِ و المكيفِ!

۵۱- در عبارت «تاریخ روابط سیاسی ایران و چین در عصر ساسانی»، واژه «تاریخ» در کدام معنا به کار رفته است؟

- ۱) زمان انعقاد معاهدات و قراردادهای سیاسی میان ساسانیان و چینی‌ها
- ۲) بهره‌گیری از تجربه روابط سیاسی گذشته با چین برای بهبود روابط کنونی
- ۳) مجموعه حوادث و رویدادهای سیاسی تجربه‌شده در ایران و چین در عصر ساسانی
- ۴) علم مطالعه و تحلیل وقایع سیاسی براساس شواهد و مدارک به‌دست‌آمده از عصر ساسانی

۵۲- کدام موارد بیانگر وجوه اشتراک دو گاه‌شماری «اوستایی» و «مصری» است؟

- الف) گاه‌شماری خورشیدی - قمری بودند.
- ب) هر چهار سال یک بار کیسه می‌گرفتند.
- ج) سال به دوازده ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد.
- د) پنج روز اضافه به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌شد.

۲) «ج» - «د»

۱) «الف» - «ب»

۴) «ب» - «د»

۳) «الف» - «ج»

۵۳- درباره کدام گزاره به عنوان یکی از پیامدهای انقلاب کشاورزی، میان باستان‌شناسان اتفاق نظر وجود ندارد؟

- ۱) به منظور کاشت، داشت و برداشت محصول، نخستین روستاها و سکونتگاه‌های دائم ایجاد شد.
- ۲) تولید اضافه محصول، زمینه تخصصی شدن فعالیت‌هایی مانند سفالگری را فراهم آورد.
- ۳) در نتیجه تولید مازاد بر نیاز، دادوستد میان روستاهای دور و نزدیک آغاز شد.
- ۴) کشت گیاهان و غلات، زمینه اهلی کردن برخی از حیوانات را فراهم آورد.

۵۴- چرا درباره اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی تمدن دره سند، اطلاعات چندانی در دست نیست؟

- ۱) ساکنان دره سند با مردمان سایر تمدن‌های باستانی مانند ایران و بین‌النهرین، ارتباط و دادوستد نداشته‌اند.
- ۲) از ویرانه‌های این تمدن، ظروف یا آثار هنری چندانی مانند مجسمه‌ها و زیورآلات کشف نشده است.
- ۳) لوح‌ها و نوشته‌های به‌دست‌آمده از این تمدن، تاکنون رمزگشایی و خوانده نشده است.
- ۴) آثار تاریخی مربوط به دره سند در حمله اسکندر به هند از بین رفته است.

۵۵- کدام واقعه، زمینه تقسیم امپراتوری روم به دو بخش شرقی و غربی را فراهم آورد؟

- ۱) رسمیت یافتن دین مسیحیت در قلمرو امپراتوری روم
- ۲) انتخاب بیزانتيوم به عنوان پایتخت توسط کنستانتین
- ۳) هجوم ترکان مسلمان عثمانی به قلمرو امپراتوری روم
- ۴) شورش و قیام بردگان رومی به رهبری اسپارتاکوس

۵۶- کدام گزینه درباره تقدم و تأخر زمانی رویدادهای دوره هخامنشیان درست است؟

- الف) پایگاه‌های دریایی در خلیج فارس، دریای سرخ و دریای مدیترانه تأسیس شدند.
- ب) کورش کوچک شورش کرد و با سپاهی از مزدوران یونانی راهی پایتخت شد.
- ج) نیروی نظامی ویژه ده‌هزار نفری موسوم به سپاه جاویدان تشکیل شد.
- د) مصر تصرف شد و قلمرو هخامنشیان به آفریقا نیز گسترش یافت.

۱) «ب» و «د» مؤخر بر «ج» و مقدم بر «الف» به وقوع پیوسته است.

۲) «د» و «الف» تقریباً هم‌زمان و مقدم بر «ب» و «ج» رخ داده است.

۳) «الف» و «ج» مقدم بر «ب» و مؤخر بر «د» به وقوع پیوسته است.

۴) «ج» و «الف» تقریباً هم‌زمان و مؤخر بر «د» و «ب» رخ داده است.

۵۷- به کدام دلایل، سلوکوس و جانشینان او شهرهای زیادی را در قلمرو خود بنا کردند؟

- (الف) ایجاد تعادل در نظارت بر متصرفات شرقی و غربی قلمرو خود
 (ب) جلوگیری از وقوع شورش‌های احتمالی و هجوم طوایف کوچ‌رو
 (ج) ترویج فرهنگ یونانی در ایران و دیگر متصرفات اسکندر در آسیا
 (د) ایجاد شبکه تجارت داخلی و محدود کردن تجارت با سایر دولت‌ها
- (۱) «الف» - «د» (۲) «د» - «ب» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ج» - «الف»

۵۸- فردی که در نخستین سال‌های قرن ششم میلادی فوت کرده است، می‌توانسته درباره کدام یک از رویدادهای عصر ساسانی مطلبی خوانده یا شنیده باشد؟

- (۱) اصلاحات اجتماعی و اقتصادی، باعث کاهش قدرت اشراف درجه اول و افزایش نفوذ نجبای درجه دوم ساسانی شد.
 (۲) نیروی دریایی ساسانیان، یمن را از اشغال حبشیان نجات داد و بر باب‌المنندب و خلیج عدن تسلط یافت.
 (۳) دو تن از زنان خاندان شاهی به نام‌های بوران و آزر می‌دخت بر تخت سلطنت ساسانی تکیه زدند.
 (۴) در جنگی که میان ساسانیان و رومیان واقع شد، والرینوس، امپراتور روم، به اسارت درآمد.

۵۹- در تشکیلات اداری هخامنشیان، «دیوان شاهی» کدام وظیفه مهم را بر عهده داشت؟

- (۱) مدیریت امور مالی و گردآوری مالیات‌ها از مردم
 (۲) رسیدگی به جرائم سیاسی و نظامی مانند خیانت به شاه
 (۳) نگارش، تنظیم، ثبت و نگهداری نامه‌ها، اسناد و نوشته‌های دولتی
 (۴) بازرسی و نظارت دقیق بر عملکرد مقام‌ها و مأموران دولتی در شهرهای

۶۰- کدام موارد درباره گروه‌ها و طبقات اجتماعی در دوران هخامنشیان درست است؟

- (الف) تشدید نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی، سرآغاز شکل‌گیری طبقات اجتماعی به معنای واقعی آن بود.
 (ب) حکومت شهری‌ها، فرماندهی ارتش و منصب‌های مهم حکومتی در انحصار خاندان‌های بزرگ بود.
 (ج) با توسعه تشکیلات اداری و دیوانی، گروه جدیدی به نام دبیران به طبقه حاکم افزوده شد.
 (د) به دلیل اهمیت فتوحات نظامی، جنگجویان در جایگاه بالاتری از روحانیون قرار گرفتند.
- (۱) «ج» - «الف» (۲) «ب» - «ج» (۳) «د» - «ب» (۴) «الف» - «د»

جغرافیا

- ۶۱- به ترتیب کدام عبارت‌ها به «جغرافیای اقتصادی» و «آب‌وهواشناسی» از شاخه‌های علم جغرافیا اشاره دارند؟
- (۱) چه رابطه‌ای بین تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان کالاهاى مختلف در یک مکان وجود دارد؟ - چرا با افزایش ارتفاع، میزان دما و رطوبت در یک ناحیه کاهش می‌یابد؟
- (۲) چگونه منابع زیرزمینی یک منطقه بر شکل‌گیری شهرهای بازرگانی اثر می‌گذارد؟ - کاهش میزان بارش سالیانه یک ناحیه چگونه بر فعالیت‌های کشاورزی آن‌جا تأثیر می‌گذارد؟
- (۳) چه رابطه‌ای بین تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان کالاهاى مختلف در یک مکان وجود دارد؟ - کاهش میزان بارش سالیانه یک ناحیه چگونه بر فعالیت‌های کشاورزی آن‌جا تأثیر می‌گذارد؟
- (۴) چگونه منابع معدنی یک ناحیه بر شکل‌گیری شهرهای صنعتی تأثیرگذار است؟ - چرا با افزایش ارتفاع، میزان دما و رطوبت در یک ناحیه کاهش می‌یابد؟

۶۲- عبارت زیر به کدام یک از سوالات جغرافیا پاسخ می‌دهد؟

«براساس اعلام وزارت بهداشت غزه، حملات بی‌رحمانه رژیم صهیونیستی به غزه تاکنون به کشته‌شدن بیش از ۲۰هزار فلسطینی منجر شده است.»

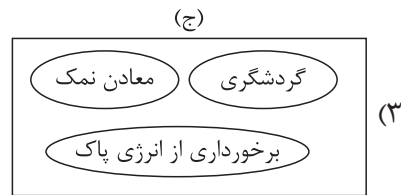
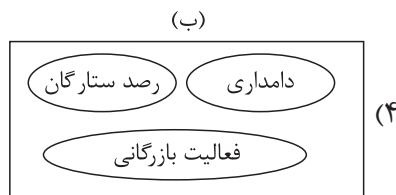
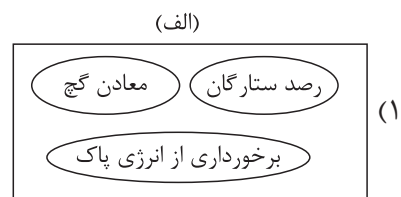
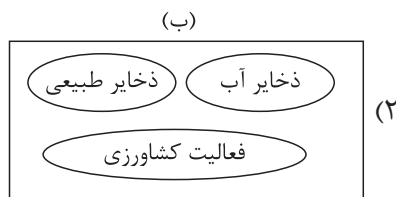
- (۱) چه کسانی؟ - چه طور؟ - چه موقع؟
 (۲) کجا؟ - چه چیزی؟ - چه کسانی؟
 (۳) چرا؟ - چه موقع؟ - چه چیزی؟
 (۴) چه طور؟ - کجا؟ - چرا؟

۶۳- کدام گزینه با عبارت‌های «الف»، «ب» و «ج» مطابقت دارد؟

(ب) ارزش‌های اقتصادی نواحی کوهستانی

(الف) ارزش‌های اقتصادی دشت‌ها

(ج) ارزش‌های اقتصادی جلگه‌ها

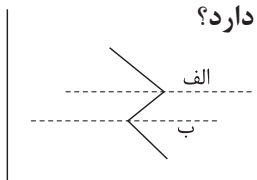

۶۴- اگر بخواهیم چهار شهر: «بیرجند، یاسوج، قزوین و ارومیه» را از نظر تأثیر عرض جغرافیایی بر دما به ترتیب از کم‌ترین تا بیشترین دما مشخص کنیم، کدام گزینه درست است؟

- (۱) قزوین - ارومیه - یاسوج - بیرجند
 (۲) ارومیه - بیرجند - قزوین - یاسوج
 (۳) قزوین - ارومیه - بیرجند - یاسوج
 (۴) ارومیه - قزوین - بیرجند - یاسوج

۶۵- با توجه به شکل مقابل، کدام عبارت با موارد «الف» و «ب» در شرایط وارونگی دما مطابقت دارد؟

- (۱) در لایه «ب» هوای سبک جریان دارد و هوای سنگین لایه «الف» مانع از صعود هوا در لایه «ب» می‌شود.
- (۲) در لایه «ب» حرکت صعودی هوا اتفاق می‌افتد، اما در لایه «الف» هوای سرد جریان دارد.
- (۳) در لایه «الف» و «ب» هوای سرد جریان دارد، اما هوای لایه «الف» سبک‌تر از هوای لایه «ب» است.
- (۴) در لایه «الف» حرکت صعودی هوا صورت نمی‌گیرد و در لایه «ب» هوای سرد جریان دارد.

۶۶- کدام عبارت‌ها دربارهٔ خلیج فارس درست است؟

- (الف) این خلیج در جهت شرقی - غربی به وجود آمده و تنها رود قابل کشتیرانی ایران نیز به این خلیج می‌ریزد.
 (ب) حدود ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان و ۲۸ درصد ذخایر گاز طبیعی را در خود جای داده است.
 (ج) این خلیج از مهم‌ترین مراکز صید و پرورش مروارید است و انواع ماهیان خاویاری و میگو در آن یافت می‌شود.
 (د) کمربند کم‌فشار جنب حاره‌ای موجب عدم صعود هوای مرطوب و شرجی شدن هوا در این منطقه شده است.
- (۱) الف - ب (۲) ج - د (۳) الف - د (۴) ب - ج

۶۷- با توجه به موارد «الف»، «ب» و «ج»، کدام گزینه درست است؟

- (الف) ناحیهٔ آب‌وهوایی گرم و شرجی
 (ب) ناحیهٔ آب‌وهوایی کوهستانی
 (ج) ناحیهٔ آب‌وهوایی گرم و خشک
- (۱) در معماری «ب» از جهت آفتاب در ساخت بنا بهره می‌گیرند، اما در معماری «الف» جهت بناها را منطبق با نسیم ساحل و دریا می‌سازند.
 (۲) در «ج» برخلاف «ب» کانون‌های آبگیر دائمی شکل نمی‌گیرد، اما در «ج» برخلاف «الف» کانون‌های آبگیر اتفاقی شکل می‌گیرند.
 (۳) وسعت جغرافیایی «ب» بیشتر از «ج» است، اما اختلاف دمای سالیانه در «ج» بیشتر از «الف» است.
 (۴) گسل خوردگی و فرونشست زمین در «ب» و انباشتگی رسوبات فرسایشی در «ج» عامل شکل‌گیری بعضی از دشت‌ها بوده‌اند.

۶۸- با توجه به نقشهٔ مقابل، کدام گزینه دربارهٔ مناطق «الف» و «ب» درست است؟

- (۱) منطقهٔ «الف» در حوضهٔ آبریز داخلی و منطقهٔ «ب» در حوضهٔ آبریز خارجی قرار دارند.
 (۲) کوه‌های مینیاتوری از پدیده‌های طبیعی منطقهٔ «الف» و توفان‌های گرد و غبار از بلاهای طبیعی در منطقهٔ «ب» است.
 (۳) در منطقهٔ «ب» برخلاف منطقهٔ «الف»، کانون آبگیر دائمی دیده نمی‌شود.
 (۴) تودهٔ هوای سودانی از سمت منطقهٔ «ب» و تودهٔ هوای گرم و خشک از سمت منطقهٔ «الف» وارد کشور ما می‌شوند.

۶۹- با توجه به عبارت‌های زیر دربارهٔ جمعیت ایران، کدام گزینه درست است؟

- (الف) رشد جمعیت ایران در دههٔ ۶۵ - ۱۳۵۵ برابر با ۳/۹۱ درصد بود.
 (ب) رشد جمعیت ایران در سال‌های ۹۵ - ۱۳۹۰ برابر با ۱/۲۴ درصد بود.
- (۱) قاعدهٔ هرم سنی جمعیت در «ب» نسبت به «الف» پهن‌تر است.
 (۲) مدت‌زمان دوبرابردن جمعیت در «ب» بیشتر از «الف» است.
 (۳) با فرض ثابت بودن میزان کل جمعیت، رشد مطلق جمعیت در «الف» و «ب» برابر خواهد بود.
 (۴) جمعیت فعال اقتصادی در «الف» نسبت به «ب» بیشتر است.

۷۰- کدام عبارت‌ها دربارهٔ تقسیمات کشوری ایران در دوره‌های مختلف درست است؟

- (الف) در دورهٔ سلوکیان، کشور به ۷۲ بخش تقسیم شده بود.
 (ب) در دورهٔ قاجاریه، ایران به ۴ ولایت و ۱۲ ایالت تقسیم شد.
 (ج) قلمرو جغرافیایی عباسیان به ۳۱ ولایت تقسیم می‌شد.
 (د) در سال ۱۳۱۶ شمسی، ایران دارای ۴۹ شهرستان بود.
- (۱) الف - ب (۲) ب - ج (۳) ج - د (۴) الف - د

۷۱- برای معلوم کردن کدام یک از عبارات‌های زیر نیازمند تعریف هستیم؟

- (۱) ابر آمد و باز بر سر سبزه گریست
- (۲) منطق در پی جلوگیری از خطای اندیشه است
- (۳) اگر شبی از شب‌های زمستان مسافری
- (۴) مغالطات همچون بیماری هستند

۷۲- به ترتیب «اشتباه گرفتن معانی کلماتی که ظاهر مشترک دارند» و «برداشت معنی نزدیک و واقعی از یک کنایه»

می‌تواند منجر به چه مغالطه‌هایی شود؟

- (۱) توسل به معنای ظاهری - اشتراک لفظ
- (۲) مغالطه نگارشی - اشتراک لفظ
- (۳) مغالطه نگارشی - توسل به معنای ظاهری
- (۴) اشتراک لفظ - توسل به معنای ظاهری

۷۳- در کدام مصراع مفهوم جزئی به کار رفته است؟

- (۱) ز رقیب دیوسیرت به خدای خود پناهم
- (۲) به خدا که جرعه‌ای ده تو به حافظ سحرخیز
- (۳) به پیام آشنایان بنوازد آشنا را
- (۴) که به شکر پادشاهی ز نظر مران گدا را

۷۴- کدام عبارت درباره انواع تعریف و استدلال نادرست است؟

- (۱) در تعریف مفهومی به تحلیل مفهوم می‌پردازیم و ویژگی‌های مشترک و منحصربه‌فرد آن را می‌آوریم.
- (۲) اگر برای تعریف چیزی به نحوه ساخته شدن آن اشاره کنیم، قطعاً تعریفمان لغوی است.
- (۳) در استدلال قیاسی، برخلاف استدلال استقرایی، مقدمات ضرورتاً نتیجه را در پی دارند.
- (۴) توجه به وجوه اختلاف دو امر که در استدلال تمثیلی آمده‌اند، می‌تواند منجر به رد تمثیل ناروا شود.

۷۵- در کدام گزینه یک استنتاج بهترین تبیین دیده می‌شود؟

- (۱) فقط گوسفندان مریض را در این طویله نگه می‌داریم، پس آن گوسفند هم که گوشه طویله خوابیده مریض است.
- (۲) هر دفعه که به این کوه آمده‌ام گله گوسفند حسن آقا را دیده‌ام، پس حسن آقا همیشه گله‌اش را به این جا می‌آورد.
- (۳) چوپان با خود فکر کرد: سگ گله هنگام دزدیده شدن گوسفند پارس نکرده است، پس احتمالاً دزد آشناست.
- (۴) چوپان جدید گله همشهری چوپان قبلی است، پس او هم مثل همشهری‌اش آدم خوبی است.

۷۶- برای کدام قضیه نمی‌توان «سور» در نظر گرفت؟

- (۱) دانش‌آموزان کلاس دهم ۵ نفر بیشتر از کلاس یازدهم هستند.
- (۲) فلاسفه اسلامی اصل سنخیت را در مورد تمامی پدیده‌های جهان صادق می‌دانند.
- (۳) بی‌شک در این کلاس دانش‌آموزی هست که جواب این سؤال را بلد باشد.
- (۴) فیلسوف سخن بدون دلیل را نمی‌پذیرد و عقیده‌اش را بر پایه تعصب بنا نمی‌کند.

۷۷- در مربع تقابل میان قضایایی که در دو سر قطرهای مربع قرار می‌گیرند، رابطه وجود دارد و در این رابطه

- (۱) تناقض - هم سور و هم نسبت دو قضیه متفاوت است
- (۲) تضاد - موضوع و محمول دو قضیه با هم جابه‌جا می‌شوند
- (۳) تضاد - فقط نسبت دو قضیه متفاوت است و هر دو سور کلی دارند
- (۴) تناقض - موضوع و محمول دو قضیه با هم جابه‌جا می‌شوند

۷۸- علامت موضوع و محمول در کدام قضیه با قضایای دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) «نیستی هست» متناقض است.
- (۲) قیاس‌هایی هستند که شرایط اعتبار قیاس را ندارند.
- (۳) همهٔ آزمون‌های منطق خیلی سبز سخت بوده‌اند.
- (۴) هر آنچه استوار است دود خواهد شد و به هوا خواهد رفت.

۷۹- کدام دو قضیهٔ زیر می‌توانند مقدمات اول و دوم قیاسی از شکل سوم باشند؟

- (الف) هر انسانی حیوان است.
 - (ب) همهٔ حیوانات حساس هستند.
 - (ج) همهٔ انسان‌ها ناطق هستند.
 - (د) برخی حساس‌ها ناطق هستند.
- (۱) الف - ب (۲) ب - ج (۳) الف - ج (۴) ج - د

۸۰- در چه صورتی می‌توان با قطعیت گفت یک قیاس شکل دوم نامعتبر است؟

- (۱) هر دو مقدمه کلی باشند.
- (۲) یکی از مقدمات موجب و دیگری سالبه باشد.
- (۳) مقدمهٔ اول سالبه جزئی باشد.
- (۴) نتیجهٔ قیاس موجب باشد.

۸۱- هر یک از ویژگی‌های زیر، به ترتیب به مزایا و یا معایب کدام نوع از کسب و کار اشاره دارد؟

(الف) تخصص‌گرایی بیشتر و امکان جذب افراد توانمندتر در زمینه‌های تخصصی و ویژه

(ب) منافع مالیاتی (فقط یک بار مالیات بر درآمد پرداخت می‌شود).

(ج) تقسیم سود به تناسب مالکیت سهام

(د) قوانین پیچیده‌تر و گزارش‌دهی بیشتر

(۱) مزایای شخصی - مزایای شخصی - معایب شرکت سهامی - معایب مؤسسات غیرانتفاعی

(۲) مزایای شرکت سهامی - معایب شرکت تعاونی - معایب شرکت سهامی - معایب مؤسسات غیرانتفاعی

(۳) مزایای شرکت سهامی - مزایای شرکت تعاونی - مزایای شرکت تعاونی - معایب شرکت سهامی

(۴) مزایای شرکت سهامی - مزایای شخصی - معایب شرکت سهامی - معایب شرکت سهامی

۸۲- کدام گزینه در رابطه با مسیر تاریخی اقتصاد ایران، صحیح است؟

(۱) در دوران حکومت پهلوی، مواردی مانند بی‌توجهی به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی، سیاست‌های رکودی و انقباضی و تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی آسیب‌های توان‌فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد.

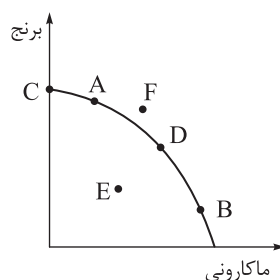
(۲) ویژگی عمده حکومت در دوران قاجار، جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود.

(۳) بسیاری از کارخانجات بزرگ و زیرساخت‌های صنعتی در دوران حکومت قاجار ساخته شد، با این حال ساختارهای اساسی اقتصاد کشور زیر سلطه و برنامه‌ریزی بیگانگان قرار گرفت.

(۴) ایران به دلیل وسعت و پهناوری جغرافیایی، برخورداری از منابع طبیعی و قرار گرفتن در چهارراه بین‌المللی، از دوران باستان جایگاه ویژه‌ای در اقتصاد جهان داشته است.

۸۳- منحنی مرز امکانات تولید زیر مربوط به یک کارخانه فرضی است که تنها دو کالای برنج و ماکارونی را تولید می‌کند،

با توجه به این منحنی:

(الف) در صورتی که در بازار، تقاضا برای برنج افزایش یابد و از طرف دیگر کارخانه بخواهد میزان تولید ماکارونی را نیز متوقف نکند، بهتر است کدام نقطه را برای تولید انتخاب نماید؟

(ب) اگر تعدادی از کارگران خط تولید ماکارونی بیکار شوند، تولید در کدام نقطه اتفاق می‌افتد؟

(ج) در چه صورتی نقطه تولید کارخانه به سمت نقطه F جابه‌جا خواهد شد؟

(۱) الف) نقطه B / ب) نقطه E / ج) دستگاه جدیدی به خط تولید ماکارونی اضافه شود.

(۲) الف) نقطه B / ب) نقطه D / ج) کارگران جدیدی برای خط تولید برنج استخدام شود.

(۳) الف) نقطه A / ب) نقطه D / ج) تقاضای مشتریان برای برنج افزایش یابد.

(۴) الف) نقطه A / ب) نقطه E / ج) زمین‌های مناسب برای کشت برنج افزایش یابد.

۸۴- کدام مورد درباره «رابطه تورم و نقدینگی» نادرست است؟

- (۱) اگر افزایش نقدینگی در کشور با افزایش تولید هماهنگ نباشد، می‌تواند سبب تورم شود.
 (۲) دولت جهت کاهش نرخ تورم، از سیاست کاهش حجم پول در گردش استفاده می‌کند.
 (۳) کاهش نرخ تورم به معنای کاهش سطح عمومی قیمت‌هاست و به عبارتی دیگر، با کاهش نرخ تورم کالاها ارزان تر می‌شوند.
 (۴) بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به مردم، حجم نقدینگی را کنترل و تورم را تا حدی مهار کند.

۸۵- با توجه به جدول زیر که میزان مالیات پرداختی در یک جامعه را ارائه می‌دهد، پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

مالیات بر مصرف	۲۵۰ میلیون تومان
مالیات بر درآمد اشخاص	۸۵ میلیون تومان
مالیات بر دارایی	$\frac{۳}{۴}$ مالیات بر درآمد
مالیات بر درآمد	۳۸۰ میلیون تومان
عوارض نوسازی	۱۴ درصد مالیات بر مصرف
VAT	۲ برابر مالیات بر دارایی

(الف) مجموع میزان مالیات مستقیم پرداختی چند میلیون تومان است؟

(ب) مجموع میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات چند میلیون تومان است؟

(ج) افراد این جامعه چند میلیون تومان مالیات غیرمستقیم پرداخته‌اند؟

(۱) ۹۵۰ - ۳۸۰ - ۷۵۰

(۲) ۹۵۰ - ۸۵ - ۶۶۵

(۳) ۸۵۵ - ۸۵ - ۶۶۵

(۴) ۸۵۵ - ۳۸۰ - ۷۵۰

۸۶- صحیح یا غلط بودن عبارات زیر در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

- کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز) در سال ۱۹۹۲ تشکیل و نتیجه آن امضای پیمان تجارت آزاد (مشهور به پیمان نفتا) بود.
- در سال ۱۹۴۷، ۲۳ کشور قراردادی غیررسمی به نام قرارداد گات را امضا کردند (برای جلوگیری از اقدامات حمایت‌گرایانه کشورهای علیه یکدیگر و حفظ روابط تجاری بین خودشان). بعدها این قرارداد به سازمان دائمی تجارت جهانی تبدیل شد.
- وابستگی در تأمین کالاهای مصرفی مثل پوشاک، فرش و رایانه، حوزه صنعت، صنایع کشاورزی و خودروسازی می‌تواند موجب بهانه‌جویی و سلطه دشمن یا رقیب و ضعف و وابستگی کشور شود.
- گاهی دولت‌ها برای حمایت از صنایع داخلی خود و کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر، تعرفه‌های گوناگونی بر واردات برخی از کالاها وضع می‌کنند و گاهی در جهت گسترش روابط اقتصادی‌شان با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند، پیمان‌های تجاری وضع می‌کنند و تعرفه‌ها را کاهش می‌دهند.

(۱) غ - غ - ص - غ

(۲) ص - ص - غ - ص

(۳) غ - غ - ص - ص

(۴) ص - غ - ص - غ

محل انجام محاسبات

۸۷- جدول زیر مربوط به اطلاعات یک کشور فرضی است. اگر این کشور در سال گذشته با رکود اقتصادی مواجه شده باشد، آن گاه:

جمعیت کل	۱۲ میلیون نفر
جمعیت زیر ۱۵ سال	۳ میلیون نفر
جمعیت غیرفعال	۴ میلیون نفر
جمعیت شاغل	۴ میلیون نفر

- نرخ بیکاری در این جامعه چند درصد است؟
- جمعیت فعال این کشور، کدام است؟
- این کشور دارای کدام نوع بیکاری است؟
- کدام سیاست پولی، می تواند شرایط اقتصادی این کشور را بهبود بخشد؟
- (۱) ۲۰ درصد - ۵ میلیون نفر - بیکاری دوره‌ای - سیاست پولی انبساطی
- (۲) ۳۰ درصد - ۹ میلیون نفر - بیکاری ساختاری - سیاست پولی انبساطی
- (۳) ۲۰ درصد - ۹ میلیون نفر - بیکاری ساختاری - سیاست پولی انقباضی
- (۴) ۳۰ درصد - ۵ میلیون نفر - بیکاری دوره‌ای - سیاست پولی انقباضی

۸۸- به ترتیب هر یک از عبارات زیر به کدام یک از انواع مالیات اشاره دارد؟

- اساس و مبنای این نوع از مالیات، ثروت مؤدی است.
- در این نوع از مالیات، کسب و کارها، منبع مالیات را از فروش خودشان جمع آوری و آن را از طریق خرید از دیگر کسب و کارها، پرداخت می کنند.
- اگر چه وظیفه قانونی پرداخت این نوع از مالیات بر عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است، اما نهایتاً به وسیله مصرف کننده نهایی پرداخت می شود.
- این نوع از مالیات، ممکن است براساس قیمت و ارزش کالاها یا براساس ویژگی‌ها و مشخصات آنها (حجم، وزن و ...) تعیین و دریافت شوند.

- (۱) مالیات بر درآمد - مالیات بر ارزش افزوده - مالیات بر مصرف - مالیات بر درآمد
- (۲) مالیات بر درآمد - مالیات بر مصرف - مالیات بر ارزش افزوده - مالیات بر درآمد
- (۳) مالیات بر دارایی - مالیات بر ارزش افزوده - مالیات بر دارایی - مالیات بر مصرف
- (۴) مالیات بر دارایی - مالیات بر ارزش افزوده - مالیات بر مصرف - حقوق و عوارض گمرکی

۸۹- اطلاعات زیر مربوط به تولیدات کشوری فرضی طی سه سال متوالی است. با توجه به اطلاعات جدول، نرخ رشد تولید واقعی در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال قبل (۱۴۰۱) حدوداً چند درصد است؟ (سال پایه: سال ۱۴۰۰)

سال	کالای ۲		کالای ۱	
	مقدار	قیمت	مقدار	قیمت
سال ۱۴۰۰	۴۰	۲,۷۵۰	۱۲۰	۲۰
سال ۱۴۰۱	۵۰	۲,۹۰۰	۱۳۰	۳۰
سال ۱۴۰۲	۶۰	۳,۵۰۰	۱۴۰	۴۰

- (۱) ۱۵/۷۵
- (۲) ۱۹/۷۷
- (۳) ۱۳/۳۵
- (۴) ۱۴/۷۸

محل انجام محاسبات

۹۰- جدول زیر بیانگر وضعیت توزیع درآمد کشور A با ۲۵ میلیون نفر جمعیت است. با توجه به موارد ذکر شده:

وضعیت توزیع درآمد کشور A	
دهک اول	۴ درصد
دهک دوم	۴/۵ درصد
دهک سوم	۵/۵ درصد
دهک چهارم	۶ درصد
دهک پنجم	؟
دهک ششم	۹/۵ درصد
دهک هفتم	۱۰/۵ درصد
دهک هشتم	؟
دهک نهم	۱۸ درصد
دهک دهم	۲۲ درصد
۱۰۰ درصد جمعیت کشور	۱۰۰ درصد درآمد ملی

الف) جمعیت ۲۰ درصد کم درآمد این کشور چند نفر است؟
ب) اگر اختلاف سهم دهک اول و پنجم برابر با ۳ درصد و اگر مجموع سهم دهک‌های پنجم و هشتم برابر با ۲۰ درصد باشد، آن گاه سهم دهک‌های پنجم و هشتم به ترتیب چند درصد است؟

ج) اگر سهم دهک‌های اول و دهم در کشور B به ترتیب ۳/۵ و ۲۱ باشد، وضعیت توزیع درآمد در کدام کشور مناسب‌تر است؟

۱) الف) ۱۰ میلیون نفر / ب) ۶/۵ - ۱۳/۵ / ج) B

۲) الف) ۵ میلیون نفر / ب) ۷ - ۱۳ / ج) A

۳) الف) ۱۰ میلیون نفر / ب) ۷ - ۱۳ / ج) A

۴) الف) ۵ میلیون نفر / ب) ۶/۵ - ۱۳/۵ / ج) B

دوستان عزیز خیلی سبز، سلام؛

فایل پاسخ‌نامه این آزمون را که شامل درس‌نامه، نکات کنکوری، پاسخ تشریحی و ... است، ساعت ۱۴ امروز از صفحه شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

هم‌چنین شما می‌توانید همین امشب کارنامه اولیه آزمونتان را در صفحه شخصی خود مشاهده بفرمایید. برای دسترسی به صفحه شخصی خود وارد سایت آزمون خیلی سبز به آدرس: azmoon.kheilisabz.com شوید و کدی را که توسط مدرسه و یا نمایندگی‌های آزمون‌های خیلی سبز به شما داده شده، در محل مشخص شده در سایت ثبت بفرمایید.

پایہ
دہم

۱۴۰۳/۰۱/۱۶

دفترچہ
پاسخ
آزمون پنجم
حضور

علوم انسانی

سال تحصیلی
۱۴۰۲-۱۴۰۳

آزمون آزمایشی خیلی سبز

نام درس	مسئول درس	طراحان آزمون به ترتیب حروف الفبا	مؤلف پاسخنامه	کارشناسان علمی-محتوایی به ترتیب حروف الفبا	ویپر استاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی و آمار	علی شہری	علی شہری	علی شہری	زہرا فتحی فرشاد پورالیاسی	نرجس تیمناک شقایق راہریان زہرا فتحی
علوم و فنون ادبی	مہدی نظری	مہدی نظری	مہدی نظری	سیدعلی مرتضوی باروق	معصومہ رحمانی زہرا سیدقاسم
جامعہ شناسی	فاطمہ صفری	سعید ستودہ مہر فاطمہ صفری محمدابراہیم مازنی	فاطمہ صفری	ارغوان عبدالملکی محمدابراہیم مازنی	سعید ستودہ مہر محمدابراہیم مازنی
عربی، زبان قرآن	اسرافیل قربان پور	اسرافیل قربان پور	اسرافیل قربان پور	منیزہ خسروی	مختار حسامی منیزہ خسروی سمانہ ریحانی
تاریخ	زہرا نعمتی	زہرا نعمتی	زہرا نعمتی	بہروز یحیی	خدیجہ جنت علیپور ارغوان عبدالملکی
جغرافیہ	حامد یاری	حامد یاری	حامد یاری	علیرضا کاہیدوند بہروز یحیی	خدیجہ جنت علیپور نادیا فیلی
منطق	فرہاد علی نژاد	فرہاد علی نژاد	فرہاد علی نژاد	محمد رضایی بقا	پارسا پور کمال زہرہ قموشی احمد منصور
اقتصاد	سارا شریفی	سارا شریفی	سارا شریفی	مصطفی رضایی مہر	سعید بہروزی فر کوثر رعدی زہرہ قموشی

سرپرست محتوایی: مهندس احمد علی نژاد

Azmoon.kheilisabz.com

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی و آمار: صفحه‌های ۹ تا ۸۸

تست و پاسخ ۱

موضوع یک بررسی آماری، «مزه خرما لوه‌های یک باغ از نظر گس بودن یا نبودن آن‌ها است». تعدادی از خرما لوه‌ها را بررسی می‌کنیم؛ نسبت خرما لوه‌های گس در این تعداد، چه نام دارد؟

- (۱) آماره نمونه (۲) پارامتر جامعه (۳) نمونه (۴) نمونه تصادفی
- (ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

- (۱) پارامتر جامعه: یک مشخصه عددی که جنبه خاصی از جامعه را توصیف می‌کند (ثابت است).
(۲) آماره نمونه: یک مشخصه عددی که جنبه خاصی از نمونه را توصیف می‌کند (متغیر است).

پاسخ تشریحی چون موضوع را برای تعدادی از خرما لوه‌ها بررسی می‌کنیم، پس روی نمونه بررسی کرده‌ایم و به نسبت به دست آمده، آماره نمونه می‌گوییم.

تست و پاسخ ۲

کدام گزینه درباره مقیاس نسبتی نادرست است؟

- (۱) اختلاف و نسبت مقادیر داده‌ها در آن با معنا است.
(۲) برای اغلب متغیرهای فیزیکی که با تعداد شروع می‌شوند، مناسب است.
(۳) در این مقیاس، صفر قراردادی است.
(۴) برای داده‌هایی است که قابل مرتب کردن هستند.

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی در مقیاس نسبتی، صفر به معنای نبود ویژگی در فرد یا شیء است، ولی در مقیاس فاصله‌ای، عدد صفر، قراردادی است.

تست و پاسخ ۳

تفاضل ریشه‌های معادله $4x^2 + ax + 25 = 0$ برابر با صفر است. اگر محور تقارن سهمی $y = ax^2 + bx - b^2$ ، خط $2x + 5 = 0$ باشد، مقدار $a + b$ کدام می‌تواند باشد؟

- (۱) -۸۰ (۲) -۱۰۰ (۳) -۱۲۰ (۴) -۱۵۰

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۱ - درس ۲، فصل ۲ - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۳

خودت حل کنی بهتره وقتی تفاضل دو ریشه صفر باشد، یعنی دو ریشه یکسان بوده‌اند یا بهتر بگوییم، معادله یک ریشه مضاعف داشته است.

درس نامه

(۱) اگر تفاضل ریشه‌های معادله درجه دوم صفر باشد، یعنی آن معادله دو ریشه تکراری داشته است یا به زبان دیگر «معادله، ریشه مضاعف داشته است»، پس باید دلتای آن صفر باشد.

(۲) معادله محور تقارن سهمی $y = ax^2 + bx + c$ ، خط $x = \frac{-b}{2a}$ است.

پاسخ تشریحی گام اول: چون تفاضل ریشه‌ها صفر است، پس معادله دو ریشه یکسان دارد یا می‌توانیم بگوییم یک ریشه مضاعف دارد.

دلتای معادله $4x^2 + ax + 25 = 0$ را حساب می‌کنیم:

$$\Delta = B^2 - 4AC = a^2 - 4(4)(25) = a^2 - 400$$

دلتا باید صفر باشد: $a^2 - 400 = 0 \Rightarrow a^2 = 400 \Rightarrow a = \pm 20$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

$$x = \frac{-B}{2A} = \frac{-b}{2a}$$

گام دوم: معادله محور تقارن سهمی $y = ax^2 + bx - b^2$ را می‌نویسیم:

$$2x + 5 = 0 \Rightarrow 2x = -5 \Rightarrow x = \frac{-5}{2}$$

از طرفی صورت سؤال، معادله محور تقارن را به ما داده:

$$\frac{-b}{2a} = \frac{-5}{2} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} -b = -5a \Rightarrow b = 5a$$

پس $\frac{-b}{2a}$ باید برابر با $\frac{-5}{2}$ باشد:

$$a + \frac{b}{5a} = 6a$$

گام سوم: سؤال مقدار $a + b$ را می‌خواهد:

به ازای $a = \pm 2$ ، عبارت $6a$ برابر با ± 12 می‌شود که در گزینه‌ها، فقط -12 را داریم. پس $\boxed{3}$ جواب است.

تست و پاسخ ۴

در تابع خطی $f(x) = (h-3)x^2 + (kh+2)x - k$ ، اگر $f(-1) = 22$ باشد، مقدار $f\left(\frac{k}{h}\right)$ کدام است؟

۳۸ (۴)

۳۲ (۳)

۱۶ (۲)

۱۸ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۲ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه ضابطه تابع خطی به صورت $f(x) = ax + b$ است. در این ضابطه x^2 ، x^3 و ... نباید داشته باشیم.

پاسخ تشریحی

گام اول: ضابطه تابع خطی به فرم $f(x) = ax + b$ است؛ یعنی x^2 نباید داشته باشیم، پس در ضابطه داده شده باید ضریب x^2 را مساوی

$$f(x) = \underbrace{(h-3)}_{\text{باید صفر باشد}} x^2 + (kh+2)x - k$$

صفر قرار دهیم:

$$h-3=0 \Rightarrow h=3$$

پس $h-3$ را مساوی صفر قرار می‌دهیم:

$$f(x) = \underbrace{(3-3)}_0 x^2 + (3k+2)x - k \Rightarrow f(x) = (3k+2)x - k$$

گام دوم: در ضابطه f ، جای h ها، 3 قرار می‌دهیم:

$$\underbrace{f(-1)}_{22} = (3k+2)(-1) - k \Rightarrow 22 = -3k - 2 - k$$

گام سوم: $f(-1) = 22$ ؛ پس:

$$\Rightarrow 22 + 2 = -4k \Rightarrow -4k = 24 \Rightarrow k = \frac{24}{-4} = -6$$

$$f(x) = (3k+2)x - k \xrightarrow{k=-6} f(x) = (-18+2)x + 6$$

گام چهارم: در ضابطه f ، جای k ها، -6 قرار می‌دهیم:

$$\Rightarrow f(x) = -16x + 6$$

$$f(-2) = -16(-2) + 6 = 32 + 6 = 38$$

گام پنجم: $\frac{k}{h}$ برابر با $-2 = \frac{-6}{3}$ می‌شود؛ پس باید مقدار $f(-2)$ را حساب کنیم:

تست و پاسخ ۵

اگر میانگین اعداد 18 ، 25 ، a ، 20 ، 12 ، 7 و $2a-1$ برابر با 16 باشد، میانه این اعداد کدام است؟

۱۵ (۱)

۱۵/۵ (۲)

۱۶ (۳)

۱۶/۵ (۴)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

درس نامه

فرمول به فارسی	فرمول به فارسی	نماد	اسم معیار	معیارهای گرایش به مرکز
$\bar{X} = \frac{X_1 + X_2 + \dots + X_n}{n}$	مجموع = میانگین تعداد	\bar{X}	میانگین	
$\bar{X}_w = \frac{f_1 X_1 + f_2 X_2 + \dots + f_n X_n}{f_1 + f_2 + \dots + f_n}$	مجموع حاصل ضرب هر داده در فراوانی اش = میانگین موزون مجموع فراوانی ها	\bar{X}_w	میانگین موزون	
داده $\frac{n+1}{2}$ ام	تعداد داده ها فرد باشد \Leftarrow داده وسطی	\bar{X}_w	میانه	
میانگین داده های $\frac{n}{2}$ ام و $(\frac{n}{2} + 1)$ ام	تعداد داده ها زوج باشد \Leftarrow میانگین دو داده وسطی	Q_2		
نیمه اول: ۲, ۳, ۵, ۸, ۱۰, ۱۴, ۱۹, ۲۵, ۳۰ مثال: $Q_1 = 4$, $Q_2 = 10$, $Q_3 = 22$	میانه نیمه اول داده ها	Q_1	چارک اول	
	میانه نیمه دوم داده ها	Q_3	چارک سوم	
مثال: ۴, ۴, ۷, ۵, ۱۰, ۱۰, ۱۶ \rightarrow مد ۴, ۱۰	داده ای که بیشترین فراوانی (تکرار) را دارد.		مد	

پاسخ تشریحی

گام اول: مجموع ۸ عدد داده شده را حساب می کنیم:
میانگین این ۸ عدد را برابر با ۱۶ قرار می دهیم:

$$\frac{\text{مجموع}}{\text{تعداد}} = \text{میانگین} \Rightarrow 16 = \frac{3a + 89}{8} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} 128 = 3a + 89 \Rightarrow 3a = 39 \Rightarrow a = 13$$

گام دوم: با جای گذاری $a = 13$ ، داده ها را از کوچک به بزرگ مرتب می کنیم:

$$8, \underbrace{2a-1}_{25}, 7, 12, 20, \underbrace{a}_{13}, 25, 18 \xrightarrow{\text{مرتب}} 7, 8, 12, \underbrace{13}_{\text{تا وسط}}, 18, 20, 25, 25$$

$$Q_2 = \frac{13 + 18}{2} = \frac{31}{2} = 15.5$$

گام سوم: تعداد داده ها ۸ تا است، پس میانگین ۲ تایی وسط، میانه می شود:

تست و پاسخ ۶

چند گرم مس به ۸۰۰ گرم شمش طلا با عیار ۹۰۰ اضافه کنیم تا عیار شمش جدیدمان به ۷۵۰ برسد؟ (عیار ۹۰۰ یعنی از هر ۱۰۰۰ واحد، ۹۰۰ واحد آن طلا و ۱۰۰ واحد آن فلزات دیگر هستند.)

$$160 (4)$$

$$150 (3)$$

$$120 (2)$$

$$100 (1)$$

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۱ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی

گام اول: وزن طلا و مس را در ۸۰۰ گرم شمش حساب می کنیم.

عیار این شمش ۹۰۰ است، پس $\frac{900}{1000}$ آن طلا است:

$$\frac{\text{وزن طلای خالص}}{\text{وزن کل شمش}} = \frac{900}{1000} \Rightarrow \frac{T}{800} = \frac{900}{1000} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} 10T = 7200 \Rightarrow T = \frac{7200}{10} = 720$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

$$\text{وزن مس} = ۸۰۰ - ۷۲۰ = ۸۰$$

پس ۷۲۰ گرم طلا و مابقی ۸۰ گرم، مس است:

گام دوم: حالا X گرم مس اضافه می‌کنیم، پس:

$$\text{وزن مس جدید: } ۸۰ + X$$

وزن طلای جدید: همان وزن قبلی یعنی ۷۲۰ می‌ماند.

$$\text{وزن شمش جدید: } ۸۰۰ + X$$

گام سوم: عیار شمش جدید ۷۵ است، پس:

$$\frac{\text{وزن طلای خالص}}{\text{وزن کل شمش}} = \frac{۷۵}{۱۰۰} \Rightarrow \frac{۷۲۰}{۸۰۰ + X} = \frac{۷۵}{۱۰۰} \Rightarrow \frac{۷۲۰}{۸۰۰ + X} = \frac{۳}{۴} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} ۲۴۰۰ + ۳X = ۲۸۸۰$$

$$\Rightarrow ۳X = ۴۸۰ \Rightarrow X = ۱۶۰$$

پس باید ۱۶۰ گرم مس اضافه کنیم.

تست و پاسخ ۷

اگر رابطه $f = \{(a, b - a), (a + 2, 4), (a, 2), (b, a - 1)\}$ تابع باشد، مجموع ریشه‌های معادله $(x + 1)^2 = ax + b$ کدام است؟

۶ (۴)

۵ (۳)

۳ (۲)

۲ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۲ - درس ۱، فصل ۱ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره سوالات ترکیبی و چندمرحله‌ای در کنکورهای جدید زیاد دیده می‌شوند. برای حل آن‌ها، مرحله به مرحله جلو بروید.

پاسخ تشریحی گام اول: مؤلفه‌های اول دو زوج مرتب $(a, 2)$ ، $(a, b - a)$ یکسان است، پس مؤلفه‌های دومشان نیز باید برابر باشند:

$$۲ = b - a \Rightarrow b = a + ۲$$

$$f = \{(a, b - a), (a + 2, 4), (a, 2), (b, a - 1)\}$$

\downarrow
a+2

گام دوم: با جای گذاری $a + 2$ به جای b ، داریم:

مؤلفه‌های اول دو زوج مرتب $(a + 2, 4)$ و $(a + 2, a - 1)$ نیز برابرند، پس باید مؤلفه‌های دومشان نیز برابر باشند:

$$۴ = a - 1 \Rightarrow a = ۵$$

گام سوم: با جای گذاری $a = ۵$ در $b = a + 2$ ، داریم:

$$b = ۵ + ۲ = ۷$$

گام چهارم: معادله $(x + 1)^2 = ax + b$ را به ازای $a = ۵$ و $b = ۷$ تشکیل می‌دهیم:

$$(x + 1)^2 = ۵x + ۷ \Rightarrow x^2 + ۲x + ۱ = ۵x + ۷ \Rightarrow \underbrace{x^2}_A + \underbrace{۲x - ۳x}_B + \underbrace{۱ - ۶}_C = ۰$$

$$S = \frac{-B}{A} = \frac{-(-۳)}{۱} = ۳$$

جمع ریشه‌های این معادله، برابر است با:

تست و پاسخ ۸

مدیر یک رستوران در یک روز، ۴ میلیون تومان را بین کارکنان خود به طور مساوی تقسیم می‌کند. هفته بعد هم، ۶ میلیون تومان را در بین

کارکنان خود تقسیم می‌کند. در مرتبه دوم، کارکنان ۵ نفر نسبت به مرتبه اول بیشتر بودند. بهزاد در هر دو مرتبه بود و مجموع پولی که

گیرش آمد، برابر با ۴۴۰,۰۰۰ تومان است. تعداد کارکنان در مرتبه اول چند نفر بوده است؟

۳۰ (۴)

۲۵ (۳)

۲۰ (۲)

۱۵ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۱ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی گام اول: تعداد کارکنان اولیه را X نفر می‌گیریم. سهم هر نفر در این حالت برابر است با:

$$\text{سهم هر نفر} = \frac{\text{کل پول}}{\text{تعداد}} = \frac{۴۰۰۰۰۰}{X}$$

هفته بعد ۵ نفر به این کارکنان اضافه شدند و X + ۵ نفر شدند. سهم هر نفر در این حالت برابر است با:

$$\text{سهم هر نفر} = \frac{\text{کل پول}}{\text{تعداد}} = \frac{۶۰۰۰۰۰}{X + ۵}$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

گام دوم: مجموع این دو سهم برای بهزاد، ۴۴۰۰۰۰ تومان شده، پس:

$$\frac{4000000}{x} + \frac{6000000}{x+5} = 4400000 \xrightarrow[\text{می‌زنیم}]{\text{تا صفر}} \frac{400}{x} + \frac{600}{x+5} = 44 \xrightarrow{\div 4} \frac{100}{x} + \frac{150}{x+5} = 11$$

دو طرف را در $x(x+5)$ ضرب می‌کنیم:

$$x(x+5) \frac{100}{x} + x(x+5) \frac{150}{x+5} = 11x(x+5) \Rightarrow 100(x+5) + 150x = 11x(x+5)$$

$$\Rightarrow 100x + 500 + 150x = 11x^2 + 55x \Rightarrow 11x^2 - 195x - 500 = 0$$

$$x(11x - 195) = 500$$

گام سوم: حل معادله بالا سخت است. آن را به شکل مقابل می‌نویسیم:

گزینه‌ها را امتحان می‌کنیم:

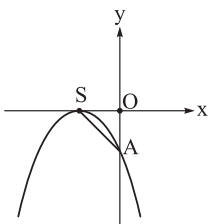
$$\textcircled{1} x = 15 \Rightarrow 15 \underbrace{(11 \times 15 - 195)}_{-30} \stackrel{?}{=} 500 \Rightarrow -450 \stackrel{?}{=} 500 \times$$

$$\textcircled{2} x = 20 \Rightarrow 20 \underbrace{(11 \times 20 - 195)}_{25} \stackrel{?}{=} 500 \Rightarrow 500 = 500 \checkmark$$

پس جواب همین گزینه است. 😊

تست و پاسخ ۹

شکل زیر نمودار سهمی $y = -2x^2 + bx + c$ را نشان می‌دهد. اگر مثلث SOA متساوی‌الساقین باشد، مقدار c کدام است؟

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۲ - درس ۴)

-۱ (۲)

$-\frac{1}{2}$ (۱)

-۲ (۴)

$-\frac{3}{2}$ (۳)

پاسخ: گزینه ۱

خودت حل کنی بهتره SO و OA به ترتیب همان x_S و c در سهمی هستند. از طرفی سهمی بر محور x مماس شده، پس دلتایش

باید صفر باشد.

پاسخ تشریحی

گام اول: چون مثلث SOA متساوی‌الساقین است، پس باید SO با OA برابر باشد. SO همان طول رأس سهمی و OA همان c در سهمی است. چون هر دو هم منفی هستند، پس در سهمی $y = -2x^2 + bx + c$ باید $x_S = c$ باشد، در نتیجه:

$$\frac{-b}{2a} = c \Rightarrow \frac{-b}{2(-2)} = c \Rightarrow \frac{b}{4} = c \Rightarrow b = 4c$$

نکته اگر سهمی بر محور x مماس باشد، باید دلتای سهمی صفر باشد.

$$y = \frac{-2}{a}x^2 + \frac{4c}{b}x + \frac{c}{c}$$

گام دوم: در ضابطه سهمی $y = -2x^2 + bx + c$ ، به جای b ، $4c$ قرار می‌دهیم:

سهمی بر محور x مماس شده، پس باید دلتای سهمی صفر باشد:

$$\Delta = 0 \Rightarrow b^2 - 4ac = 0 \Rightarrow (4c)^2 - 4(-2)(c) = 0 \Rightarrow 16c^2 + 8c = 0 \xrightarrow{\text{فکتوراز}} 8c(2c+1) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} 8c = 0 \Rightarrow c = 0 \\ 2c + 1 = 0 \Rightarrow c = -\frac{1}{2} \end{cases}$$

با توجه به نمودار $c < 0$ است، پس $c = -\frac{1}{2}$ قابل قبول است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

تست و پاسخ ۱۰

میانگین ۲۰ داده آماری برابر با ۱۸ است. اگر پنج عدد طبیعی متوالی به آن‌ها اضافه کنیم، میانگین کل داده‌ها برابر با ۲۲ می‌شود. مجموع ارقام میانه داده‌های اضافه شده کدام است؟

۱۱ (۴)

۱۰ (۳)

۹ (۲)

۸ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۴

خود حل کنی بهتره ۵ عدد طبیعی متوالی را $X-2, X-1, X, X+1, X+2$ بگیرد.

پاسخ تشریحی گام اول: مجموع ۲۰ داده اولیه را حساب می‌کنیم:

$$\frac{\text{مجموع}}{\text{تعداد}} = \text{میانگین} \Rightarrow 18 = \frac{\text{مجموع}}{20} \Rightarrow \text{مجموع} = 360$$

$$X-2, X-1, X, X+1, X+2$$

گام دوم: پنج عدد طبیعی متوالی را به صورت مقابل انتخاب می‌کنیم:

تذکر می‌توانستیم ۵ عدد را $X, X+1, X+2, X+3, X+4$ در نظر بگیریم، ولی با انتخاب بالا، محاسباتمان راحت تر می‌شود.

$$(X-2) + (X-1) + X + (X+1) + (X+2) = 5X$$

مجموع این ۵ عدد را حساب می‌کنیم:

$$360 + 5X = \text{مجموع کل داده‌ها} = \text{مجموع ۲۰ داده اولیه} + \text{مجموع ۵ داده جدید}$$

گام سوم: مجموع کل داده‌ها را حساب می‌کنیم:

تعداد کل داده‌ها هم $20 + 5$ ، یعنی ۲۵ شد.

میانگین کل داده‌ها ۲۲ است، پس:

$$\frac{\text{مجموع}}{\text{تعداد}} = \text{میانگین} \Rightarrow 22 = \frac{360 + 5X}{25} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} 22 \times 25 = 360 + 5X \xrightarrow{\div 5} 22 \times 5 = 72 + X$$

$$\Rightarrow 110 = 72 + X \Rightarrow X = 38$$

گام چهارم: میانه ۵ عدد متوالی $X-2, X-1, X, X+1, X+2$ همان X می‌شود که برابر با ۳۸ است.

$$3 + 8 = 11$$

مجموع ارقام عدد ۳۸ برابر با:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

علوم و فنون ادبی: صفحه‌های ۱۰ تا ۸۷

تست و پاسخ ۱۱

کدام گزینه قضاوت نادرستی درباره نکات حکایت زیر در هر سه قلمرو زبانی، ادبی و فکری دارد؟
«غلام این پذیرفتاری از خواجه بشنید، به روی تقبل و تکفل پیش آمد و بر کار اقبال نمود. بار در کشتی نهاد و خود در نشست. روزی دو سه، بر روی دریا می‌راند. ناگاه بادهای مخالف از هر جانب برآمد، سفینه را درگردانید و بار آبدگینه املش خرد بشکست. کشتی و هر چه در او بود، جمله به غرقاب فنا فرورفت.» (مرزبان‌نامه)

- ۱) در قلمرو زبانی، سفینه نسبت به کاربرد امروزی خود تحول معنایی پیدا کرده است.
- ۲) در قلمرو ادبی، روزی دو سه مجازاً به معنی روزهایی اندک است.
- ۳) در قلمرو فکری، درون‌مایه متن، کم‌کاری و بی‌احتیاطی غلام است.
- ۴) متن به قلم سعدالدین وراوینی نوشته شده است.

(علوم و فنون ادبی دهم - کارگاه تملیل فصل ۲)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره متن، از کارگاه تحلیل فصل ۲ انتخاب شده، اما موضوع سؤال، مبانی تحلیل متن است که موضوع درس یکم کتاب درسی است و مهم‌ترین سؤال از درس یکم، کاربرد آموزه‌های این درس در قالب تحلیل یک متن است. دقت کن که تحلیل، شامل هر سه قلمرو و زبانی، ادبی و فکری و همین‌طور، تعیین نوع ادبی می‌شود.

پاسخ تشریحی درون‌مایه متن، روی دادن حوادث برخلاف آرزوی انسان است و وزش بادهای مخالف و واژگون شدن کشتی، مصداق کم‌کاری و بی‌احتیاطی غلام نیست.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) سفینه: معنی قدیمی: کشتی / معنی امروز: فضاپیما
- ۲) دو سه: مجاز از مقدار اندک
- ۴) مرزبان‌نامه اثر سعدالدین وراوینی است.

تست و پاسخ ۱۲

کدام گزینه درباره زبان فارسی میانه و شاخه‌های آن، اطلاعات نادرستی می‌دهد؟

- ۱) آثار ادبی پهلوی به سبب اهمیت سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام، اغلب به صورت مکتوب وجود نداشت.
- ۲) کتاب‌های «یادگار زریران» و «درخت آسوریک» به نثر نوشته شده و ریشه پارتی دارند.
- ۳) زبان پارتی در زمان اشکانیان رایج بود و جغرافیای رواج آن، شمال و شمال شرقی ایران بوده است.
- ۴) بیشتر آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، آثار دینی زردشتی است.

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی «یادگار زریران» و «درخت آسوریک» منظومه هستند، یعنی به نظم سروده شده‌اند.

راه‌حل تستی قالب آثار، یعنی شعر و نثر بودن آن‌ها، از مهمترین ویژگی‌هایی است که همیشه در کنار نام اثر می‌تواند مورد سؤال باشد. کتاب درسی از «یادگار زریران» و «درخت آسوریک» با عنوان «قطعات شعری» نام می‌برد و آن‌ها را «منظومه» معرفی می‌کند.

تست و پاسخ ۱۳

در همه بیت‌ها ویژگی زبانی سبک خراسانی مشهود است، به جز

- ۱) اگر این می‌به ابراندر به چنگال عقابستی
 - ۲) در میان چین فتاد از وی پری
 - ۳) گاه در موبک شاهانه تو جوشن پوش
 - ۴) بکشت از دلیرانشان یک به یک
- از آن تا ناکسان هرگز نخوردندی صوابستی
لاجرم پرشور شد هر کشوری
گاه در مجلس فرخنده تو باده گسار
پشاشید بر زخم خسرو نمک

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

مشاوره ویژگی‌های زبانی، ادبی و فکری در سبک‌ها و دوره‌های مختلف، وقتی شکل کاربردی پیدا می‌کنند، یعنی در قالب بیت و عبارت مورد سؤال قرار می‌گیرند، تازه اهمیت خودشان را نشان می‌دهند. سوالات کاربردی، نمونه‌های خوبی برای درک عمیق ویژگی‌هایی هستند که شاید فقط آن‌ها را حفظ کرده‌ایم!

پاسخ تشریحی

در این گزینه نشانه برجسته‌ای از ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی دیده نمی‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) استفاده از دو نشانه برای یک متمم: به ابر اندر
- ۲) کهنه و مهجور بودن بخشی از لغات در مقایسه با دوره‌های بعد: جوشن (زره)
- ۳) تفاوت تلفظ واژه «یک» در مقایسه با زبان امروز؛ واژه «یک» با توجه به قافیه مصراع دوم (نمک) به صورت «یک» خوانده می‌شود.

تست و پاسخ ۱۴

در کدام گزینه به یکی از عوامل مهم پیشرفت و گسترش زبان و ادبیات فارسی در قرن سوم تا میانه قرن پنجم اشاره نشده است؟

- ۱) در این دوره مدارس و مراکز تعلیم توسعه پیدا کرد.
- ۲) زبان فارسی با واژگان زبان عربی درآمیخت.
- ۳) لشکرکشی‌ها و فتوحات غزنویان به رشد و گسترش زبان و ادبیات فارسی انجامید.
- ۴) شاهان به جلب عالمان و ادیبان به دربارها گرایش داشتند.

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۰)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره به دو بخش «عوامل مهم پیشرفت و گسترش» و «قرن سوم تا میانه قرن پنجم» توجه کن! همین‌طور، حواست باشد که در بعضی موضوعات، مثل ویژگی‌های سبکی، عوامل و پیش‌زمینه‌ها و نتایج و پیامدهای یک رویداد، معمولاً فقط مواردی مورد سؤال قرار می‌گیرند که عیناً در کتاب درسی به آن‌ها اشاره شده. حالا این اشاره می‌تواند در تست، شرح داده شود یا لحن و جمله‌بندی آن تغییر پیدا کند.

پاسخ تشریحی

گرایش شاهان در جلب عالمان و ادیبان به دربار (۴)، لشکرکشی‌ها و فتوحات غزنویان (۳) و توسعه مدارس و مراکز تعلیم (۱) از عوامل مهم پیشرفت و گسترش زبان و ادبیات فارسی در قرن سوم تا میانه قرن پنجم هستند. درآمیختن زبان فارسی با لغات زبان عربی از پدیده‌های عمده‌ای است که برای زبان فارسی اتفاق افتاده، اما جزء عوامل مهم پیشرفت و گسترش زبان فارسی در این دوره نبوده است.

تست و پاسخ ۱۵

کدام بیت با فضای فکری شعر قرن‌های پنجم و ششم تناسب ندارد؟

۱) با من پلنگ سارک و روباه طبعک است	۱) این خوک گردنک سگک دمنه گوهرک
۲) با این همه به دولت احمد در این زمان	۲) سلطان منم بر اهل سخن، کامکار هم
۳) فردات را ببین به دل و امروز	۳) بگشای تیز دیده بی‌نا را
۴) تغافل چند خون سازد دل حسرت نگاهان را	۴) تبسم زیر لب چون موج تا کی در گهر پیچی

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۰)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره در سوالات کاربردی، ویژگی‌هایی را که در کتاب درسی، تنها از آن‌ها نام برده شده، در قالب نمونه و مصداق و مثال و بیت و عبارت می‌بینی؛ بنابراین اول لازم است ویژگی‌های مورد سؤال را بشناسی و بعد، آن‌ها را با توجه به کلید واژه و قرینه در گزینه‌ها پیدا کنی.

پاسخ تشریحی

پیچیدگی فکر و مضمون در (۴) تناسبی با ویژگی‌های فکری شعر فارسی در قرن‌های پنجم و ششم ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) بیت، نمونه‌ای از رواج هجو در شعر فارسی قرون ۵ و ۶ هجری است.
- ۲) بیت، مصداق مفاخره و خودستایی است که در این دوره رایج بوده.
- ۳) بیت، مضمون وعظ و اندرز دارد که از ویژگی‌های فکری این دوره است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۱۶

اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب بهره‌مندی از آرایه‌های «واج‌آرایی - واژه‌آرایی - موازنه - ترصیع» مرتب کنیم، کدام گزینه نشان‌دهنده ترتیب درست است؟

الف) رهان گردن از بار غلّ طمع	ب) نی نی که ز لطف در همه آینه‌ها	ج) حمله چه کنی که کندشمشیرم	د) نارفته ره، رونده به جایی نمی‌رسد
۱) د - ب - ج - الف	۲) الف - ب - د - ج	۳) د - ب - الف - ج	۴) الف - ب - ج - د

(علوم و فنون ادبی دهم - ترکیبی درس ۳ و ۹)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

بررسی آرایه‌های مورد سؤال به ترتیب ابیات:

الف) ترصیع

رهان گردن از بار غلّ طمع
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

فشان دامن از خار ذلّ طمع
ب) واژه‌آرایی: تکرار دو واژه «نی»

ج) موازنه

حمله چه کنی که کند شمشیرم
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

پویه چه دهی که تنگ میدانم
د) واج‌آرایی: تکرار صامت‌های «ر» و «ن»

راه‌حل تستی

آرایه‌های مورد سؤال را به ترتیب اولویت و اهمیت آن‌ها در حل تست بررسی می‌کنیم و نه لزوماً به همان ترتیبی که آمده‌اند. در عبارت سؤال، «موازنه» و «ترصیع» اهمیت بیشتری دارند. انتخاب یکی از این دو آرایه، به تو امکان ردّ گزینه می‌دهد و به سرعت تو را به جواب می‌رساند.

تست و پاسخ ۱۷

با استفاده از گزینه‌ها عبارت «الف» را کامل کنید؛ به طوری که عبارت جدید، از نظر نوع سجع با عبارت «ب» یکسان باشد.

الف) در بدایت بود، در نهایت بود.

ب) دفتر شکایتی باز کرده و ذمّ توانگران آغاز کرده.

۱) بند و چاه - تخت و گاه	۲) درد و رنج - عزّ و گنج	۳) رنج و ملال - شوق وصال	۴) فتنه و شر - دیدار پدر

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

قبل از هر چیز، لازم است نوع سجع عبارت «ب» را بررسی کنیم:

در عبارت «ب»، دو جمله، با «باز کرده» و «آغاز کرده» به پایان می‌رسند. «کرده» بخش تکراری است؛ پس باید در واژه‌های قبل از آن به دنبال سجع بگردیم: «باز و آغاز». این دو واژه، واج‌های پایانی یکسانی دارند، اما هم‌وزن نیستند؛ بنابراین سجع آن‌ها از نوع مطرف است. حالا باید به دنبال همین نوع سجع در واژه‌های پیشنهادی بگردیم. در «۴» «شر و پدر» سجع مطرف دارند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) بند و چاه - تخت و گاه: سجع متوازی
 ۲) درد و رنج - عَزَّ و گنج: سجع متوازی
 ۳) رنج و ملال - شوق وصال: سجع متوازی

تست و پاسخ ۱۸

در کدام بیت آرایهٔ موازنه به چشم نمی‌خورد؟

- ۱) این از آن پسران که آخر نام این فرزانه چیست؟
 ۲) عقدِ نظامانِ سحر از من ستاند واسطه
 ۳) جرعه‌نوش ساغر فکر من‌اند از تشنگی
 ۴) من قرین گنج و اینان خاک‌بیزانِ هوس
- وان بدین گویان که آخر جای این ساحر کجا؟
 قلبِ ضرابانِ شعر از من پذیرد کیمیا
 ریزه‌خوار سفرهٔ راز من‌اند از ناشتا
 من چراغ عقل و آن‌ها روزکورانِ هوا

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۹)

پاسخ: گزینهٔ ۱

درس‌نامه

موازنه، این است که همهٔ واژه‌های دو مصراع، در برابر هم قرار بگیرند، به شرطی که هر دو واژهٔ معادل، «هموزن» باشند و به بیان دیگر، «سجع متوازن» بسازند. در موازنه، مهم، وجود داشتن دست کم یک مورد سجع متوازن است، حتی اگر همهٔ «جفت‌واژه‌ها»ی دیگر، کاملاً تکرار شده باشند یا سجع متوازی داشته باشند.

در ۱) اجزای دو بیت، کاملاً معادل و هموزن نیستند:

این از آن پسران که آخر نام این فرزانه چیست؟
 ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
 وان بدین گویان که آخر جای این ساحر کجا؟

حتی اگر از این چشم‌پوشی کنیم که «از» و «آن» دو واژهٔ مستقل‌اند و در مصراع روبه‌رو، «بدین» به صورت یک عبارت به کار رفته و آن‌ها را معادل هم در نظر بگیریم، واژه‌های پایان دو مصراع، معادل نیستند.

در سایر گزینه‌ها دو مصراع، شرایط تشکیل آرایهٔ موازنه، یعنی وجود دست کم، سجع متوازن بین واژه‌های معادل را دارند.

تست و پاسخ ۱۹

تقطیع هجایی کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟

- ۱) چو دُرپاش گردد به معنی زبانه
 ۲) جهانانچه بدمهر و بدخو جهانی
 ۳) مرا جود او تازه دارد همی
 ۴) دل من همی جست پیوسته یاری
- رسد مرحبا از زمین و زمانم
 چو آشفته بازار بازارگانی
 مگر جودش ابر است و من کشتزار
 که خوش بگذرانند بدو روزگاری

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۵ و ۸)

پاسخ: گزینهٔ ۳

پاسخ تشریحی: تقطیع بیت سوم:

می	هـ	رد	دا	ز	تا	او	د	جو	را	مـ
-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U
زار	ت	کش	من	ت	رس	شب	د	جو	گر	مـ
X-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U

علایم هجایی سایر گزینه‌ها: --U --U --U --U

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

دام تستی در سؤالات وزن شعر و تقطیع هجایی، همیشه مصراع‌ها را تا آخر بخوان. ممکن است تفاوت وزن بیت‌ها تنها در یک هجا و در دو وزن بسیار نزدیک به هم باشد؛ مانند چیزی که این‌جا در (۲) به چشم می‌خورد.

تست و پاسخ ۲۰

در همهٔ ابیات، حرف متحرکی به ضرورت وزن شعر، ساکن خوانده می‌شود، به جز

(۱) هر چه بر نفس خویش نپسندی	نیز بر نفس دیگری می‌پسند
(۲) ای آن که به لطف خود کنی درمانم	مگذار مرا به من که اندرمانم
(۳) من که صد سلسله از دست غمت می‌گسلم	یک سر مو نتوانم ز دو زلف تو گسست
(۴) باد سحری به سحر ماهر شد	بربود ز خلق دل به مکر و فن

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره بر اساس خوانش شعری و خط عروضی، در شعر، چیزی که می‌شنویم مهم است، نه ظاهر کلمات. کافی است بیت‌ها را درست بخوانی و کلمات را در قالب وزن بیت بگنجانی. آن وقت، اگر تلفظ کلمه‌ای تغییر کرده، به راحتی متوجه می‌شوی. در این سؤال، در سه‌تا از گزینه‌ها، یک حرف متحرک (حرفی که یکی از مصوت‌های کوتاه را دارد)، به ضرورت وزن شعر، ساکن خوانده می‌شود و باید ببینی در کدام گزینه این اتفاق نمی‌افتد.

پاسخ تشریحی

در این گزینه همهٔ حروف، مطابق با تلفظ درست خود، خوانده می‌شوند و وزن شعر تغییری در تلفظ حروف متحرک به وجود نیاورده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) نپسندی ← نپسندی / می‌پسند ← می‌پسند (این فعل را بدون ساکن کردن حرف «پ» و با تلفظ اصلی آن هم می‌توان خواند: می‌پسند)
- (۲) مگذار ← مگذار
- (۴) بربود ← بربود

در مصراع اول، دو واژه «سحری» و «سحر» دچار تغییر حرکت نشده‌اند.

تست و پاسخ ۲۱

تقطیع هجایی کدام مصراع در برابر آن نادرست آمده است؟

- (۱) ای بی نشان محض، نشان از که جویمت؟: -U-U--UU-U-U--
- (۲) غایبم از ذوق حضور ای صنم: -U--UU---U-
- (۳) به علی شناختم من، به خدا قسم، خدا را: --U-U-UU--U-U-UU
- (۴) چون توانی زیستن در این قفس؟: -U---U---U-

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره دقت کن که در دست خواندن، مقدم بر تقطیع است. باید درست بخوانی تا بتوانی درست تقطیع کنی. در تقطیع هم، لازم است تلفظ واژه‌ها را همان‌طور که در شعر و با توجه به ضرورت وزن، خوانده می‌شوند، در نظر بگیری، نه با توجه به تلفظ واژه‌ها بیرون از شعر.

پاسخ تشریحی برای تقطیع درست مصراع مورد سؤال، ابتدا باید آن را درست بخوانیم: «غایبم از ذوق حضورِ صنم»

شکل درست تقطیع هجایی مصراع:

غایبم از ذوق حضور ای صنم: -U--UU--UU-

تقطیع پیشنهادی برای این مصراع در (۲)، نشان می‌دهد که همزه در واژه «از» حذف نشده؛ در حالی که با توجه به شیوهٔ درست خوانش مصراع، لازم است همزه از خط عروضی و تقطیع هجایی حذف شود.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۲۲

در کدام گزینه هجای کشیده به کار نرفته است؟

- ۱) نبود چشم مرا زان مه سیمینه خیر
 - ۲) او دلی داشت گرمی و دلی دیگر یافت
 - ۳) ای دریغا دل من کان صنم سیمین بر
 - ۴) تا نباشد چو گل سيب گل آذرگون
- خنک آن کاو شب دوشینه نکو برده به سر
کاشکی من دلکی یافتمی نیز دگر
دل من برد و مرا از دل او نیست خبر
تا نباشد چو گل نثار گل نیلوفر

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره دقت کن که هجای کشیده را در شعر باید معادل با دو هجا در نظر بگیری (مانند «داشت» در ۲) و البته در پایان مصراع، به عنوان یک هجا شمرده می‌شود و برابر با یک هجای بلند در نظر گرفته می‌شود.

پاسخ تشریحی

در این گزینه هیچ هجای کشیده‌ای به کار نرفته و همه کلمات دارای هجای کوتاه یا بلند هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) داشت: -U / یافت: -U / کاش: -U / یاف: -U

۳) نیست: -U

۴) سيب: -U / نار: -U

تست و پاسخ ۲۳

کدام گزینه با بیت «دانه باشی مرغکانت برچند / غنچه باشی کودکانت برکنند» ارتباط معنایی دارد؟

- ۱) خرمن ز مرغ گرسنه خالی کجا بود
 - ۲) دریغا که کشتند زارت به تیغ
 - ۳) هنر از مردم بیگانه نهان دار که هست
 - ۴) مست توام از جرعه و جام آزادم
- ما مرغکان گرسنه‌ایم و تو خرمنی
نخوردند بر کودکانت دریغ
طوطی از نطق شکریار به دام افتاده
مرغ توام از دانه و دام آزادم

(علوم و فنون ادبی دهم - کارگاه تحلیل فصل ۳)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی

مفهوم مشترک بیت سؤال و ۳: ابراز فضل و هنر موجب گرفتاری است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) ستایش معشوق و توصیف فراوانی دلدادگان

۲) توصیف شهادت امام حسین و مظلومیت کودکان اهل بیت (ع)

۴) دلدادگی به معشوق حقیقی / گرفتاری در بند معشوق، به منزله آزادی از تعلقات است.

راه حل تستی برای پاسخ درست و مطمئن به سؤالات قرابت معنایی، نشانه‌های مشترک میان بیت سؤال و گزینه‌های هم‌مفهوم را پیدا کن. واژه‌های کلیدی یک راهنمای بسیار مهم و مؤثرند، اما گاهی همین واژه‌های کلیدی به عنوان شباهت فریبنده به کار رفته‌اند. مراقب باش فریب غلط‌اندازها را نخوری! عبارت‌های «مرغکان» (۱) «کودکانت» (۲) و «دانه» (۴) عبارت‌های غلط‌اندازند، اما مضمون ۳ کاملاً با بیت سؤال هماهنگ است، اگرچه کلیدواژه برجسته و مشترکی با بیت سؤال ندارد.

تست و پاسخ ۲۴

عبارت نوشته شده در برابر کدام گزینه، معرف مفهوم بیت نیست؟

- (۱) ما چو ناییم و نوا در ما ز توست
 (۲) مهتری گر به کام شیر در است
 (۳) اگر هوشمندی به معنی گرای
 (۴) دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند
- ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست: انعکاس اراده معشوق در عاشق
 شو، خطر کن ز کام شیر بجوی: همت لازمه کامیابی است.
 که معنی بماند نه صورت به جای: برتری باطن بر ظاهر
 از گوشه بامی که پریدیم، پریدیم: وفاداری عاشق

(علوم و فنون ادبی دهم - ترکیبی - درس ۳، ۵، ۷ و ۹)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره برای درک درست مفهوم هر بیت و قضاوت درباره درستی یا نادرستی مفاهیمی که در برابر ابیات نوشته شده، باید موضوع و مضمون و همین طور، نشانه های معرف یک مفهوم را درست تشخیص بدهی. «نای و نوا»، «کوه و صدا»، «مهتری و دهان شیر» و «معنی و صورت» نشانه های مهم و حامل مفهوم بیت ها هستند.

پاسخ تشریحی برخلاف چیزی که در برابر ۴ به عنوان مفهوم پیشنهاد شده، مفهوم این بیت، رمیدگی عاشق از معشوق خود و اصطلاحاً

«واسوخت» است. نشانه های معرف مفهوم را در گزینه های دیگر ببین:

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱) ما نی هستیم و تو نوازنده ای و همین طور، ما کوه هستیم و صدای ما، پژواک صدای توست: انعکاس اراده معشوق در عاشق
 ۲) سروری را باید از دهان شیر بیرون کشید: همت لازمه کامیابی است.
 ۳) معنی و باطن مهم و ماندگار است نه صورت و ظاهر: برتری باطن بر ظاهر

تست و پاسخ ۲۵

با توجه به ابیات زیر کدام گزینه نادرست است؟

- «ریگ آموی و درشتی راه او
 آب جیحون از نشاط روی دوست
 ای بخارا، شاد باش و دیرزی
 زیر پایم پرنیان آید همی
 خنگ ما را تا میان آید همی
 میر، زی تو شادمان آید همی»

(۱) در بیت ها، آرایه ترصیع به چشم می خورد.

(۲) دو واژه «زی» در معنی یکسانی به کار نرفته اند.

(۳) هر مصراع از شعر با مصراع «از جدایی ها حکایت می کند» هم وزن است. (۴) مضمون کلی ابیات اشتیاق دیدار وطن است.

(علوم و فنون ادبی دهم - ترکیبی - درس ۱ و ۹)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی کلمات مصراع ها معادل نیستند و سجع متوازی ندارند؛ بنابراین در هیچ یک از بیت ها آرایه ترصیع وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه ها:

- ۲) زی (اول): زندگی کن / زی (دوم): به سوی
 ۳) علایم هجایی مصراع داده شده و مصراع های مورد سؤال: -U- / --U- / --U-
 ۴) مضمون ابیات، اشتیاق شاعر و ممدوح او برای دیدار وطن است.

راه حل تستی کار با سؤالات ترکیبی، به ویژه آن هایی که آمیخته ای از چند مبحث کاملاً متفاوت (مانند عروض، آرایه، مفهوم، ...) هستند، کمک

می کند تا ذهن، به داشتن نگاه یک بعدی و تک مبحثی به سؤالات، عادت نکند. در پاسخ گویی به این نوع سؤالات، چند موضوع را فراموش نکن:

- (۱) اول، گزینه ها را بخوان تا موقع خواندن بیت و عبارت، بدانی دنبال چه چیزی باید بگردی!
 (۲) هنگام بررسی هر گزینه، فقط و فقط روی همان مطلب تمرکز کن و موضوع گزینه های قبل و بعد را از ذهنت خارج کن!
 (۳) موضوعات بررسی شده در گزینه ها، متنوع اند و طبیعی است که در یکی، نسبت به بقیه تسلط کمتری داشته باشی.
 (۴) اگر موضوع گزینه ای را اصلاً نمی دانی یا از درستی و نادرستی آن مطمئن نیستی، موقتاً آن را کنار بگذار و گزینه های بعدی را بررسی کن.

جامعه‌شناسی: صفحه‌های ۱ تا ۱۰۷

تست و پاسخ ۲۶

به ترتیب، پاسخ هر یک از سؤالات زیر، کدام است؟

- فرهنگ از چه طریقی در افراد، درونی می‌شود؟
- عملکرد نهادهای اجتماعی چگونه است؟
- کدام مورد از ویژگی‌های جهان اجتماعی نیست؟

• کدام یک جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را در جامعه ضروری می‌سازد؟

(۱) تشویق و پاداش - مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهای یک جهان اجتماعی - جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ از نسلی به نسل دیگر تداوم می‌یابد. - معناداربودن پدیده‌های اجتماعی

(۲) تبلیغ و اقناع - طرد شیوه‌های غیر قابل قبول تأمین نیازهای افراد - جهان اجتماعی براساس آگاهی و اراده هر فرد شکل می‌گیرد. - ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی

(۳) تشویق و پاداش - ارتباط‌دادن لایه‌های جهان اجتماعی با یکدیگر - مجموعه‌ای از پدیده‌های اجتماعی، یک جهان اجتماعی را تشکیل می‌دهند. - ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی

(۴) تبلیغ و اقناع - تعیین شیوه قابل قبول تأمین بعضی از نیازهای افراد - عضویت افراد در جهان اجتماعی قراردادی و اعتباری است. - معناداربودن پدیده‌های اجتماعی

پاسخ: گزینه ۲

(جامعه‌شناسی دهم - درس‌های ۲، ۳، ۴ و ۹)

درس‌نامه

علت آن: از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند.	ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی
پیامد آن: کنترل اجتماعی و جامعه‌پذیری را در جامعه ضروری می‌سازند.	
ابزارهای انتقال آن: از طریق تعلیم و تربیت، تشویق و تنبیه به افراد منتقل می‌شوند.	

پاسخ تشریحی

تبلیغ و اقناع روشی است که به واسطه آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود.

هر نهاد اجتماعی شیوه قابل قبول تأمین بعضی از نیازهای افراد را معین می‌سازد و متقابلاً شیوه‌های غیرقابل قبول را طرد می‌کند. مثلاً نهاد اقتصاد، راه درست و مقبول یا کژراهه‌های به دست آوردن ثروت را در جهان اجتماعی تعیین می‌کند.

مجموعه پدیده‌های اجتماعی، جهان اجتماعی را شکل می‌دهند. جهان اجتماعی و نظم آن اعتباری و قراردادی است؛ یعنی با آگاهی و اراده انسان‌ها شکل می‌گیرد. هم‌چنین آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد، آگاهی فردی و خصوصی نیست؛ بلکه نوعی آگاهی مشترک و عمومی است. جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد تداوم می‌یابد.

ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند و پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را در جامعه ضروری می‌سازند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

تست و پاسخ ۲۷

به ترتیب، در رابطه با موارد زیر، کدام گزینه صحیح است؟

- پیامد مسن شدن جمعیت
 - نتیجه شناخت خداوند، شیطان و فرشتگان
 - مفهوم وجود نظریات متفاوت و متنوع دربارهٔ هویت
 - پیامد مشارکت اجتماعی اعضای جهان اجتماعی
- (۱) افزایش هزینه‌های بهداشت و درمان - ورود پدیده‌های ماوراء طبیعی به جهان اجتماعی - ابعاد متفاوت هویت انسان - پیدایش و گسترش آگاهی و اراده‌ای نوین
- (۲) مشکلات خانواده‌های تک‌فرزند - دگرگونی کنش‌های اجتماعی - وجود ابعاد پنهان هویتی - کنشگری فعال و آگاهانهٔ اعضای جهان اجتماعی
- (۳) بالا رفتن نرخ جایگزینی - یکسان عمل نکردن سنت‌ها و قوانین الهی با انسان‌های شاکر و ناسپاس - غفلت و فراموشی انسان از خویشتن - برداشته شدن الزامات جهان اجتماعی
- (۴) کمبود نیروی کار جوان - تغییر آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان - امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت - پابرجا ماندن جهان اجتماعی موجود

پاسخ: گزینهٔ ۴

(پایه‌شناسی دهم - درس‌های ۲، ۳، ۶ و ۸)

مشاوره کلماتی مانند «علت، عامل و دلیل» همگی به معنی دارن و همچنین کلماتی مثل «معلول، نتیجه و پیامد» به یک مفهوم اشاره می‌کنند. حواستون باشه در سؤال‌ها اون‌ها رو با هم اشتباه نگیرید. همچنین در متن کتاب درسی، وقتی می‌خواید علت و معلول یک عبارت را مشخص کنید، توجه کنید که لزوماً عبارت اول همیشه «علت» نیست.

پاسخ تشریحی

- افزایش جمعیت سالمند کشور (علت)، افزایش هزینه‌ها را در بر دارد. این هزینه‌ها عمدتاً به هزینه‌های بهداشت و درمان مربوط می‌شود. برای ارائه خدمات و رفع نیازهای سالمندان، به اندازه کافی نیروی جوان در کشور وجود نخواهد داشت. در سطح فردی نیز فرزندان خانواده‌های تک‌فرزند، ناچارند علاوه بر مسائل شخصی، به تنهایی تعهدات فرزندی، حمایت عاطفی و رسیدگی به مسائل والدین خود را انجام دهند (پیامد).
- شناخت خداوند، فرشتگان و جهان ماوراءطبیعی (علت)، آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان را تغییر می‌دهد و کنش‌های اجتماعی آنان را دگرگون می‌سازد (پیامد).
- وجود نظریات متفاوت دربارهٔ هویت، نشانهٔ این است که امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد.
- مشارکت اجتماعی افراد (علت) موجب پابرجا ماندن جهان اجتماعی موجود می‌شود و در نتیجهٔ آن، پیامدهای آن جهان اجتماعی نیز باقی می‌ماند (پیامد).

تست و پاسخ ۲۸

جامعه‌شناسانی مانند دورکیم، مارکس و اسپنسر به چه دیدگاه مشترکی باور داشتند و عامل شکل‌گیری قفس آهنین در جهان متجدد از دیدگاه وبر چیست؟

- (۱) الگوبودن جوامع پیشرفته برای جوامع عقب‌مانده براساس دیدگاه طولی نسبت به جهان‌های اجتماعی - رواج کنش‌های حسابگرانهٔ معطوف به دنیا
- (۲) شباهت جوامع به موجودات گوناگون و طی کردن مسیری واحد - قدامت‌زدایی از عناصر معنوی
- (۳) تقسیم جوامع به دو مقطع مکانیکی و ارگانیکی براساس معیار میزان تقسیم کار - از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها
- (۴) دوام طولانی برخی فرهنگ‌ها و از بین رفتن برخی دیگر به دلیل آرمان‌ها و ارزش‌های متفاوت - علم‌ندانستن دانش‌های فراتجربی

پاسخ: گزینهٔ ۱

(پایه‌شناسی دهم - درس‌های ۵ و ۶)

مشاوره حواستون باشه زیرنویس تصاویر، بخوانیم و بدانیم، کادرها و پاورقی‌ها از قسمتهایی‌اند که همیشه مورد علاقهٔ طراحان برای طراحی سؤالات هستند. حیفه با نخوندن این بخش‌ها نتونید به تست‌ها پاسخ بدید. 😊

درس نامه

ویژگی‌های جهان متجدد از دیدگاه مارکس وبر	
فرصت	تسلط بر طبیعت: علوم تجربی با روش تجربی و فناوری حاصل از آن، قدرت پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث و مسائل طبیعی همانند بیماری، زلزله، سیل و... و مسلط شدن بر آن‌ها را به انسان می‌دهد. (گسترش عقلانیت ابزاری یا دانش وسایل)
محدودیت	شکل‌گیری قفس آهنین: رواج کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی، مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کند. این وضعیت، به تدریج انسان‌ها را اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌سازد که مثل قفس آهنین، همه ابعاد وجود آنان را احاطه می‌کند. از این روند، به از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها یاد می‌شود.
	تقدس‌زدایی: در جهان متجدد، عناصر معنوی و مقدس طرد می‌شوند. جهان صرفاً از مواد و موجودات خامی ساخته شده است که همه در اختیار و کنترل بشرند؛ به وسیله او به کار گرفته می‌شوند، دگرگون می‌شوند، به مصرف می‌رسند و هیچ‌گونه قداستی ندارند.
	زوال معنا و عقلانیت ذاتی: با افول علوم فراتجربی علوم مبتنی بر (وحی و عقل)، امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری که پدیده‌های فراتجربی‌اند و با علوم تجربی قابل مطالعه نیستند، از دست می‌رود و داوری درباره این امور به تمایلات افراد و گروه‌های متفوق سپرده می‌شود.

پاسخ تشریحی عده‌ای از جامعه‌شناسان از جمله آگوست کنت، اسپنسر، دور کیم و مارکس معتقدند همه جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگرند و بر همین اساس مسیر یکسانی را نیز طی می‌کنند؛ یعنی همه آن‌ها شبیه یک نوع موجود زنده‌اند و تفاوتشان همانند تفاوتی است که آن موجود زنده در مراحل مختلف رشد خود از دوران کودکی تا مراحل بزرگسالی پیدا می‌کند. این عده، نگاه خطی به تاریخ بشر دارند. در این دیدگاه، همه جوامع در یک خط قرار می‌گیرند؛ بعضی از آن‌ها در این مسیر واحد، پیشرفته‌ترند و بعضی در مقایسه با جوامع پیشرفته، عقب‌مانده‌اند و جوامعی که به لحاظ تاریخی عقب‌مانده‌اند، باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت خود قرار دهند.

رواج کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی، مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کند. این وضعیت، به تدریج انسان‌ها را اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌سازد که مثل قفس آهنین، همه ابعاد وجود آنان را احاطه می‌کند و فرصت‌هایی از این قفس خودساخته را از آنان می‌گیرد. از این روند، به از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها یاد می‌شود.

تست و پاسخ ۲۹

به ترتیب علت شکل‌گیری هر یک از وضعیت‌های زیر، در کدام گزینه آمده است؟

- از دست رفتن نشاط زندگی
 - چالش در دوام هویت فرهنگی جهان اجتماعی
 - تحولات فرهنگی
 - مرگ جهان اجتماعی
- ۱) مواجهه با آسیب‌هایی مانند ناامیدی و خودکشی افراد - تبدیل یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر - ابداعات و نوآوری‌های اعضای جهان اجتماعی - کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی جهان اجتماعی
- ۲) غفلت از پرسش درباره معنای زندگی و مرگ - از دست رفتن اهمیت و اعتبار عقاید و ارزش‌ها نزد اعضای جهان اجتماعی - کاستی‌های موجود در هویت فرهنگی - ناتوانی فرهنگ در پاسخ به نیازهای معنوی انسان‌ها
- ۳) عمل نکردن جهان اجتماعی متناسب با نیازهای روحی و روانی افراد - از دست رفتن اهمیت و اعتبار عقاید و ارزش‌ها نزد اعضای جهان اجتماعی - تزلزل فرهنگی - ناتوان دانستن انسان در یافتن معنای زندگی
- ۴) عبور از مرزهای هویت فرهنگی جهان اجتماعی - تبدیل یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر - تزلزل فرهنگی - کاستی و خلأ معنوی

(پایه‌شناسی دهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

- علل تحولات فرهنگی
- ← درونی
 - ۱) ابداعات و نوآوری‌های مثبت و منفی افراد و اعضای جهان اجتماعی
 - ۲) کاستی‌ها و بن‌بست‌های موجود در هویت فرهنگی جهان اجتماعی
 - ← بیرونی
 - مواجهه با جهان‌های اجتماعی دیگر

پاسخ تشریحی

- جهان اجتماعی که متناسب با نیازهای روحی و معنوی افراد عمل نکند، به پرسش‌های آن‌ها درباره معنای زندگی و مرگ پاسخ ندهد، از این پرسش‌ها غفلت کند یا به پوچ‌انگاری برسد (علت)، نشاط زندگی را از دست می‌دهد (پیامد).
- هرگاه عقاید و ارزش‌ها اهمیت و اعتبار خود را نزد اعضای جهان اجتماعی از دست بدهند (علت)، دوام هویت فرهنگی با چالش‌هایی مواجه می‌شود (پیامد).
- کاستی‌ها و بن‌بست‌های موجود در هویت فرهنگی جهان اجتماعی (علت)، از علل تحولات فرهنگی است (پیامد).
- مرگ جهان اجتماعی (پیامد) هنگامی رخ می‌دهد که با وجود به‌کارگیری تمامی ظرفیت‌های خود، از پاسخ‌گویی به نیازهای طبیعی و جسمانی یا فکری و معنوی انسان‌ها بازمی‌ماند (علت).

تست و پاسخ ۳۰

به ترتیب، در رابطه با سؤالات زیر کدام گزینه صحیح است؟

- الف) اگر جهان اجتماعی در مواجهه با جهان‌های دیگر بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، چه وضعیتی پیش می‌آید؟
 ب) جهان اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی عقاید جهان دیگر را می‌پذیرد، به چه وضعیتی دچار می‌شود؟
 ج) فراموشی انسان از خود در صورت فراموش کردن خداوند، نشانه چیست؟
- ۱) داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند. - به جهان دیگر ملحق می‌شود. - از خودبیگانگی حقیقی
 - ۲) هویت جدیدی به دست می‌آورد. - به جهان دیگر ملحق می‌شود. - از خودبیگانگی تاریخی
 - ۳) داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند. - دچار خودباختگی فرهنگی می‌شود. - از خودبیگانگی فطری
 - ۴) هویت جدیدی به دست می‌آورد. - دچار خودباختگی فرهنگی می‌شود. - از خودبیگانگی تاریخی

(پایه‌شناسی دهم - درس ۱۲)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی

- الف) اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های دیگر بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند.
 ب) جهان اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگری را قبول کند، به آن ملحق می‌شود.
 ج) جهان‌های اجتماعی که براساس فطرت انسان شکل نگرفته‌اند و از عقاید و ارزش‌های حق برخوردار نیستند یعنی دچار از خودبیگانگی حقیقی (فطری) شده‌اند، مانع از آن می‌شوند که انسان‌ها به شناخت و تفسیری صحیح از عالم و آدم برسند. بر همین اساس، قرآن کریم فراموش کردن خداوند را سبب فراموشی انسان از خود می‌داند.

نکته جهان اجتماعی که دچار خودباختگی فرهنگی شده است، نه می‌تواند فرهنگ گذشته خود را تداوم ببخشد یا گسترش دهد و نه می‌تواند آن را رها کند و از آن بگذرد و به جهان اجتماعی دیگری که مبهوت و مقهور آن شده است، ملحق شود. از این‌جا رانده و از آن‌جا مانده!

تست و پاسخ ۳۱

موارد کدام گزینه در ارتباط با پذیرش عقاید و ارزش‌های حقیقی توسط جوامع درست است؟

- ۱) جوامع مختلف با عمل براساس عقاید و ارزش‌های حقیقی، آن را به قلمرو آرمانی جهان اجتماعی وارد می‌کنند. - برای جهان‌های اجتماعی، امکان انحراف از حق وجود دارد.
- ۲) حقایق از جهت قرارگرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی جهان اجتماعی تغییرپذیرند. - حق و باطل بر مدار بینش و گرایش اعضای جهان‌های اجتماعی امکان تغییر ندارند.
- ۳) جوامع با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، آن‌ها را به قلمرو واقعی جهان اجتماعی وارد می‌کنند. - اگر جوامع ایمان خود را به حق از دست بدهند، از حق گسسته و به سوی باطل گام برمی‌دارند.
- ۴) جهان‌های اجتماعی نمی‌توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند. - اگر جوامع مختلف هنجارها و اعمال خود را براساس عقاید و ارزش‌ها سامان دهند، آن‌ها را به قلمرو واقعی وارد نموده‌اند.

(پایه‌شناسی دهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) نادرست (جوامع مختلف با عمل براساس عقاید و ارزش‌های حقیقی، آن را به قلمرو واقعی جهان اجتماعی وارد می‌کنند). - درست
 ۲) نادرست (جوامع با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، آن‌ها را به قلمرو آرزمانی خود وارد می‌کنند). - درست
 ۳) نادرست (جهان‌های اجتماعی می‌توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند). - درست

تست و پاسخ ۳۲

به ترتیب درست یا نادرست بودن عبارتهای زیر را تشخیص دهید:

- بازتولید هویت اجتماعی به معنای انتقال آن از نسلی به نسل دیگر است، به گونه‌ای که علی‌رغم گذر زمان و پذیرش تغییرات، ویژگی‌های اساسی آن پایدار می‌ماند و دوام می‌آورد.
- فایده تقسیم اجزای جهان اجتماعی به خرد و کلان این است که از این طریق می‌توانیم میزان اثرگذاری خود بر پدیده‌های اجتماعی را تشخیص دهیم.

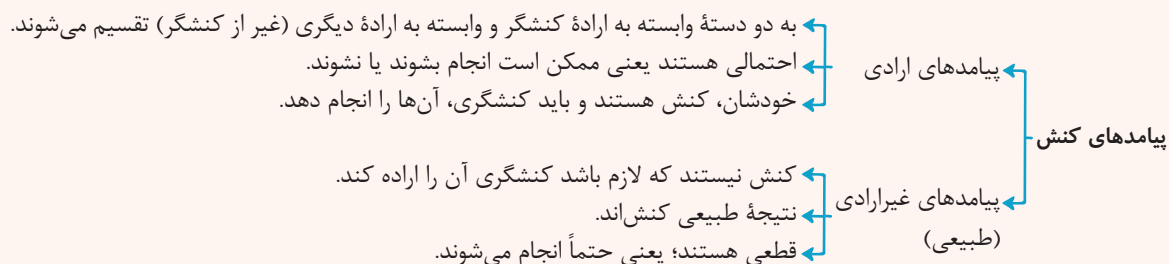
- مطابق با حدیث امام رضا (ع)، وضو موجب نظافت جسم و نشاط روح می‌شود، اما این آثار و پیامدها به اراده انسان وابسته است.
- صدور شناسنامه برای نوزادان از سوی جهان اجتماعی و در جهت آموزش شیوه زندگی در جامعه به اعضای جهان اجتماعی صورت می‌گیرد.

- (۱) درست - درست - نادرست - درست
 (۲) نادرست - نادرست - درست - درست
 (۳) نادرست - درست - نادرست - نادرست
 (۴) درست - درست - نادرست - نادرست

(پایه‌شناسی دهم - درس‌های ۱، ۴ و ۹)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

پاسخ تشریحی بررسی عبارتهای نادرست:

- عبارت سوم: نظافت جسم و نشاط روح از پیامدهای غیرارادی (طبیعی) کنش وضوگرفتن است که به اراده انسان بستگی ندارد.
 عبارت چهارم: صدور شناسنامه برای نوزادان، به تعیین هویت اجتماعی افراد توسط جهان اجتماعی اشاره دارد، نه به آموزش شیوه‌های زندگی.

تست و پاسخ ۳۳

به ترتیب، موارد مشخص شده بیانگر چیست؟

- «امروزه اعضای جامعه در عمل زندگی مجردی را بر زندگی خانوادگی ترجیح دهند زیرا شاهد طلاق‌های بسیار زیادی هستند؛ این موضوع موجب شیوع رقیب‌های بی‌بدیل زندگی خانوادگی مانند زندگی با حیوانات هم‌عرض خانواده شده است.»

- (۱) تزلزل فرهنگی - بحران هویت - تعارض فرهنگی
 (۲) تزلزل فرهنگی - بحران هویت - تعارض فرهنگی
 (۳) تعارض فرهنگی - تزلزل فرهنگی - بحران هویت
 (۴) تزلزل فرهنگی - بحران هویت - تحول فرهنگی

(پایه‌شناسی دهم - درس‌های ۱۰، ۱۱ و ۱۲)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره برای این‌که بتوانید به این تیپ سوالات پاسخ بدید، باید اصطلاحات جامعه‌شناختی که در کتاب اومده رو خوب درک کرده باشید. برای این کار، بهتره اول تعریف هر اصطلاح رو بخونید و زیر نکات کلیدی خط بکشید. بعد، مثال‌های کتاب رو بخونید و سعی کنید خودتون هم مثال بزنید تا کاملاً مسلط بشید.

درس نامه ●●

فرایند تحولات هویتی جهان اجتماعی	
تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد. شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد. عارض فرهنگی	گام اول: تعارض فرهنگی
جهان اجتماعی نمی‌تواند کنش‌های اجتماعی را براساس فرهنگ خود سامان دهد. عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند، مورد تردید قرار گیرند. عارض فرهنگی	گام دوم: تزلزل فرهنگی
تغییرات اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را ندارد. عارض فرهنگی	گام سوم: بحران هویت
تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی فراتر می‌روند. مثبت: فرهنگ باطل تحول فرهنگی پیدا می‌کند و به فرهنگ حق تبدیل می‌شود؛ مانند تبدیل فرهنگ جاهلی به فرهنگ نبوی. منفی: فرهنگ حق تحول فرهنگی پیدا می‌کند و به فرهنگ باطل تبدیل می‌شود؛ مانند تبدیل جامعه نبوی به جامعه اموی. تحول فرهنگی	گام چهارم: تحول فرهنگی

پاسخ تشریحی ترجیح دادن زندگی مجردی بر زندگی خانوادگی نوعی تزلزل فرهنگی است، زیرا زمانی به وجود آمده است که شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های جامعه تداوم یافته و در نتیجه آن، جهان اجتماعی نتوانسته کنش‌های اجتماعی را براساس فرهنگ خود سامان دهد. به عبارت دیگر عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند، مورد تردید قرار گرفته‌اند و ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست داده‌اند.

افزایش طلاق بیانگر شکل‌گیری تعارض فرهنگی است. زیرا تغییری است که بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ داده و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال آورده است. افزایش رقیب‌ها و بدیل‌های زندگی خانوادگی همانند زندگی با حیوانات نشان از بحران هویت در جامعه دارد یعنی جهان اجتماعی در وضعیتی است که توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را ندارد.

تست و پاسخ ۳۴

هر یک از موارد زیر به کدام موضوع اشاره دارد؟

- تغییر تصور اعضای جهان اجتماعی درباره زندگی و مرگ خود
- انتخاب از میان دو رشته انسانی و تجربی
- دیدگاه جهان‌های اجتماعی محدودکننده علم به دانش تجربی نسبت به ارزش‌ها
- پزشک‌شدن فرزند یک کارگر

- تفاوت‌های مربوط به هنجارها و نمادها - آگاهانه‌بودن کنش - پدیدآیی ارزش‌ها در قلمرو آرمانی یا واقعی جوامع - تحرک درون‌نسلی افقی
- از نوع تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی - آگاهانه‌بودن کنش - دآوری درباره درست و غلط بودن یا حق و باطل بودن - تحرک درون‌نسلی صعودی
- تفاوت‌های مربوط به لایه عمیق جهان اجتماعی - ارادی‌بودن کنش - امکان شناسایی پیامدهای اجتماعی و تاریخی ارزش‌ها - تحرک میان‌نسلی صعودی
- از نوع تفاوت‌های درون یک جهان اجتماعی واحد - ارادی‌بودن کنش - ناتوانی در تشخیص بودن یا نبودن این ارزش‌ها - تحرک میان‌نسلی صعودی

(پایه‌شناسی دهم - درس‌های ۱، ۵، ۷ و ۱۰)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ●●

تغییرات جهان اجتماعی	
تغییرات عمیق	تغییرات سطحی
مربوط به تفاوت‌هایی است که در لایه‌های عمیق جهان اجتماعی و عناصر محوری (یعنی عقاید و ارزش‌ها) رخ می‌دهد. جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌کند. مانند: تغییر تصور اعضای جهان اجتماعی از زندگی و مرگ خود	مربوط به تفاوت‌هایی است که به حوزه نمادها و هنجارها بازمی‌گردد. درون یک جهان اجتماعی واحد رخ می‌دهد. مانند: افزایش یا کاهش جمعیت، رشد یا افول اقتصاد و دگرگونی زبان یا لهجه مردم

پاسخ تشریحی باور و اعتقاد انسان‌ها نسبت به اصل جهان، جایگاه انسان در آن و تفسیرشان از زندگی و مرگ خود، عمیق‌ترین پدیده‌های اجتماعی به حساب می‌آیند. بنابراین تغییر باور انسان در این موضوعات، مربوط به تفاوت‌های حیطه لایه‌های عمیق جهان اجتماعی و عناصر محوری می‌باشد که جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌کند. همچنین این نوع تفاوت‌ها میان جهان‌های اجتماعی مختلف رخ می‌دهد. قرارگرفتن بر سر دوراهی مانند انتخاب از میان دو رشته انسانی و تجربی به ارادی بودن کنش اشاره دارد. از نظر جوامعی که علم را به دانش تجربی محدود می‌کنند، عقاید و ارزش‌های اجتماعی، پدیده‌هایی هستند که صرفاً در قلمرو آرمانی یا واقعی جوامع انسانی پدید می‌آیند و ما فقط می‌توانیم بودن یا نبودن این ارزش‌ها و پیامدهای اجتماعی و تاریخی آن‌ها را بشناسیم و برای داوری درباره درست و غلط بودن یا حق و باطل بودن آن‌ها راهی نداریم. پزشک شدن فرزند یک کارگر، نوعی تحرک اجتماعی میان‌نسلی است، زیرا تحرک یک فرد نسبت به والدینش است؛ از طرفی صعودی است، زیرا سبب ارتقای موقعیت اجتماعی فرد شده است.

تست و پاسخ ۳۵

هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب، مبین کدام جامعه یا جهان اجتماعی است؟

- از توانمندی‌های آدمی برای آبادکردن این جهان استفاده نمی‌کند.
 - با ویژگی‌های اخلاقی دم‌غنیمت‌شماری، انضباط و تَبَرّج سازگار است.
 - موقعیت اجتماعی افراد به رابطه آن‌ها با زمین بستگی داشت.
 - مالکیت ثروت همراه با شغل از پایه‌های اساسی هویت‌یابی افراد در این جامعه است.
- ۱) جامعه اساطیری - جهان دینی - جامعه لیبرالی - جامعه سرمایه‌داری
 - ۲) جامعه دنیاگریز - جهان متجدد - جامعه فئودالی - جامعه سرمایه‌داری
 - ۳) جامعه اساطیری - جهان دینی - جامعه فئودالی - جامعه آپارتاید
 - ۴) جامعه دنیاگریز - جهان سکولار - جامعه لیبرالی - جامعه آپارتاید

(جامعه‌شناسی دهم - درس‌های ۶، ۸ و ۱۰)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره ما در کتاب جامعه‌شناسی ویژگی انواع جهان‌ها و فرهنگ‌ها رو می‌خوانیم. معمولاً از ویژگی این جوامع و رویکردهای اون‌ها سؤال ترکیبی طراحی می‌شه. برای این‌که بهتر بتونید به این سوالات پاسخ بدید، لازمه که ویژگی همه جهان‌های اجتماعی که تا الان خوندید رو خلاصه بر ای خودتون بنویسید.

پاسخ تشریحی جهان‌های اجتماعی دنیاگریز مانع بسط ابعاد دنیوی وجود انسان می‌شوند و نسبت به نیازهای مادی و دنیوی انسان بی‌توجه‌اند و با رویکرد دنیاگریز خود، از توانمندی‌های آدمی برای آبادکردن (گسترش) این جهان استفاده نمی‌کنند. جهان متجدد به تناسب رویکرد این جهانی خود، با آن دسته از ویژگی‌های روانی و اخلاقی سازگار است که در ارتباط با آرمان‌ها و ارزش‌های دنیوی آن شکل گیرند، مانند فردگرایی، دم‌غنیمت‌شماری، انضباط، تَبَرّج، تجمل‌گرایی، رفاه‌طلبی، مال‌اندوزی و... در جوامع فئودالی غربی، موقعیت اجتماعی افراد به رابطه آن‌ها با زمین بستگی داشت. در جامعه سرمایه‌داری، مالکیت ثروت همراه با شغل از پایه‌های اساسی هویت‌یابی هستند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی، زبان قرآن: صفحه‌های ۱ تا ۹۲

عین الأنسب للجواب عن التَّرْجَمَةِ أو المفهوم من أو إلى العربيَّة (۳۶ - ۴۲):

تست و پاسخ ۳۶

﴿أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ﴾:

- (۱) از آسمان، آبی نازل شد و به وسیله آن از میوه‌ها، روزی برای شما خارج شد!
- (۲) آب‌های آسمان را فرود آورد و بدان برای شما از میوه‌ها رزقی بیرون آورد!
- (۳) از آسمان، آبی نازل کرد و میوه‌ها را خارج کرد تا روزی شما باشد!
- (۴) آبی از آسمان فرو فرستاد و با آن از میوه‌ها برای شما رزقی بیرون آورد!

(عربی دهم - درس ۴ - صفحه ۶۵)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره طبق معمول اولین تست ترجمه در درس عربی آیه است؛ بنابراین ترجمه آیات کتاب درسی را بخوانی گام اول در تست عربی را محکم برمی‌داری، اما از آن‌جا که طراح از واژه‌های هم‌معنا برای ترجمه یک فعل یا یک اسم استفاده می‌کند، بهتر است با دقت واژه‌ها را بررسی کنی تا گزینه درست را انتخاب کنی.

خودت حل کنی بهتره فعل‌ها را بررسی کن! هم‌چنین به جایگاه اسم توجه کن.

درس نامه ●● باب «إفعال» برای متعدی کردن فعل لازم به کار می‌رود.

مثال: جَلَسَ (ماضی ثلاثی مجزّد، لازم): نشست. أَجْلَسَ (ماضی باب إفعال، متعدی): نشاند.

نَزَلَ (ماضی ثلاثی مجزّد، لازم): نازل شد، فرود آمد. أَنْزَلَ (ماضی باب إفعال، متعدی): نازل کرد، فرود آورد.

پاسخ تشریحی «أَنْزَلَ: فرود آورد، نازل کرد، فرو فرستاد (متعدی) رد (۱) - أَخْرَجَ: خارج کرد، بیرون آورد (متعدی) رد (۱) - بِهِ: با آن، به وسیله آن، بدان (رد (۲) - مِنَ السَّمَاءِ مَاءً: آبی از آسمان، از آسمان، آبی (رد (۲) - «رِزْقًا لَكُمْ: برای شما رزقی، روزی برای شما (رد (۳) خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) ترجمه «نازل شد» برای «أَنْزَلَ» - «خارج شد» برای «أَخْرَجَ» خطاست.

۲) ترجمه «آب‌های آسمان» برای «مِنَ السَّمَاءِ مَاءً» خطاست.

۳) ترجمه «بِهِ» در جمله نیامده. - ترجمه «تا روزی شما باشد» برای «رِزْقًا لَكُمْ» خطاست.

تست و پاسخ ۳۷

«كَانَتْ فَاطِمَةُ تَسْمَعُ صَوْتَ مُكَيِّفِ الْهَوَاءِ مِنَ الْحِجْرَةِ الثَّانِيَةِ وَلِكِنَّهَا ظَنَّتْ أَنَّ طَالِبَاتِ ذَلِكَ الصَّفِّ يُمَارِسْنَ نَشَاطًا حُرًّا!»:

- (۱) فاطمه صدای کولر را از اتاق دوم می‌شنید، اما گمان کرد که دانش‌آموزان آن کلاس فعالیت آزاد انجام می‌دهند!
- (۲) فاطمه بود که صدای کولر را از دومین اتاق شنید و پنداشت که آن کلاس دانش‌آموزانش فعالیت آزاد تمرین می‌کنند!
- (۳) صدای کولری که فاطمه می‌شنید از اتاق دوم بود، ولی او گمان کرد دانش‌آموزان آن کلاس آزادانه فعالیت می‌کنند!
- (۴) فاطمه از دو اتاق صدای کولر را می‌شنید، اما گمانش بر این بود که دانش‌آموزان آن کلاس تمرین فعالیت آزاد می‌کنند!

(عربی دهم - درس ۲ - صفحه ۱۸)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره فعل ناقص «كان» چه تنها و چه به عنوان فعل کمکی از موارد مورد علاقه طراحان است. یکی دیگر از موارد مورد علاقه طراحان جابه‌جایی ترجمه ترکیب‌ها و کلمات است که نیازمند نگاه دقیق است.

خودت حل کنی بهتره به ترکیب فعل «كانت ... تسمع» توجه کن. هم‌چنین به جابه‌جایی ترجمه کلمات!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

درس نامه ●● «كَانَ + مضارع» معادل ماضی استمراری (می + بن ماضی + شناسه) است.

پاسخ تشریحی «كَانَتْ ... تَسْمَعُ: می شنید (ماضی استمراری؛ رد ۲) - صَوْتُ مُكَيِّفِ الْهَوَاءِ: صدای کولر را (رد ۳) - الْحَجْرَةُ الثَّانِيَّةُ: اتاق دوم، دومین اتاق (عدد ترتیبی؛ رد ۴) - وَلَكِنْ: اما، ولی (رد ۲) - ظَنَنْتُ: گمان کرد (رد ۴) - طَالِبَاتِ ذَلِكَ الصَّفِّ: دانش آموزان آن کلاس (رد ۲) - يُمَارِسْنَ نَشَاطًا حَرًّا: فعالیت آزاد انجام می دهند، فعالیت آزاد تمرین می کنند، تمرین فعالیت آزاد می کنند (رد ۳)»
خطاهای سایر گزینه ها:

۲ ترجمه «بود ... شنید» برای «كَانَتْ ... تَسْمَعُ» - «و» برای «وَلَكِنْ» - «آن کلاس دانش آموزانش» برای «طَالِبَاتِ ذَلِكَ الصَّفِّ» خطاست.
۳ ترجمه «صدای کولری که» برای «صَوْتُ مُكَيِّفِ الْهَوَاءِ» خطاست. کلمه «بود» اضافه آمده. - «آزادانه فعالیت می کنند» برای «يُمَارِسْنَ نَشَاطًا حَرًّا» خطاست.
۴ ترجمه «دو اتاق» برای «الْحَجْرَةُ الثَّانِيَّةُ» - «گمانش بر این بود» برای «ظَنَنْتُ» خطاست.

تست و پاسخ ۳۸

«عندما يَأْتِي فَصْلُ الخَرِيفِ، تُصْبِحُ الأَرْضُ مَفْرُوشَةً بالأوراقِ الصَّفراءِ وَ الحَمراءِ وَ يَفْرَحُ النَّاسُ بِالمَشْيِ عليها!»:

- ۱) آن گاه که فصل پاییز فرا می رسد، زمین را با برگ های زرد و سرخ می پوشاند و مردم را از قدم زدن روی آن ها شاد می سازد!
 - ۲) با آمدن فصل پاییز، زمین پوشیده از برگ زرد و قرمز می شود و مردم از راه رفتن روی آن ها خوشحال می شوند!
 - ۳) وقتی فصل پاییز می آید، زمین با برگ های زرد و سرخ پوشیده می شود و مردم از قدم زدن روی آن ها خرسند می شوند!
 - ۴) هنگامی که فصل پاییز فرا می رسد، زمین با برگ های زرد و نارنجی پوشیده می شود و مردم روی آن ها قدم می زنند تا خشنود شوند!
- (عربی دهم - درس های ۲ و ۳ - صفحه های ۲۶ و ۳۳)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره اگر فعل در عبارتی آمده باشد حتماً در ترجمه تعیین کننده است؛ بنابراین به زمان و صیغه فعل توجه ویژه داشته باش. ترجمه مصدر به صورت فعل و فعل به صورت مصدر [جز در یکی دو مورد] از موارد خطا در ترجمه محسوب می شود.

خودت حل کنی بهتره ترجمه «عندما» را بررسی کن. فعل ها را بررسی کن. به ترجمه اسم توجه کن.

درس نامه

- فعل لازم: فعلی است که با فاعل کامل می شود.
 - فعل متعدی: فعلی است که علاوه بر فاعل به مفعول هم نیاز دارد.
 - تشخیص لازم و متعدی در فعل های ثلاثی مجرد به روش های زیر قابل تشخیص است:
 - ۱) با پیدا کردن مفعول در جمله.
 - ۲) با ترجمه و پرسش «چه کسی را؟ و چه چیزی را؟» اگر پاسخ داشت، متعدی و اگر پاسخی نداشت، لازم است.
- مثال:** سَمِعَ الطَّالِبُ كَلَامَ المَعْلَمِ. (چه چیزی را شنید؟ سخن معلم را شنید.)
فعل متعدی فاعل مفعول
ذَهَبَ الطَّالِبُ إِلَى المَدْرَسَةِ. (چه چیزی را رفت؟ پاسخ ندارد.)
فعل لازم فاعل

پاسخ تشریحی «عندما: وقتی، وقتی که، هنگامی که (رد ۱ و ۲) - يَأْتِي: می آید، فرا می رسد (رد ۲) - تُصْبِحُ: پوشیده می شود (رد ۱) - الحَمراء: سرخ (رد ۴) - الأوراق: برگ ها (رد ۲) - يَفْرَحُ (مضارع): خرسند می شوند، شاد می شوند، خوشحال می شوند (رد ۱ و ۴) - بِالمَشْيِ (ب + مصدر): از قدم زدن، از راه رفتن (رد ۴)»
خطاهای سایر گزینه ها:

- ۱) ترجمه «آن گاه» برای «عندما» - «می پوشاند» برای «تُصْبِحُ ... مَفْرُوشَةً» - «را ... شاد می سازد» برای فعل لازم «يَفْرَحُ» خطاست.
- ۲) «عندما» ترجمه نشده. - ترجمه «با آمدن» برای فعل مضارع «يَأْتِي» - «برگ» برای «الأوراق» خطاست.
- ۴) «نارنجی» برای «الحَمراء» - «تا خشنود شوند» برای «يَفْرَحُ» - «قدم می زنند» برای مصدر «بِالمَشْيِ» خطاست.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۳۹

«رُبَمَا يَسْتَعِينُ الْبَشَرَ يَوْمًا بِالْبَكْتِيرِيَا الْمُضِيئَةِ لِإِنَارَةِ الْمُنْذِنِ وَالْقُرَى لِأَنَّهُ مَنْ يَجْتَهِدُ لِمَا يُرِيدُ يَنْجَحُ!».

- ۱) چه بسا آدمی روزی از باکتری نورانی برای روشنایی شهر و روستاها کمک بگیرد، زیرا هر کس برای خواستن چیزی تلاش کند، موفق می‌شود!
- ۲) شاید روزی آدم‌ها از باکتری درخشان برای نورانی کردن شهرها و روستاها یاری بجویند، زیرا هر کس برای آن چه می‌خواهد بکوشد، موفق می‌شود!
- ۳) روزی می‌رسد که انسان از باکتری درخشان کمک می‌گیرد تا شاید شهرها و روستاها را نورانی کند، زیرا هر کس تلاش کند برای آن چه می‌خواهد، موفق می‌شود!
- ۴) شاید روزی انسان‌ها از درخشش باکتری برای نورانی کردن شهرها و روستاها یاری بجویند، زیرا هر کس برای چیزی که موفق می‌شود، کوشش می‌کند!

(عربی دهم - درس ۵ - صفحه ۶۸)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره گاهی برخی از فعل‌ها یا اسم‌ها چندمعنایی هستند و طراح با آن در گزینه‌ها بازی می‌کند؛ بنابراین اگر یک واژه چند معنای مترادف دارد، حتماً یاد بگیر. [جز در یکی دو مورد] مصدر به صورت فعل یا فعل به صورت مصدر ترجمه نمی‌شود.

خودت حل کنی بهتره ترجمه «رُبَمَا» و فعل بعدش را بررسی کن. به معنای مصدر و فعل دقت کن، هم‌چنین معنای جمله شرطی را درباب.

درس نامه

- فعل مضارع بعد از «رُبَمَا» چه بسا، شاید، ممکن است، معادل مضارع التزامی «ب + بن مضارع + شناسه» ترجمه می‌شود. رُبَمَا يَنْجَحُ فَرِيقًا: چه بسا / شاید تیم ما برنده شود.
- در جمله‌های شرطی، فعل شرط به صورت مضارع التزامی و جواب شرط به صورت مضارع اخباری (می + بن مضارع + شناسه) ترجمه می‌شود، حتی اگر فعل‌ها ماضی باشند، می‌توانند ماضی یا مضارع ترجمه شوند.
- مثال:** إِنْ تَدْرُسْ تَنْجَحْ فِي الْإِمْتِحَانِ. اگر درس بخوانی در امتحان قبول می‌شوی.
- مَنْ زَرَعَ الْغُدُونَ حَصَدَ الْخُسْرَانَ. هر کس دشمنی کاشت، زیان درو کرد. / هر کس دشمنی بکارد، زیان درو می‌کند.

پاسخ تشریحی «رُبَمَا يَسْتَعِينُ: چه بسا کمک بگیرند، شاید یاری بجویند (رد ۳) - لِإِنَارَةِ الْمُنْذِنِ (حرف + مصدر + مضاف‌إليه): برای نورانی کردن شهرها، برای روشنایی شهرها (رد ۱) و (۳) - مَنْ يَجْتَهِدُ لِمَا يُرِيدُ يَنْجَحُ: هر کس برای آن چه می‌خواهد بکوشد، موفق می‌شود، هر کس تلاش کند برای آن چه می‌خواهد، موفق می‌شود. (جمله شرطی و فعل مضارع «يُرِيدُ» متعلق به فعل شرط؛ رد ۱ و ۴)»
خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) ترجمه «شهر» برای جمع مكثر «الْمُنْذِنِ» - «برای خواستن چیزی» برای «لِمَا يُرِيدُ» خطاست.
- ۳) ترجمه «روزی می‌رسد که» برای «رُبَمَا... يَوْمًا» - «کمک می‌گیرد» برای «يَسْتَعِينُ» بعد از «رُبَمَا» - «تا شاید شهرها و روستاها را نورانی کند» برای «لِإِنَارَةِ الْمُنْذِنِ وَالْقُرَى» خطاست.
- ۴) ترجمه «درخشش باکتری» برای «الْبَكْتِيرِيَا الْمُضِيئَةُ» - «هر کس برای چیزی که موفق می‌شود، کوشش می‌کند برای «مَنْ يَجْتَهِدُ لِمَا يُرِيدُ يَنْجَحُ» خطاست.

تست و پاسخ ۴۰

عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- ۱) كَانَ لِصَدِيقِي مَرَضٌ جَلْدِيٌّ كَانَ يَخَافُ مِنْهُ: دوست من یک بیماری پوستی داشت که از آن می‌ترسید!
- ۲) قَدْ قَامَتِ مُنْظَمَةُ الْيُونِسْكَو بِتَسْجِيلِ الْمَعَالِمِ التَّارِيخِيَّةِ وَالثَّقَافِيَّةِ فِي قَائِمَةِ التَّرَاثِ الْعَالَمِيِّ: سازمان یونسکو به ثبت آثار تاریخی و فرهنگی در لیست میراث جهانی برخاسته است!
- ۳) «هُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ»: او کسی است که از بنده‌اش توبه را می‌پذیرد!
- ۴) «رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ»: پروردگاران ما را با گروه ستمکار قرار ندهد!

(عربی دهم - درس‌های ۵، ۶ - صفحه‌های ۱۱، ۷۸، ۸۲ و ۹۰)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

مشاوره تأثیر حرف اضافه در ترجمه فعل یکی از موارد مورد توجه طراحان است؛ بنابراین یادگیری معنای فعل‌ها با حروف اضافه از حرکت‌های حرفه‌ای در مطالعه درس عربی است. این مطلب به‌ویژه در درس ۸ دهم به اوج خود خواهد رسید.

خودت حل کنی بهتره ترجمه فعل‌ها را بررسی کن. حواست به حرف اضافه همراه فعل باشه!

درس نامه دو نکته را با ذکر مثال یاد بگیریم:

(۱) كَانَ + فعل مضارع = ماضی استمراری (می + بن ماضی + شناسه)
يَذْهَبُ: می‌رود ← كَانَ يَذْهَبُ: می‌رفت. تَكْتُبُونَ: می‌نویسید ← كُنْتُمْ تَكْتُبُونَ: می‌نوشتید.

(۲) کاربرد حروف اضافه در معنای فعل:

كان: بود ← كَانَ + لِ + ضمیر / اسم: داشتم، داشتی، داشت.

جاء / أتى: آمد ← جَاءَ بِ / أَتَى بِ: را آورد.

حَصَلَ: حاصل شد، به دست آمد ← حَصَلَ عَلَيَّ: را به دست آورد، به ... دست یافت.

پاسخ تشریحی شکل درست ترجمه در سایر گزینه‌ها:

(۲) قَدْ قَامَ بِ: به ... پرداخته است، به ... اقدام کرده است، را انجام داده است. ترجمه عبارت: «سازمان یونسکو به ثبت آثار تاریخی و فرهنگی در لیست میراث جهانی اقدام کرده است!»

(۳) عباده (جمع مکسر و مفرد آن «عبد» + ضمیر): بندگانش

(۴) رَبَّنَا: پروردگارا، ای پروردگار ما - لَا تَجْعَلْنَا (فعل نهی مخاطب + ضمیر): ما را قرار نده. ترجمه عبارت: «پروردگارا، ما را با گروه ستمکار قرار نده!»

نکته فعل ماضی یا مضارع بعد از اسم موصول (مَنْ: کسی که، کسانی که) به صورت مضارع التزامی نیز ترجمه می‌شود.

مثال: الْعَاقِلُ مَنْ يَعْتَبِرُ بِالْآجَارِبِ: عاقل کسی است که از تجربه‌ها پند می‌گیرد / پند بگیرد.

الْمُعَلِّمُ مَنْ عَلَّمَ مَا يَعْلَمُ: معلم کسی است که آن چه را می‌داند، یاد بدهد.

تست و پاسخ ۴۱

عَيْنُ الْخَطَا:

(۱) طَبِيعَةُ مازندران الْخَلَابَةِ تُسَجِّعُ السَّائِحِينَ إِلَى السَّفَرِ إِلَيْهَا: طبیعت جذاب مازندران گردشگران را به سفر به آن تشویق می‌کند!

(۲) أَخْبَرَتْ سُمَيَّةُ مَدِيرَةَ الْمَدْرَسَةِ بِمَا شَاهَدَتْ فِي الْحُجْرَةِ: سمیه مدیر مدرسه را از آنچه در اتاق دید با خبر کرد!

(۳) ابْتَعَدُوا عَنِ الْكُنْسَلِ وَتَعَلَّمُوا الدَّرُوسَ: از تنبلی دوری کردند و درس‌ها را یاد گرفتند!

(۴) عِنْدَنَا أَدْوِيَّةٌ بِيَعُوبًا بَدُونَ وَصَفَةِ غَيْرِ مَسْمُوحٍ: داروهایی داریم که فروش آن‌ها بدون نسخه غیرمجاز است!

(عربی دهم - درس‌های ۲، ۳ و ۶ - صفحه‌های ۱۸، ۴۲، ۸۳ و ۸۹)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره فعل‌های ثلاثی مزید و ترجمه آن‌ها را در باب‌های مختلف یاد بگیر، زیرا در بیشتر تست‌های ترجمه مورد توجه طراح هستند.

خودت حل کنی بهتره ترجمه فعل‌ها را بررسی کن!

درس نامه

(۱) شباهت و تفاوت ماضی صیغه مفرد، مثنی و جمع مذکر غایب و جمع مؤنث غایب با امر مخاطب ثلاثی مزید: ابتدای ماضی ثلاثی مزید شبیه امر مخاطبش است و عین الفعل (دومین حرف اصلی) در ماضی حرکت فتحه (ت) و در امر حرکت کسره (ی) دارد، جز در «تَفَعَّلَ وَتَفَاعَلَ» که عین الفعل هر دو فتحه (ت) دارد و برای تشخیص ماضی یا امر بودنشان باید به اجزای دیگر جمله توجه کنی.

مثال: ماضی: أَفْعَلَ اِنْفَعَلَ اِنْفَعَلْ اِسْتَفْعَلَ اِنْفَعَلْ اِسْتَفْعَلْ اِنْفَعَلْ اِسْتَفْعَلْ

امر: أَفْعَلْ اِنْفَعَلْ اِنْفَعُلْ اِسْتَفْعَلْ اِنْفَعُلْ اِسْتَفْعَلْ اِنْفَعُلْ اِسْتَفْعَلْ

(۲) عِنْدَ + ضمیر / اسم: دارم، داری، دارد، ... : عِنْدِي كِتَابٌ: کتابی دارم. مَا عِنْدَ التَّلْمِيزِ دَفْتَرٌ: دانش‌آموز دفتری ندارد.

پاسخ تشریحی شکل درست ترجمه: «ابْتَعَدُوا (با عین الفعل مکسور - امر للمخاطبین): دور شوید - وَتَعَلَّمُوا (بعد از واو عطف و به تبعیت از «ابْتَعَدُوا»

امر للمخاطبین): یاد بگیرید. ترجمه عبارت: «از تنبلی دور شوید و درس‌ها را یاد بگیرید!»

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۴۲

«کشاورزان به دلیل خشکسالی، آب کمی از چاه روستا خارج کردند!»:

- (۱) الْفَلَّاحُونَ بِسَبَبِ الْجَفَافِ خَرَجُوا مَاءً قَلِيلاً مِنْ بئرِ الْقَرْيَةِ!
 (۲) اسْتَخْرَجَ الْفَلَّاحُونَ مَاءً قَلِيلاً مِنْ بئرِ الْقَرْيَةِ بِسَبَبِ الْجَفَافِ!
 (۳) اسْتَخْرَجَتِ الْفَلَّاحَاتُ قَلِيلاً مِنْ مَاءٍ بئرِ الْقَرْيَةِ بِسَبَبِ الْجَفَافِ!
 (۴) بِسَبَبِ الْجَفَافِ اسْتَخْرَجُوا الْفَلَّاحُونَ مَاءً قَلِيلاً مِنْ الْبئرِ الْقَرْيَةِ!

(عربی دهم - درس ۶ - صفحه ۹۲)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره در تست فارسی به عربی، گاهی در نگاه اول یک گزینه معنای درست عبارت فارسی را می‌رساند، اما وقتی به جزئیات قواعد مانند جایگاه فعل، ترکیب وصفی و اضافی، تناسب کلمات و ... توجه کنی، احتمال اشتباه بسیار کاهش می‌یابد.

خودت حل کنی بهتره تناسب فعل با اسم و ترکیب وصفی را بررسی کن.

درس نامه

- (۱) فعل در ابتدای عبارت مفرد غایب می‌آید، حتی اگر فاعل، جمع باشد، ولی طبق فاعل ترجمه می‌شود.
مثال: نَجَحَ الطَّالِبُ: دانش‌آموز موفق شد. نَجَحَ الطَّالِبُ: دانش‌آموزان موفق شدند.
 (۲) وقتی فعل‌های ثلاثی مجرد به وزن‌های ثلاثی مزید برده می‌شوند، معنایشان تغییر می‌کند.
مثال: خَرَجَ: خارج شد. أَخْرَجَ: خارج کرد. اسْتَخْرَجَ: خارج کرد، استخراج کرد.
 غَفَرَ: آمرزید. اسْتَغْفَرَ: آمرزش خواست.

پاسخ تشریحی کشاورزان ... خارج کردند: اسْتَخْرَجَ الْفَلَّاحُونَ، اسْتَخْرَجَتِ الْفَلَّاحَاتُ / الْفَلَّاحُونَ اسْتَخْرَجُوا (فعل ماضی باب استفعال، صیغه

مفرد مذکر غایب + فاعل جمع / مبتدا، جمع مذکر + خبر به صورت فعل ماضی باب استفعال، صیغه جمع مذکر غایب به تبعیت از مبتدا؛ رد (۱) و (۴) - آب کمی: مَاءً قَلِيلاً (مفعول و موصوف + صفت؛ رد (۳) - از چاه روستا: مِنْ بئرِ الْقَرْيَةِ (رد (۲) و (۳))
 خطاهای سایر گزینه‌ها:

- (۱) ترجمه «خَرَجُوا» برای «خارج کردند» خطاست.
 (۲) ترجمه «قَلِيلاً مِنْ مَاءٍ بئرِ الْقَرْيَةِ» برای «آب کمی از چاه روستا» خطاست.
 (۳) فعل جمع مذکر غایب «اسْتَخْرَجُوا» در ابتدای جمله فعلیه برای فاعل «الْفَلَّاحُونَ» - «الْبئرِ الْقَرْيَةِ» برای ترکیب اضافی «چاه روستا» خطاست.

• اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ اجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۳-۴-۵) بِمَا يَنَاسِبُ النَّصَّ:

سَارَتِ جَمَاعَةٌ مِنَ الزُّوَارِ مِنْ حُدُودِ مَهْرَانَ إِلَى الْعِرَاقِ بِالْحَافِلَةِ فِي السَّاعَةِ السَّادِسَةِ صَبَاحاً وَوَصَلُوا إِلَى كَرْبَلَاءِ الثَّانِيَةِ عَشْرَ ظَهراً وَتَشَرَّفُوا بِزِيَارَةِ مَرْقَدِ الْإِمَامِ الْحُسَيْنِ (ع) وَأَخِيهِ الشَّجَاعِ ثُمَّ دَهَبُوا إِلَى بَغْدَادٍ وَطَلَبُوا مِنَ السَّنَاقِ أَنْ يَأْخُذَهُمْ إِلَى الْمَدَائِنِ.
 قَالَ السَّنَاقُ: «إِنِّي سَأُخَذُكُمْ، هَلْ تُرِيدُونَ الذَّهَابَ إِلَى مَكَانٍ مُعَيَّنٍ؟» وَأَجَابَ الزُّوَارُ أَنَّهُمْ يُرِيدُونَ زِيَارَةَ مَرْقَدِ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ لِأَنَّهُ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ. كَانَ سَلْمَانُ أَوَّلَهُ مِنْ إِصْفَهَانَ، وَبَعْدَ ظُهُورِ الْإِسْلَامِ دَهَبَ إِلَى النَّبِيِّ وَاسْلَمَ، فَسَمَّاهُ النَّبِيُّ (ص) سَلْمَانَ، وَجَعَلَهُ مُسْتَشَاراً عَسْكَرِيّاً لَهُ. فَمَاتَ النَّبِيُّ (ص) وَبَعْدَ أَبِي بَكْرٍ وَفِي زَمَنِ خِلَافَةِ عُمَرَ أَصْبَحَ وَالِيّاً عَلَى الْمَدَائِنِ وَعَاشَ فِيهَا حَتَّى آخِرِ عُمَرِهِ.

ترجمه متن

جمعی از زائران ساعت شش صبح با اتوبوس از مرز مهران به سمت عراق حرکت کردند و دوازده ظهر به کربلا رسیدند و به زیارت مرقد امام حسین (ع) و برادر شجاعش مشرف شدند، سپس به بغداد رفتند و از راننده خواستند که آن‌ها را به مدائن ببرد، راننده گفت: «من شما را خواهم برد، آیا می‌خواهید به جای مشخصی بروید؟» و زائران پاسخ دادند که می‌خواهند مرقد سلمان فارسی را زیارت کنند، زیرا او از یاران پیامبر است. سلمان اصالتاً اصفهانی بود و پس از ظهور اسلام نزد پیامبر رفت و اسلام آورد، پس پیامبر (ص) او را سلمان نامید و مشاور نظامی خود کرد. پیامبر (ص) از دنیا رفت و پس از ابوبکر در زمان خلافت عمر حکمران مدائن شد و تا پایان عمرش در آن‌جا زندگی کرد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

تست و پاسخ ۴۳

عَيْنَ الصَّحِيحِ عَنِ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ حَسَبَ النَّصِّ:

- (۱) أَصْبَحَ وَالْيَ الْمَدَائِنَ فِي خِلَافَةِ أَبِي بَكْرٍ!
 (۲) مَضَى جُزْءٌ مِنْ حَيَاتِهِ فِي شِيرَازِ!
 (۳) عِنْدَ ظَهْرِ الْإِسْلَامِ، الْتَقَى بِالنَّبِيِّ (ص) فِي النَّجَارَةِ!
 (۴) كَانَ النَّبِيُّ يَسْتَشِيرُهُ فِي الْحُرُوبِ!

(عربی دهم - برگرفته از هوار درس ۵ - صفحه ۷۴)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره غالباً ایده درک مطلب از موضوعاتی آورده می‌شود که در متن درس‌ها، در تمرین، حوار و حتی بحث علمی وجود دارد؛ بنابراین فهم کلی این موضوعات هنگام مطالعه کتاب درسی در پردازش ذهنی داستان بسیار کمک می‌کند. در آزمون یکبار درک مطلب را بخوان تا مفهوم کلی متن را درک کنی و برای جزئیات نیز زیر آمار و اعداد، جملاتی که در آن کلمات «قبل»، «بعد»، «کل»، «بعض»، «غالباً»، «دائماً»، «قلیل»، «کثیر»، «إلّا»، «فعل منفی» و... آمده خط بکش تا بتوانی هم سوالات کلی و سوالات جزئی را پاسخ دهی.

تذکر صورت سؤال را با دقت بخوان. تمام گزینه‌ها را بررسی کن و در صورت نیاز به متن مراجعه کن تا مناسب‌ترین گزینه را انتخاب کنی!

پاسخ تشریحی برحسب متن، درباره سلمان فارسی درست را مشخص کن:

- ۱ در زمان خلافت ابوبکر والی مدائن شد! (خطا)
- ۲ بخشی از عمرش در شیراز گذشت! (خطا)
- ۳ هنگام ظهور اسلام در تجارت با پیامبر (ص) ملاقات کرد! (خطا)
- ۴ پیامبر در جنگ‌ها از او مشورت می‌خواست! (درست)

تست و پاسخ ۴۴

عَيْنَ الْخَطَا حَسَبَ مَفْهُومِ النَّصِّ:

- (۱) كَانَ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ يَعِيشُ فِي عَهْدِ خَلِيفَةِ الثَّانِي!
 (۲) تَشَرَّفَ الزُّوَّارُ بِزِيَارَةِ مَرْقَدِ حَضْرَةِ أَبِي الْفَضْلِ (ع) أَيْضاً!
 (۳) وَصَلَتْ حَافِلَةُ الزُّوَّارِ إِلَى كَرْبَلَاءَ بَعْدَ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَاعَةً!
 (۴) قَبِلَ السَّنَاقُ طَلَبَ الزُّوَّارِ بِالذَّهَابِ إِلَى الْمَدَائِنِ!

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی برحسب مفهوم متن، خطا را مشخص کن:

- ۱ سلمان فارسی در زمان خلیفه دوم می‌زیست! (درست)
- ۲ زائران به زیارت حرم حضرت ابوالفضل (ع) نیز مشرف شدند! (درست)
- ۳ اتوبوس زائران بعد از دوازده ساعت به کربلا رسید! (خطا)
- ۴ راننده درخواست زائران را برای رفتن به مدائن پذیرفت! (درست)

تست و پاسخ ۴۵

عَيْنَ الْخَطَا لِلْكَلِمَاتِ [فِي التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ وَ الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ]:

- (۱) جَعَلَ: فَعْلٌ مَاضٍ - مَفْرُودٌ مَذَكَّرٌ غَائِبٌ - مَجْرَدٌ ثَلَاثِيٌّ - لَازِمٌ / فَعْلٌ وَ ضَمِيرٌ «ه» فَاعِلُهُ
 (۲) تَشَرَّفُوا: فَعْلٌ مَاضٍ - لَازِمٌ - مَزِيدٌ ثَلَاثِيٌّ بِزِيَادَةِ حَرْفَيْنِ وَ بَابِهِ «تَفَعَّلَ» / فَعْلٌ وَ مَعَ فَاعِلِهِ جُمْلَةٌ فَعْلِيَّةٌ
 (۳) السَّنَاقُ: اسْمٌ - مَفْرُودٌ مَذَكَّرٌ - مَعْرَبٌ / فَاعِلٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالضَّمَّةِ لِفِعْلِ «قَالَ»
 (۴) مَرْقَدٌ: اسْمٌ عَلَى وَزْنِ مَفْعَلٍ - مَعْرَبٌ - مَفْرُودٌ - مَذَكَّرٌ / مُضَافٌ إِلَيْهِ وَ مَجْرُورٌ وَ مُضَافَةٌ «زِيَارَةٌ»

(عربی دهم - درس‌های ۵ و ۶ - صفحه‌های ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۸۶ و ۸۸)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره در این سؤال، تحلیل صرفی کلمات (خصوصیات فردی کلمات) و محلّ اعراب (نقش) و حالت (رفع، نصب و جر) و علامت آن‌ها آورده شده است. برای خصوصیات فردی غالباً نیازی به متن نیست، اما برای تشخیص محلّ، حالت و علامت اعراب باید به متن مراجعه شود و کلمه در جمله بررسی شود.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

درس نامه ●●

- **التحليل الصرفي:** بعد از تشخیص نوع کلمه مواردی که تا الان خوانده شد، مورد بررسی قرار می‌گیرد:
- **فعل:** ماضی یا مضارع یا امر - صیغه چندمی (دو صیغه «مفرد مذکر غایب» و «مفرد مؤنث غایب» یا «لغائبه» بیشتر از صیغه‌های دیگر می‌آید). - ثلاثی مجرد یا ثلاثی مزید (حروف اصلی، حروف زائد، مصدر، باب و ...) - لازم یا متعدی ...
- **اسم:** مفرد یا مثنی یا جمع (نوع جمع و مفرد آن) - مذکر یا مؤنث - معرب یا مبنی - وزن اسم ...
- **المحلّ الإعرابي:** نقش‌های اصلی کلمه در جمله اسمیه (مبتدا و خبر) و فعلیه (فعل، فاعل و مفعول) و نقش‌های فرعی (مضاف‌إلیه، صفت و ...)
- **حالات إعراب و علامت آن:**

- (۱) إعراب رفع و علامت آن « **ـُـ** ، واو (وَنَ) در جمع مذکر، الف (انِ) در مثنی » = کلمات دارای اعراب رفع را «مرفوع» می‌نامند.
- (۲) إعراب نصب و علامت آن « **ـِـ** ، یاء (يَنَ) در جمع مذکر، یاء (يِنَ) در مثنی » = کلمات دارای اعراب نصب را «منصوب» می‌نامند.
- (۳) إعراب جر و علامت آن « **ـِـ** ، یاء (يَنَ) در جمع مذکر، یاء (يِنَ) در مثنی » = کلمات دارای اعراب جر را «مجرور» می‌نامند.

پاسخ تشریحی شکل درست خطا: «لازم» ← متعدّد / ضمیر «ه» فاعله ← ضمیر «ه» مفعوله

• عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (٤٦ - ٥٠):

تست و پاسخ ٤٦

عَيْنُ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (١) يُؤَكِّدُ الْقُرْآنُ عَلَى حُرِّيَّةِ الْعَقِيدَةِ!
- (٢) لَا تَتَحَرَّكُ عَيْنُ الْيَوْمَةِ وَ تُعَوِّضُ نَقْصَهَا بِتَحْرِيكِ رَأْسِهَا!
- (٣) يَأْخُذُ النَّاسُ الْأَسْمَاكَ لِطَبِخِهَا وَ تَنَاوُلِهَا!
- (٤) عِنْدَمَا يَفْقِدُ الْإِعْصَارُ سُرْعَتَهُ، تَتَساقَطُ الْأَسْمَاكُ عَلَى الْأَرْضِ!

(عربی دهم - درس‌های ٣، ٤، ٥ و ٦ - صفحه‌های ٣٣، ٣٤، ٥٢، ٧٠ و ٨٨)

پاسخ: گزینه ٢

مشاوره با این‌که هیچ تمرینی با صورت سؤال «ضبط حرکات» در کتاب درسی نیامده، اما یک سؤال قواعد به این تیپ اختصاص داده می‌شود. در پاسخ به سؤال «ضبط حرکات»، باید به حرکات میانی فعل ماضی و مضارع ثلاثی مزید و مصدرشان، حرکات ابتدایی یا میانی جمع‌های مکسر، برخی از اسم‌های متشابه، تلفظ فارسی برخی از کلمات عربی توجه داشته باشی. هم‌چنین به علامت آخر کلمات بر اساس محل إعراب (فاعل، مفعول، مبتدا، خبر، مجرور به حرف جر، مضاف‌إلیه و مفتشان) توجه کنی.

خودت حل کنی بهتره به حرکت عین‌الفعل در فعل ثلاثی مزید توجه کن. هم‌چنین به علامت اعراب اسم‌ها توجه کن.

درس نامه ●●

- **عین‌الفعل (دومین حرف اصلی) ماضی در همه باب‌ها حرکت فتحه - دارد:**
أَفْعَلٌ / اِفْتَعَلٌ / اِنْفَعَلٌ / اِسْتَفْعَلٌ / فَعَّلَ / فَاعَلَ / تَفَعَّلَ / تَفَاعَلَ
- **عین‌الفعل (دومین حرف اصلی) مضارع در همه باب‌ها حرکت کسره - دارد، جزء دو وزن «يَنْفَعَلُ / يَنْفَاعَلُ» از باب «تَفَعَّلَ / تَفَاعَلَ» که فتحه - دارد:** يُفْعَلُ / يُفْتَعَلُ / يُنْفَعَلُ / يُنْفَاعَلُ / يَسْتَفْعِلُ / يَسْتَفْعِلُ / يُفَاعِلُ / يُفَاعِلُ
- **حرکات ابتدایی و میانی مصدرهای چالشی ثلاثی مزید براساس وزن باب‌ها:**
اِفْعَالٌ / اِفْتِعَالٌ / اِنْفِعَالٌ / اِسْتِفْعَالٌ / مُفَاعِلَةٌ / تَفَاعَلٌ
- **حالت اعراب و علامت آن با توجه به محل اعراب:**
- (۱) فاعل، مبتدا، خبر و صفتشان اعراب «مرفوع» دارند و علامت آن‌ها « **ـُـ** ، واو (وَنَ) در جمع مذکر، الف (انِ) در مثنی » است.
- (۲) مفعول و صفت آن اعراب «منصوب» دارند و علامت آن‌ها « **ـِـ** ، یاء (يَنَ) در جمع مذکر، یاء (يِنَ) در مثنی، « **ـِـ** (اتِ / اتِ) در جمع مؤنث سالم » است.
- (۳) مضاف‌إلیه، مجرور به حرف جر و صفتشان اعراب «مجرور» دارند و علامت آن‌ها « **ـِـ** ، یاء (يَنَ) در جمع مذکر، یاء (يِنَ) در مثنی » است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

پاسخ تشریحی «تَحَرَّكَ» ← «تَحَرَّكَ» به معنای «حرکت می‌کند» بر وزن «تَفَعَّلُ» مضارع باب «تَفَعَّلُ» است و عین‌الفعل آن حرکت فتهحه َ می‌گیرد. - «رَأْسٌ» ← «رَأْسٌ» مضاف‌إلیه و مجرور است و آخر آن علامت کسره - می‌گیرد.

تست و پاسخ ۴۷

عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِمَفْهُومِ هَذَا الْحَدِيثِ: «صَدَرَ الْعَاقِلُ صُنْدُوقُ سِرِّهِ!»

(۱) راز دل به کس بگم که گوش دهد	نه آن کس که گوش دهد و پشت نهد!
(۲) شب به بالین تو خفتن چه خوش است	راز عشق تو شنفتن چه خوش است!
(۳) رازدارست عزت‌ش زانست	خازن راز و حارس جانست!
(۴) داننده راز راز ننهفت	بامادرش آن چه دیدبرگفت!

(عربی دهم - درس ۵ - صفحه ۷۹)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره سؤالات مفهوم از آیات، احادیث و ضرب‌المثل‌های کتاب درسی طرح می‌شوند، اما گزینه‌ها علاوه بر کتاب درسی می‌تواند از اشعار یا احادیث و آیات مرتبط که خارج از کتاب است نیز بیاید؛ بنابراین اگر شما به شعر و ضرب‌المثل و کتاب‌های ادبی علاقه داری، در انتخاب گزینه مورد نظر طراح تواناتری.

خودت حل کنی بهتره مفهوم حدیث در صورت سؤال در مورد «رازداری» است!

پاسخ تشریحی با توجه به ترجمه حدیث «سینه عاقل، صندوق راز اوست!» از نظر مفهوم، بیت شعری (۳)، مناسب آن است.

تست و پاسخ ۴۸

عَيْنُ الْعَدَدِ لِيَسَ صِفَةً:

- (۱) ذهبْتُ إِلَى شِيرَازٍ وَ اشْتَرَيْتُ دِيوَانِيْنَ اثْنِيْنَ مِنْ حَافِظٍ وَ سَعْدِي!
- (۲) قَالَتْ طَالِبَةٌ: إِنَّ وَاحِدَةً مِنَ النَّوَافِذِ فِي الصَّفِّ مَفْتُوحَةٌ!
- (۳) تَبَيَّرَ الْكُهْرِبَاءُ فِي الشَّارِعِ الْخَامِسِ مَقْطُوعٍ!
- (۴) الشَّهْرُ الثَّانِي عَشَرَ فِي السَّنَةِ الْإِيرَانِيَّةِ إِسْفَنْد!

(عربی دهم - درس ۲ - صفحه‌های ۲۳ و ۲۹)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره دانش آموز عزیز، طراح می‌تواند در حد قواعد کتاب درسی، محل اعراب برخی از اعداد یا معدود را مورد سؤال قرار دهد، هرچند به طور مستقیم در بحث عدد به آن پرداخته نشده باشد.

خودت حل کنی بهتره به عدد «۱ و ۲» و جایگاهشان توجه کن.

درس نامه ●● اعدادی که نقش صفت دارند:

- اعداد «۱ و ۲» اصلی برای معدود قبل از خود در نقش صفت هستند.
- اعداد ترتیبی برای اسم قبل از خود که با هم تلفظ می‌شوند، نقش صفت را دارند.
- مثال:** كِتَابٌ وَاحِدٌ. (واحد؛ عدد اصلی و صفت برای «کتاب»: معدود و موصوف)
- مَجَلَّتَانِ اثْنَتَانِ. (اثنتان؛ عدد اصلی و صفت برای «مجلتان»: معدود و موصوف)
- الدَّرْسُ الْعَاشِرُ (العاشِر: عدد ترتیبی و صفت برای «الدرس»: موصوف)

پاسخ تشریحی عدد که صفت نیست را مشخص کن:

- ① اثْنِيْنَ: عدد اصلی و برای «دیوانین: معدود و موصوف» صفت است. (خطا)
- ② وَاحِدَةٌ: عدد اصلی است، ولی قبل از آن معدود به عنوان موصوف نیامده؛ پس صفت نیست. (درست)
- ③ الْخَامِسِ: عدد ترتیبی و برای «الشَّارِعِ: موصوف» صفت است. (خطا)
- ④ الثَّانِي عَشَرَ: عدد ترتیبی و برای «الشَّهْرُ: موصوف» صفت است. (خطا)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

تست و پاسخ ۴۹

عین الفعل اللازم مزيداً ثلاثياً:

- (۱) يَعِيشُ هذا الطائر في البرِّ و الماء!
- (۲) حاولَ العلماءَ معرفةَ سِرِّ تلكَ الظاهرة العجيبة!
- (۳) مَنْ ذَا الَّذِي جَهَّزَهُ بِقُوَّةٍ مُفْتَكِرَةً!
- (۴) لا تَجْتَمِعْ خَصَلَتَانِ فِي مُؤْمِنٍ: الْبُخْلُ و الْكِبْدُ!

(عربی دهم - درس های ۳ و ۴ - صفحه های ۳۶، ۳۸، ۵۵ و ۶۳)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره تشخیص فعل لازم و متعدی جزء قواعد اختصاصی عربی انسانی است که شامل فعل های ثلاثی مجرد و مزید می شود؛ بنابراین یادگیری آن ها به صورت بالقوه یعنی یک تست ۵ در صدی!

خودت حل کنی بهتره بعد از تشخیص ثلاثی مزید، می توانی «با چه کسی را؟ یا چه چیزی را؟» فعل لازم را از متعدی تشخیص دهی.

درس نامه

● **فعل لازم:** فعلی که فقط به فاعل نیاز دارد و معادل فعل «ناگذر» فارسی است.

مثال: ذَهَبَ الطَّالِبُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ: دانش آموز به مدرسه رفت. (ذَهَبَ: فعل لازم، ثلاثی مجرد - الطَّالِبُ: فاعل)

انكسر الزُّجَّاجُ: شیشه شکسته شد. (انكسَرَ: فعل لازم، ثلاثی مزید از باب انفعال - الزُّجَّاجُ: فاعل)

● **فعل متعدی:** فعلی که علاوه بر فاعل به مفعول هم نیاز دارد و معادل فعل «گذرای» فارسی است.

مثال: كَتَبَ الطَّالِبُ التَّمْرِينَ: دانش آموز تمرین را نوشت. (كَتَبَ: فعل متعدی، ثلاثی مجرد - الطَّالِبُ: فاعل - التَّمْرِينَ: مفعول)

استخرج الإنسان النِّفْطَ: انسان نفت را استخراج کرد. (استخرجَ: فعل متعدی، ثلاثی مزید از باب استفعال - الإنسانُ: فاعل - النِّفْطَ: مفعول)

● فعل ها در دو باب «افتعال و تَفْعُل» گاهی لازم و گاهی متعدی هستند.

مثال: اكتسَبَ: کسب کرد. (چه چیزی را کسب کرد؛ متعدی) انتقلَ: منتقل شد. (چه چیزی را منتقل شد؛ لازم)

تعلَّم: یاد گرفت. (چه چیزی را یاد گرفت؛ متعدی) تجمَّعَ: جمع شد. (چه چیزی را جمع شد؛ لازم)

پاسخ تشریحی فعل لازم را که ثلاثی مزید است، مشخص کن:

- ۱ «يَعِيشُ: زندگی می کند.» فعل لازم، ولی ثلاثی مجرد است. (خطا)
- ۲ «حاولَ: تلاش کرد.» فعل ثلاثی مزید، ولی متعدی و مفعول آن «معرفة» است. (خطا)
- ۳ «جهَّزَ: آماده کرد.» فعل ثلاثی مزید، ولی متعدی و مفعول آن ضمیر «ه» است. (خطا)
- ۴ «لا تجتمعُ: جمع نمی شود.» فعل لازم و ثلاثی مزید است. (درست)

تست و پاسخ ۵۰

عین المفعول مبنياً:

- (۱) زَرَعَ الْفَلَّاحُ هَاتَيْنِ الشَّجَرَتَيْنِ فِي حَدِيقَتِهِ!
- (۲) «وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ»
- (۳) «أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَ تَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ»
- (۴) طَلَّبَتِ الْمُدِيرَةُ مِنْهَا إِطْفَاءَ الْمَصَابِيحِ وَ الْمُكَيِّفِ!

(عربی دهم - درس ۴ - صفحه های ۱۵، ۱۶ و ۱۷)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره شناخت اسم های معرب و مبنی جزء قواعد اختصاصی عربی انسانی است و در واقع مکمل محل اعراب است؛ بنابراین یادگیری آن ها نگاهی حرفه ای در تشخیص محل اعراب اسم ها [و کلمات] به شما می دهد.

خودت حل کنی بهتره مفعول‌هایی را که ضمیر یا اسم اشاره هستند، بررسی کن.

درس نامه

● اسم معرب: اسمی که با توجه به جایگاهش در جمله علامت آخر آن تغییر می‌کند.

اسم‌های معرب در سه حالت و علامتشان در جمله شناخته می‌شوند:

- ۱) مرفوع با علامت « **ـَـ** ، واو (وَن) در جمع مذکر، الف (ان) در مثنی»
- ۲) منصوب با علامت « **ـِـ** ، یاء (یَن) در جمع مذکر، یاء (یِن) در مثنی»
- ۳) مجرور با علامت « **ـِـ** ، یاء (یَن) در جمع مذکر، یاء (یِن) در مثنی»

مثال:

نَجَحَ الطَّالِبُ فِي الامْتِحَانِ. (الطَّالِبُ: فاعل و مرفوع به ضمه َـ)

رَأَيْتُ الطَّالِبَ فِي المَكْتَبَةِ. (الطَّالِبُ: مفعول و منصوب به فتحة َـ)

سَلَّمْتُ عَلَى الطَّالِبِ. (الطَّالِبِ: مجرور به حرف جرّ به كسره ِـ)

● اسم مبنی: اسمی که با توجه به جایگاهش در جمله علامت آخر آن تغییر نمی‌کند و ثابت است.

اسم‌های مبنی عبارت‌اند از:

- ۱) ضمائر منفصل «أنا، ... أنتَ، ... هوَ ...» و متصل «ك ... ، ها ...»
- ۲) اسم‌های اشاره «هَذَا، ... ذَلِكَ، ... هُنَا، هُنَاكَ» به جز مثنای آن «هَذَانِ، هَذَيْنِ، هَاتَانِ، هَاتَيْنِ»
- ۳) اسم‌های پرسشی «أَيْنَ، كَيْفَ، مَتَى، مَنْ، ...»

مثال:

ذَلِكَ كِتَابٌ. (ذَلِكَ: مبتدا و مبنی)

رَأَيْتُ ذَلِكَ الكِتَابَ. (ذَلِكَ: مفعول و مبنی)

سَلَّمْتُ عَلَى ذَلِكَ التَّلْمِيزِ. (ذَلِكَ: مجرور به حرف جرّ و مبنی)

پاسخ تشریحی مفعولی را که مبنی است مشخص کن:

- ۱ «هَاتَيْنِ» اسم اشاره مثنی، مفعول و منصوب به یاء و معرب. (خطا)
- ۲ «الأحزاب» مفعول و منصوب و معرب - «نا» ضمیر متصل در فعل «وَعَدْنَا»، مفعول و مبنی. (درست)
- ۳ «النَّاسِ / أَنفُسِ» مفعول و منصوب به فتحة و معرب. (خطا)
- ۴ «إطفاء» مفعول و منصوب به فتحة و معرب. (خطا)

تاریخ: صفحه‌های ۱ تا ۱۱۷

تست و پاسخ ۵۱

در عبارت «تاریخ روابط سیاسی ایران و چین در عصر ساسانی»، واژه «تاریخ» در کدام معنا به کار رفته است؟

- (۱) زمان انعقاد معاهدات و قراردادهای سیاسی میان ساسانیان و چینی‌ها
- (۲) بهره‌گیری از تجربه روابط سیاسی گذشته با چین برای بهبود روابط کنونی
- (۳) مجموعه حوادث و رویدادهای سیاسی تجربه‌شده در ایران و چین در عصر ساسانی
- (۴) علم مطالعه و تحلیل وقایع سیاسی براساس شواهد و مدارک به‌دست‌آمده از عصر ساسانی

(تاریخ دهم - درس ۱ - تاریخ چیست؟)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره همیشه قرار نیست صورت سؤال و گزینه‌ها عیناً تکرار متن کتاب درسی باشد، گاهی یه سؤال ممکنه به جای سنجش محفوظات، میزان فهم و یادگیری یک مطلب رو مورد ارزیابی قرار بده.

درس نامه ●● واژه «تاریخ» در معانی مختلفی به کار می‌رود که سه تا از مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از:

مثال	معنای تاریخ
تاریخ وقوع جنگ حرّان	تعیین روز، ماه و سال یک رویداد (یعنی همان تقویم سالانه)
تاریخ ایران، تاریخ یونان و ...	مجموعه حوادث و رویدادهایی که فرد یا جامعه از سر گذرانده است.
تاریخ روابط اقتصادی ایران و هند در دوران اشکانیان	علم و روش علمی که به وسیله آن، رویدادهای گذشته براساس شواهد و مدارک، مطالعه و تحلیل می‌شوند.

پاسخ تشریحی دانش تاریخ، علمی است که به مطالعه جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جامعه‌ها در گذشته می‌پردازد و علل و نتایج افکار و اعمال پیشینیان را بررسی و تحلیل می‌کند. تاریخ به عنوان یک دانش، روش علمی است که به وسیله آن، رویدادهای گذشته براساس شواهد و مدارک، مطالعه و تحلیل می‌شوند؛ مانند تاریخ روابط سیاسی ایران و چین در عصر ساسانی. جدول بالا نشون می‌ده که چرا (۱) و (۲) درست نیستن.

دام تستی ممکنه (۲) هم به نظرت کاملاً نادرست نیاد! درسته که یه مزیت تاریخ در معنای علمی اون، اینه که می‌شه از تجربیات گذشته برای آینده درس گرفت، اما یادت باشه که این عبرت‌آموزی و بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده، از «فواید و کارکردهای مطالعه تاریخ» هست، نه یکی از معانی اون.

تست و پاسخ ۵۲

کدام موارد بیانگر وجوه اشتراک دو گاه‌شماری «اوستایی» و «مصری» است؟

- الف) گاه‌شماری خورشیدی - قمری بودند.
- ب) هر چهار سال یک بار کبیسه می‌گرفتند.
- ج) سال به دوازده ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد.
- د) پنج روز اضافه به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌شد.

(۱) «الف» - «ب» (۲) «ج» - «د» (۳) «الف» - «ج» (۴) «ب» - «د»

(تاریخ دهم - درس ۲ - تاریخچه گاه‌شماری در یونان و ایران)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره وجوه «تشابه» و «تفاوت» دوتا موضوع یا مفهوم نزدیک به هم، خیلی مهمه و باید حواست بهش باشه؛ برای نمونه، یه نگاه به درس‌نامه بنداز!

درس نامه ●●

مقایسه دو گاه‌شماری «اوستایی» و «مصری»:

وجه اشتراک	سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم می‌شد. پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم افزوده می‌شد.
وجه افتراق	برای رفع مشکل عقب‌افتادن سال تقویمی از سال حقیقی (یعنی محاسبه یک چهارم شبانه‌روز باقی مانده): در گاه‌شماری مصری: هر چهار سال یک بار، یک روز به سال می‌افزودند و به قولی کبیسه می‌گرفتند. در گاه‌شماری اوستایی: بعد از هر ۱۲۰ سال، یک ماه به دوازده ماه سال اضافه می‌کردند.

پاسخ تشریحی در گاه‌شماری‌های مصری و اوستایی، هر سال خورشیدی، ۳۶۵ و یک‌چهارم شبانه‌روز محاسبه می‌شد و از این‌رو، سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد (درستی عبارت «ج») و ۵ روز اضافی به آخر ماه دوازدهم افزوده می‌شد (درستی عبارت «د») و برای محاسبه آن یک چهارم شبانه‌روز اضافی نیز، هر کدام، روش خاص خود را داشتند که در جدول بالا مشاهده می‌کنید. بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) هر دو گاه‌شماری مصری و اوستایی، خورشیدی بودند، نه خورشیدی - قمری.

نکته گاه‌شماری «خورشیدی - قمری» در بین‌النهرین و به خصوص در میان «بابلی‌ها» رایج بود.

ب) کبیسه‌گرفتن، مخصوص گاه‌شماری‌های مصری است و در گاه‌شماری اوستایی مرسوم نبوده است.

دام تستی اگه توی دام ۴۲ افتادی (یعنی عبارت «ب» رو درست فرض کردی)، حواست به این نکته نبوده که اگرچه ما امروزه توی تقویم ایران، کبیسه می‌گیریم و هر چهار سال یک بار، اسفند سی‌روزه می‌شه، اما توی ایران ساسانی وضعیت این‌جوری نبوده و اونا کبیسه نداشتن.

تست و پاسخ ۵۳

درباره کدام گزاره به عنوان یکی از پیامدهای انقلاب کشاورزی، میان باستان‌شناسان اتفاق نظر وجود ندارد؟

- ۱) به منظور کاشت، داشت و برداشت محصول، نخستین روستاها و سکونتگاه‌های دائم ایجاد شد.
- ۲) تولید اضافه محصول، زمینه تخصصی شدن فعالیت‌هایی مانند سفالگری را فراهم آورد.
- ۳) در نتیجه تولید مازاد بر نیاز، دادوستد میان روستاهای دور و نزدیک آغاز شد.
- ۴) کشت گیاهان و غلات، زمینه اهلی کردن برخی از حیوانات را فراهم آورد.

پاسخ: گزینه ۴ (تاریخ دهم - درس ۴ - سیر پیدایش تمدن (دوره تولید فلزات))

درس نامه ●● مهم‌ترین پیامدهای ابداع کشاورزی عبارت‌اند از:

- ۱) کشاورزان به منظور کاشت، داشت و برداشت محصول، از دوره‌گردی دست برداشتند و نخستین روستاها را به عنوان سکونتگاه‌های دائم ایجاد کردند.
- ۲) به دلیل تولید اضافه بر نیاز، عده‌ای به فعالیت‌های دیگری غیر از تولید خوراک، مانند ابزارسازی، سفالگری و پارچه‌بافی روی آوردند و در تولید این محصولات، مهارت و تخصص یافتند.
- ۳) در نتیجه تولید مازاد بر نیاز، دادوستد میان روستاهای دور و نزدیک به تدریج آغاز شد.

نکته از آن‌جا که ابداع کشاورزی، رویدادی مهم و سرنوشت‌ساز در زندگی انسان است، برخی باستان‌شناسان از آن با عنوان «انقلاب کشاورزی» یاد می‌کنند و اهمیت و تأثیر آن را در تاریخ بشر همچون «انقلاب صنعتی» در قرن ۱۸ م. می‌دانند.

پاسخ تشریحی از حدود ۱۲۰۰۰ سال پیش، گروه‌هایی از مردم گردآورنده خوراک با استفاده از تجربه‌های گذشته، شروع به کشت برخی گیاهان و اهلی کردن حیوانات کردند و برای نخستین بار موفق به تولید خوراک شدند. باستان‌شناسان درباره تقدم کشاورزی بر اهلی کردن حیوانات و یا برعکس، نظریات متفاوت دارند؛ یعنی برخی اهلی کردن حیوانات را پیامد کشاورزی و برخی دیگر، کشاورزی را نتیجه اهلی کردن حیوانات می‌دانند! الله اعلم!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۵۴

چرا دربارهٔ اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی تمدن درهٔ سند، اطلاعات چندانی در دست نیست؟

- (۱) ساکنان درهٔ سند با مردمان سایر تمدن‌های باستانی مانند ایران و بین‌النهرین، ارتباط و دادوستد نداشته‌اند.
- (۲) از ویرانه‌های این تمدن، ظروف یا آثار هنری چندانی مانند مجسمه‌ها و زیورآلات کشف نشده است.
- (۳) لوح‌ها و نوشته‌های به‌دست‌آمده از این تمدن، تاکنون رمزگشایی و خوانده نشده است.
- (۴) آثار تاریخی مربوط به درهٔ سند در حملهٔ اسکندر به هند از بین رفته است.

(تاریخ دهم - درس ۵ - تمدن درهٔ سند)

پاسخ: گزینهٔ ۳

درس نامه ●● کاوش‌های باستان‌شناسی در اوایل سدهٔ بیستم نشان داد که در حدود ۵ هزار سال پیش، تمدن پیشرفته‌ای در کنار رود سند وجود داشته است. باستان‌شناسان پس از سال‌ها حفاری و کاوش، بقایای شهرهای بزرگ و پرجمعیت موهنجودارو و هاراپا را که در پاکستان امروزی واقع شده است، کشف کردند.

نکته شواهد و یافته‌های باستان‌شناسی نشان داده است که ساکنان متمدن درهٔ سند، شهرهای خود را براساس نقشه‌ای دقیق و معماری تقریباً یکسانی ساخته بودند.

پاسخ تشریحی از تمدن درهٔ سند، لوح‌ها و نوشته‌هایی به دست آمده که تاکنون رمزگشایی و خوانده نشده‌اند؛ بنابراین، دربارهٔ اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی تمدن سند چیزی نمی‌دانیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) وجود برخی اشیای متعلق به مراکز تمدنی ایران و بین‌النهرین در کشفیات موهنجودارو و هاراپا نشان می‌دهد که این مراکز با یکدیگر دادوستد داشته‌اند.
- (۲) و (۴) از ویرانه‌های تمدن سند، آثار تاریخی هم‌چون ابزارها، ظرف‌ها، آثار هنری، مجسمه‌ها و زیورآلاتی کشف شده که بیانگر شکوفایی صنعت و هنر آن دوره است.

تست و پاسخ ۵۵

کدام واقعه، زمینهٔ تقسیم امپراتوری روم به دو بخش شرقی و غربی را فراهم آورد؟

- (۱) رسمیت یافتن دین مسیحیت در قلمرو امپراتوری روم
- (۲) انتخاب بیزانتیوم به عنوان پایتخت توسط کنستانتین
- (۳) هجوم ترکان مسلمان عثمانی به قلمرو امپراتوری روم
- (۴) شورش و قیام بردگان رومی به رهبری اسپارتاکوس

(تاریخ دهم - درس ۶ - از رُم تا روم)

پاسخ: گزینهٔ ۲

پاسخ تشریحی پس از آن‌که امپراتور کنستانتین (۳۳۷-۳۰۶ م.)، شهر بیزانتیوم (قسطنطنیه / استانبول) را به پایتختی برگزید، به تدریج زمینهٔ تقسیم امپراتوری روم به دو بخش شرقی و غربی فراهم آمد.

نکته روم غربی در ۴۷۵ م. در اثر هجوم اقوام بیابانگرد نابود شد، اما روم شرقی تا سال ۱۴۵۳ م. که پایتخت آن توسط امپراتوری مسلمان عثمانی فتح شد، دوام آورد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) دین مسیحیت در زمان امپراتور کنستانتین رونق بی‌سابقه‌ای یافت و ۵۰ سال پس از کنستانتین، مسیحیت، دین رسمی امپراتوری روم شد.
- (۳) به «علت» فروپاشی امپراتوری روم شرقی اشاره دارد.
- (۴) مربوط به دورهٔ «جمهوری رُم» است، نه امپراتوری روم.

تست و پاسخ ۵۶

- کدام گزینه دربارهٔ تقدم و تأخر زمانی رویدادهای دورهٔ هخامنشیان درست است؟
- الف) پایگاه‌های دریایی در خلیج فارس، دریای سرخ و دریای مدیترانه تأسیس شدند.
- ب) کورش کوچک شورش کرد و با سپاهی از مزدوران یونانی راهی پایتخت شد.
- ج) نیروی نظامی ویژهٔ ده‌هزار نفری موسوم به سپاه جاویدان تشکیل شد.
- د) مصر تصرف شد و قلمرو هخامنشیان به آفریقا نیز گسترش یافت.
- ۱) «ب» و «د» مؤخر بر «ج» و مقدم بر «الف» به وقوع پیوسته است.
- ۲) «د» و «الف» تقریباً هم‌زمان و مقدم بر «ب» و «ج» رخ داده است.
- ۳) «الف» و «ج» مقدم بر «ب» و مؤخر بر «د» به وقوع پیوسته است.
- ۴) «ج» و «الف» تقریباً هم‌زمان و مؤخر بر «د» و «ب» رخ داده است.

پاسخ: گزینهٔ ۲ (تاریخ دهم - درس ۹ (تأسیس حکومت هخامنشی و تثبیت شاهنشاهی هخامنشیان) و درس ۱۱ (سپاه و جنگ افزارها در ایران باستان))

مشاوره برای پاسخ به این سؤال و برخی سؤالات مشابه اون، لازم نیست تاریخ دقیق همهٔ وقایع رو حفظ باشی، همین قدر که با محدودهٔ زمانی وقایع و این‌که مربوط به دورهٔ حکومت کدوم پادشاهان هستن، آشنا باشی، می‌تونی پاسخ درست رو پیدا کنی.

درس نامه

مهم‌ترین پادشاهان «هخامنشی» و اقدامات انجام‌شده و وقایع رخ داده در دوران فرمانروایی آن‌ها را در جدول زیر مشاهده می‌کنید:

نام پادشاه	مهم‌ترین وقایع
کورش (نخستین پادشاه)	تأسیس حکومت هخامنشی؛ لشکرکشی به آسیای صغیر و تصرف سارد (پایتخت لیدی)؛ فتح بابل؛ تصرف تمام بین‌النهرین و سرزمین‌های سوریه، فلسطین و فنیقیه (لبنان امروزی)
کمبوجیه	تصرف مصر و گسترش قلمرو هخامنشیان به آفریقا
داریوش یکم	سرکوب گوماته مغ و شورش‌های داخلی؛ تصرف قسمت‌هایی از غرب و شمال غرب هند؛ دفع حملات قبایل صحراگرد سکایی؛ نبرد با یونانی‌ها در جنگ ماراتن؛ تشکیل سپاه جاویدان؛ تأسیس نیروی دریایی؛ احداث جادهٔ شاهی؛ ایجاد تشکیلات نوین اداری (ساتراپی)، نظامی و اقتصادی
خشایارشا	فرونشاندن شورش‌های مصر و بابل؛ لشکرکشی به یونان و تصرف آتن؛ شکست در نبرد دریایی سالامیس
اردشیر دوم	سرکوب شورش کورش کوچک؛ خارج‌شدن مصر از سیطرهٔ هخامنشیان
اردشیر سوم	قتل مدعیان سلطنت؛ بازپس‌گیری مصر
داریوش سوم (آخرین پادشاه)	حملهٔ اسکندر به ایران و تصرف تخت جمشید؛ سقوط هخامنشیان

پاسخ تشریحی تشکیل سپاه جاویدان (عبارت «ج») و تأسیس نیروی دریایی و ایجاد پایگاه در خلیج فارس و ... (عبارت «الف») مربوط به دورهٔ پادشاهی داریوش یکم است. تصرف مصر (عبارت «د») در زمان کمبوجیه اتفاق افتاد و شورش کورش کوچک (عبارت «ب») مربوط به اوایل دورهٔ پادشاهی اردشیر دوم است؛ بنابراین، ترتیب وقایع مندرج در عبارت‌ها به شرح زیر است:

«د» ← «الف» و «ج» ← «ب»

دام‌تستی اگه توی دام ۴ افتادی، احتمالاً خواست نبوده که تصرف مصر مربوط به زمان کمبوجیه، یعنی قبل از پادشاهی داریوش یکم بوده. راستی یادت باشه که در زمان اردشیر سوم، مصری رو که از دست داده بودیم، دوباره پس گرفتیم؛ یعنی برای بار دوم مصر رو تصرف کردیم؛ نه برای بار اول!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۵۷

به کدام دلایل، سلوکوس و جانشینان او شهرهای زیادی را در قلمرو خود بنا کردند؟

- الف) ایجاد تعادل در نظارت بر متصرفات شرقی و غربی قلمرو خود
 ب) جلوگیری از وقوع شورش‌های احتمالی و هجوم طوایف کوچ‌رو
 ج) ترویج فرهنگ یونانی در ایران و دیگر متصرفات اسکندر در آسیا
 د) ایجاد شبکه تجارت داخلی و محدود کردن تجارت با سایر دولت‌ها

۱) «الف» - «د» ۲) «د» - «ب» ۳) «ب» - «ج» ۴) «ج» - «الف»

(تاریخ دهم - درس ۱۰ - سلوکیان)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

چند سال پس از مرگ اسکندر، یکی از سرداران او به نام سلوکوس، بر بین‌النهرین، بخش‌هایی از آسیای صغیر، سوریه و فلات ایران حاکم شد و سلسله پادشاهی سلوکیان را تشکیل داد. سلوکوس خود را «نیکاتور»، یعنی فاتح می‌خواند.

نکته سلوکوس ابتدا شهری را که به نام او «سلوکیه» نامیده شد و در ساحل غربی رود دجله قرار داشت، به عنوان پایتخت برگزید، اما چند سال بعد، پایتخت خود را به شهر «انطاکیه» در شمال سوریه منتقل کرد.

پاسخ تشریحی سلوکوس و جانشینان وی، شهرهای زیادی را در قلمرو خود بنا کردند. آن‌ها قصد داشتند با ایجاد شهرهای جدید و کوچاندن یونانیان به این شهرها، فرهنگ یونانی را در ایران و دیگر متصرفات اسکندر در آسیا رواج دهند (درستی عبارت «ج»). این شهرها براساس معماری یونانی برپا شده بودند و ساکنان آن‌ها وظیفه داشتند از وقوع شورش‌های احتمالی و هجوم طوایف کوچ‌رو جلوگیری کنند (درستی عبارت «ب»). بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) سلوکیان به علت درگیری مداوم با جانشینان اسکندر در مصر، نظارت و سلطه کامل بر متصرفات شرقی خویش نداشتند و همین مسئله سبب شد که به تدریج افراد یا خاندان‌هایی در نواحی شمال شرقی فلات ایران (مانند اشکانیان) قدرت را به دست گیرند و به فکر استقلال از حکومت سلوکیان بیفتند.

د) شهرهای تازه تأسیس سلوکیان زمینه گسترش فعالیت‌های تجاری با سرزمین‌های دور و نزدیک را فراهم می‌آوردند.

تست و پاسخ ۵۸

فردی که در نخستین سال‌های قرن ششم میلادی فوت کرده است، می‌توانسته درباره کدام یک از رویدادهای عصر ساسانی مطلبی خوانده یا شنیده باشد؟

- ۱) اصلاحات اجتماعی و اقتصادی، باعث کاهش قدرت اشراف درجه اول و افزایش نفوذ نجبای درجه دوم ساسانی شد.
 ۲) نیروی دریایی ساسانیان، یمن را از اشغال حبشیان نجات داد و بر باب‌المنذب و خلیج عدن تسلط یافت.
 ۳) دو تن از زنان خاندان شاهی به نام‌های بوران و آزرمی دخت بر تخت سلطنت ساسانی تکیه زدند.
 ۴) در جنگی که میان ساسانیان و رومیان واقع شد، والرینوس، امپراتور روم، به اسارت درآمد.

(تاریخ دهم - درس ۱۰ - ساسانیان)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره برای پاسخ به این پرسش، باید چندتا گام رو طی کنی:

- ۱) به یاد بیاری نخستین سال‌های قرن ششم میلادی مصادف با دوره حکومت کدوم پادشاه ساسانی بوده (قباد یکم).
 ۲) بری سراغ گزینه‌ها و کنار هر کدومشون بنویسی مربوط به دوره فرمانروایی (یا قبل و بعد از) کدوم پادشاه بوده.
 ۳) ترتیب پادشاهان ساسانی رو توی ذهنت مرور کنی و اون گزینه‌ای رو که مربوط به دوره حکومت پادشاه قبل از قباد یکم هست، به عنوان پاسخ درست انتخاب کنی.

درس نامه ●●

دو نمونه از تاریخ‌های مهم دوره حکومت ساسانیان که در متن کتاب درسی به آن‌ها اشاره شده است:
 الف) پادشاهی قباد یکم: ۴۸۷ تا ۵۳۱ م (یعنی اواخر قرن پنجم و سه دهه نخست قرن ششم میلادی)
 ب) مرگ یزدگرد سوم و انقراض ساسانیان: ۶۵۱ م = ۳۱ ق (یعنی میانه‌های قرن هفتم میلادی)
 حواست، هم به خط زمان‌های ترسیم‌شده در کتاب درسی باشه و هم به تاریخ‌هایی که در لابه‌لای متن کتاب درسی به اون‌ها اشاره شده.
 اگه این تاریخ‌ها رو به قرن تبدیل کنی، بهتر می‌تونی به یاد بیاریشون.

پاسخ تشریحی فردی که در نخستین سال‌های قرن ششم میلادی از دنیا رفته، فقط می‌توانسته درباره وقایع مربوط به دوره فرمانروایی قباد یکم یا وقایع پیش از آن مطلبی را خوانده یا شنیده باشد و از میان گزینه‌ها، تنها **۴** که به وقایع دوره فرمانروایی «شاپور یکم» ساسانی اشاره دارد، مربوط به این دوره است.
 بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱** و **۲** مربوط به دوره خسرو انوشیروان (جانشین قباد یکم) است.
۳ مربوط به دوره پس از خسرو پرویز (دوره ضعف و انحطاط ساسانیان) است.

تست و پاسخ ۵۹

در تشکیلات اداری هخامنشیان، «دیوان شاهی» کدام وظیفه مهم را بر عهده داشت؟

- ۱) مدیریت امور مالی و گردآوری مالیات‌ها از مردم
- ۲) رسیدگی به جرائم سیاسی و نظامی مانند خیانت به شاه
- ۳) نگارش، تنظیم، ثبت و نگهداری نامه‌ها، اسناد و نوشته‌های دولتی
- ۴) بازرسی و نظارت دقیق بر عملکرد مقام‌ها و مأموران دولتی در شهرهای

پاسخ: گزینه ۳
 (تاریخ دهم - درس ۱۱ - نظام سیاسی و اداری هخامنشیان)

درس نامه ●● تشکیلات اداری مرکزی در درون دربار هخامنشی و در پایتخت ساماندهی شده بود و اجزای اصلی آن را «خزانه شاهی»، «انبار شاهی» و «دیوان شاهی» تشکیل می‌دادند.

نکته هر یک از این اجزا، به وسیله یکی از نجبای بلندپایه «مادی» یا «پارسی» اداره می‌شد.

پاسخ تشریحی دیوان شاهی وظیفه مهم «نگارش، تنظیم، ثبت و نگهداری نامه‌ها، اسناد و نوشته‌های دولتی» را بر عهده داشت. در این دیوان، تعداد زیادی از دبیران و منشیان کار می‌کردند که به زبان‌ها و خط‌های رایج در سرزمین‌های هخامنشیان آشنا بودند.

دام‌تستی اگه توی دام **۴** افتادی، حواست نبوده که این گزینه به وظیفه‌ای اشاره داره که بر عهده یکی از خویشاوندان شاه یا یکی از درباریان مورد اعتماد و وفادار به او قرار می‌گرفت که به «چشم و گوش شاه» معروف بودن.

تست و پاسخ ۶۰

کدام موارد درباره گروه‌ها و طبقات اجتماعی در دوران هخامنشیان درست است؟

- الف) تشدید نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی، سرآغاز شکل‌گیری طبقات اجتماعی به معنای واقعی آن بود.
- ب) حکومت شهرهای، فرماندهی ارتش و منصب‌های مهم حکومتی در انحصار خاندان‌های بزرگ بود.
- ج) با توسعه تشکیلات اداری و دیوانی، گروه جدیدی به نام دبیران به طبقه حاکم افزوده شد.
- د) به دلیل اهمیت فتوحات نظامی، جنگجویان در جایگاه بالاتری از روحانیون قرار گرفتند.

۱) «ج» - «الف» ۲) «ب» - «ج» ۳) «د» - «ب» ۴) «الف» - «د»

پاسخ: گزینه ۳
 (تاریخ دهم - درس ۱۲ - گروه‌ها و طبقات اجتماعی در ایران باستان)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

درس نامه ●●

اقوام آریایی مهاجر به ایران از قبیله‌های گوناگونی تشکیل می‌شدند. هر قبیله شامل تعدادی طایفه بود و طایفه نیز خود، به چندین خانواده بزرگ تقسیم می‌شد. در کنار این رده‌بندی قبیله‌ای، نوعی تقسیم‌بندی اجتماعی سه‌گانه بر پایه شغل و پیشه افراد نیز وجود داشت که میراث مشترک آریاییان هند و ایرانی به شمار می‌رفت. در این تقسیم‌بندی، افراد جامعه به سه گروه «روحانیون»، «جنگجویان» و «کشاورزان و شبانان» تقسیم شده بودند که در آغاز، هیچ گروهی بر گروه دیگر برتری و امتیاز خاصی نداشت.

پاسخ تشریحی

در دوران هخامنشیان، اعضای خاندان‌های بزرگ که خانواده شاهی در رأس آن‌ها قرار داشت، از طرف پادشاه به سمت حکومت شهری‌ها، فرماندهی ارتش و سایر مناصب مهم حکومتی منصوب می‌شدند. (درستی عبارت «ب»)

در دوران هخامنشیان، به دلیل اهمیت فتوحات نظامی، گروه جنگجویان نسبت به دو گروه دیگر جامعه یعنی «روحانیون» و «کشاورزان و شبانان»، در جایگاه بالاتری قرار گرفت. (درستی عبارت «د»)

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی و شکل‌گیری طبقات اجتماعی به معنای واقعی آن در دوره «مادها» آغاز شد و در دوره هخامنشیان افزایش یافت.

ج) مربوط به دوره حکومت «ساسانیان» است.

دام تستی اگه توی دام ۴ افتادی، یعنی عبارت «الف» رو درست فرض کردی، حواست به این نکته نبوده که دوره مادها سرآغاز شکل‌گیری طبقات اجتماعی بود و در دوره‌های بعدی (هخامنشیان، اشکانیان و ساسانیان)، این طبقات گسترش و توسعه پیدا کردن.

تست و پاسخ ۶۱

- به ترتیب کدام عبارت‌ها به «جغرافیای اقتصادی» و «آب‌وهواشناسی» از شاخه‌های علم جغرافیا اشاره دارند؟
- ۱) چه رابطه‌ای بین تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان کالاها در یک مکان وجود دارد؟ - چرا با افزایش ارتفاع، میزان دما و رطوبت در یک ناحیه کاهش می‌یابد؟
 - ۲) چگونه منابع زیرزمینی یک منطقه بر شکل‌گیری شهرهای بازرگانی اثر می‌گذارد؟ - کاهش میزان بارش سالیانه یک ناحیه چگونه بر فعالیت‌های کشاورزی آن‌جا تأثیر می‌گذارد؟
 - ۳) چه رابطه‌ای بین تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان کالاها در یک مکان وجود دارد؟ - کاهش میزان بارش سالیانه یک ناحیه چگونه بر فعالیت‌های کشاورزی آن‌جا تأثیر می‌گذارد؟
 - ۴) چگونه منابع معدنی یک ناحیه بر شکل‌گیری شهرهای صنعتی تأثیرگذار است؟ - چرا با افزایش ارتفاع، میزان دما و رطوبت در یک ناحیه کاهش می‌یابد؟

(پغرافیای دهم - درس ۱ - ارتباط بین علوم و فنون مختلف پغرافیا و شافه‌های آن)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره برای پاسخ‌گویی به این سؤال باید تفاوت شاخه‌های مختلف علم جغرافیا با علوم مرتبط و درک کنین. با مطالعه مثال‌های داخل و خارج از کتاب درباره این شاخه‌ها می‌تونین تسلط بیشتری روی این مبحث پیدا کنین.

درس‌نامه ● بین جغرافیا و سایر رشته‌ها ارتباط وجود دارد. علم جغرافیا از یافته‌های علوم دیگر استفاده کرده و با یک دید همه‌جانبه بررسی‌ها و مطالعات خود را در مورد پراکندگی پدیده‌ها و روابط بین آن‌ها انجام می‌دهد. چگونگی ارتباط بین علوم و فنون مختلف جغرافیا و شاخه‌های آن را می‌توان در جدول زیر مشاهده نمود:

شاخه جغرافیا	زیرشاخه	علوم مرتبط
جغرافیای طبیعی	ژئومورفولوژی	زمین‌شناسی
	آب‌وهواشناسی	هواشناسی
	جغرافیای آب‌ها	آب‌شناسی
	جغرافیای زیستی	زیست‌شناسی
	جغرافیای خاک‌ها	خاک‌شناسی
جغرافیای انسانی	جغرافیای روستایی	مطالعات روستایی
	جغرافیای نظامی	علوم نظامی
	جغرافیای شهری	مطالعات شهری معماری و شهرسازی
	جغرافیای جمعیت	جمعیت‌شناسی
	جغرافیای رفتاری و فرهنگی	انسان‌شناسی، روان‌شناسی و جامعه‌شناسی
	جغرافیای اقتصادی	اقتصاد
فنون جغرافیایی	جغرافیای سیاسی	علوم سیاسی
	جغرافیای تاریخی	تاریخ
	سنجش از دور و GIS	علوم فضایی
	روش‌های کمی در جغرافیا	آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات
	نقشه‌کشی (کارتوگرافی)	هندسه

پاسخ تشریحی این که «با افزایش ارتفاع دما کاهش می‌یابد»، یک اصل هواشناسی است، ولی بررسی تأثیر این رابطه بر مکان و زندگی انسان نظیر: نوع مصالح ساختمانی، منابع آب، فعالیت اقتصادی، جاذبه‌های گردشگری و ... در حوزه آب‌وهواشناسی است. علم اقتصاد تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات، نظام‌های اقتصادی و عرضه و تقاضا را مطالعه می‌کند و جغرافیای اقتصادی به چگونگی معیشت گروه‌های انسانی در مکان‌های مختلف در رابطه با محیط زندگی‌شان می‌پردازد؛ به عنوان نمونه چگونه منابع معدنی یک ناحیه در شکل‌گیری شهرهای صنعتی تأثیر دارد؟

بررسی عبارت‌های هر گزینه:

عبارت «چه رابطه‌ای بین تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان کالاها در یک مکان وجود دارد؟» به علم اقتصاد اشاره دارد. عبارت «چرا با افزایش ارتفاع، میزان دما و رطوبت در یک ناحیه کاهش می‌یابد؟» به هواشناسی اشاره دارد. عبارت «چگونه منابع زیرزمینی یک منطقه بر شکل‌گیری شهرهای بازرگانی یا صنعتی اثر می‌گذارد؟» به جغرافیای اقتصادی اشاره دارد. عبارت «کاهش میزان بارش سالیانه یک ناحیه چگونه بر فعالیت‌های کشاورزی آن‌جا تأثیر می‌گذارد؟» به جغرافیای آب و هواشناسی اشاره دارد.

تست و پاسخ ۶۲

عبارت زیر به کدام یک از سؤالات جغرافیا پاسخ می‌دهد؟

«براساس اعلام وزارت بهداشت غزه، حملات بی‌رحمانه رژیم صهیونیستی به غزه تاکنون به کشته شدن بیش از ۲۰ هزار فلسطینی منجر شده است.»

- (۱) چه کسانی؟ - چه طور؟ - چه موقع؟
 (۲) کجا؟ - چه چیزی؟ - چه کسانی؟
 (۳) چرا؟ - چه موقع؟ - چه چیزی؟
 (۴) چه طور؟ - کجا؟ - چرا؟

(پغرافیای دهم - درس ۲ - سؤالات کلیدی در پغرافیا)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره پاسخ‌گویی به این نوع سؤالات مفهومی کار آسونیه به شرطی که برای یادگیری مبحث سؤالات کلیدی در جغرافیا از مثال‌های مختلف استفاده کنین. می‌تونین از مسائل و موضوعات و حتی اخبار روزمره بر ای این کار بهره بگیرین.

درس نامه جغرافی دانان با به‌کارگیری دید ترکیبی به مطالعه محیط می‌پردازند و به حل مسائل آن، اقدام می‌کنند. به همین منظور در جغرافیا شش سؤال اساسی وجود دارد که جغرافی‌دان در بررسی‌های خود با آن روبه‌روست. سؤالات جغرافیا عبارت است از: کجا؟ چه چیزی؟ چرا؟ چه موقع؟ چه کسانی؟ چه طور؟

پاسخ تشریحی سؤال کجا با رکن اساسی جغرافیا یعنی مکان وقوع پدیده‌ها سروکار دارد:

«کشته شدن ۲۰ هزار فلسطینی در کجا اتفاق افتاده است؟ غزه.»

سؤال چه چیز بر ماهیت هر پدیده یا مسئله دلالت دارد:

✓ «چه چیزی رخ داده است؟ کشته شدن بیش از ۲۰ هزار فلسطینی»

سؤال چه کسانی، روابط متقابل انسان و محیط را مورد توجه قرار می‌دهد:

✓ «چه کسانی یا کدام فعالیت‌های انسانی در کشته شدن ۲۰ هزار فلسطینی تأثیر داشته‌اند؟ رژیم صهیونیستی.»

✓ «براساس اعلام چه کسی یا چه کسانی، حملات رژیم صهیونیستی منجر به کشته شدن ۲۰ هزار فلسطینی شده است؟ وزارت بهداشت غزه.»

سؤال چرا به علت وقوع پدیده می‌پردازد.

✓ «چرا بیش از ۲۰ هزار فلسطینی کشته شده‌اند؟ به دلیل حملات بی‌رحمانه رژیم صهیونیستی به غزه»

بنابراین عبارت مورد نظر به دو سؤال «چه طور» و «چه موقع» پاسخ نمی‌دهد.

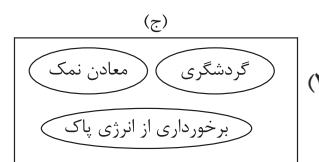
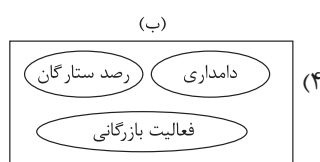
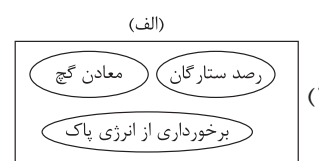
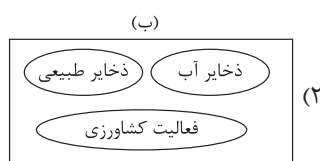
تست و پاسخ ۶۳

کدام گزینه با عبارت‌های «الف»، «ب» و «ج» مطابقت دارد؟

الف) ارزش‌های اقتصادی دشت‌ها

ب) ارزش‌های اقتصادی نواحی کوهستانی

ج) ارزش‌های اقتصادی جلگه‌ها

پاسخ: گزینه ۱ (جغرافیای دهم - درس ۴ - ارزش‌های اقتصادی نواحی کوهستانی، ارزش‌های اقتصادی دشت‌ها، ارزش‌های اقتصادی جلگه‌ها)

مشاوره پیدا کردن پاسخ درست در سوالات دانشی کار دشواری نیست. برای این‌که بتوانیم به این نوع از سوالات پاسخ بدین باید

متن کتاب رو خوب و با دقت بخونیم و مطالب رو دسته‌بندی کنیم.

پاسخ تشریحی با توجه به نقشه پراکندگی ناهمواری‌های ایران، می‌توان تقسیماتی را در آن تشخیص داد:

الف) سرزمین‌های کوهستانی که اغلب بیش از هزار متر از سطح دریاهای آزاد ارتفاع دارند.

ب) سرزمین‌های پست و هموار که شامل دشت‌ها در نواحی داخلی و جلگه‌های کم‌ارتفاع در سواحل دریاها می‌شوند.

نواحی کوهستانی، دشت‌ها و جلگه‌ها در زندگی انسان‌های ساکن در آن مناطق، ارزش زیادی دارند. در جدول زیر به برخی از این ارزش‌ها اشاره شده است:

نوع ناهمواری	ارزش‌های اقتصادی
نواحی کوهستانی	ذخایر آب
	معدن و ذخایر طبیعی
	دامداری
	تنوع زیستی
دشت‌ها	گردشگری
	استفاده از انرژی پاک مانند انرژی خورشید و باد
	جاذبه‌های گردشگری
	گذران اوقات فراغت به دلیل مناسب بودن برای رصد ستارگان، کویرنوردی و برگزاری مسابقات ورزشی
جلگه‌ها	معدن گچ، نمک و مصالح ساختمانی
	فعالیت کشاورزی
	ارزش ارتباطی، بازرگانی و تجاری
	صید ماهی
	گردشگری
	فعالیت کشاورزی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

اصلاح گزینه‌های نادرست:

- ۲) فعالیت کشاورزی از ارزش‌های اقتصادی دشت‌ها و جلگه‌هاست، نه نواحی کوهستانی.
 ۳) معادن نمک و بر خورداری از انرژی پاک از ارزش‌های اقتصادی دشت‌هاست، نه جلگه‌ها.
 ۴) فعالیت بازرگانی از ارزش‌های اقتصادی جلگه‌ها و رصد ستارگان از ارزش‌های اقتصادی دشت‌هاست.

تست و پاسخ ۶۴

اگر بخواهیم چهار شهر: «بیرجند، یاسوج، قزوین و ارومیه» را از نظر تأثیر عرض جغرافیایی بر دما به ترتیب از کم‌ترین تا بیشترین دما مشخص کنیم، کدام گزینه درست است؟

- (۱) قزوین - ارومیه - یاسوج - بیرجند
 (۲) ارومیه - بیرجند - قزوین - یاسوج
 (۳) قزوین - ارومیه - بیرجند - یاسوج
 (۴) ارومیه - قزوین - بیرجند - یاسوج

(پهرفیای دهم - درس ۵ - عوامل مؤثر بر آب‌وهوای ایران)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره شناخت موقعیت جغرافیایی شهرهای مهم و یا شهرهایی که در متن کتاب درسی از او نا اسم برده شده به شما کمک می‌کند پاسخ این سؤال رو به راحتی تشخیص بدین.

درس نامه به طور کلی علت‌های تنوع آب و هوایی کشور را می‌توان در سه عامل جغرافیایی مورد بررسی قرار داد:

- (۱) موقعیت جغرافیایی که شامل: عرض جغرافیایی، کمربند پرفشار جنب حاره‌ای و دوری و نزدیکی به دریاها می‌شود.
 (۲) میزان ارتفاع و جهت کوهستان‌ها
 (۳) ورود توده‌های هوا به کشور

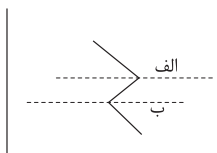
نکته ارومیه و قزوین بین عرض جغرافیایی ۳۵ تا ۴۰ درجه شمالی و بیرجند و یاسوج بین عرض جغرافیایی ۳۰ تا ۳۵ درجه شمالی قرار دارند.

پاسخ تشریحی در مناطق جنوبی کشور، که در عرض‌های پایین جغرافیایی قرار دارند (به خط استوا نزدیک‌ترند)، زاویه تابش خورشید هنگام ظهر، نزدیک به عمود است و به همین دلیل در این نواحی، مقدار تابش خورشید بیشتر و هوا گرم‌تر است. ولی در مناطق شمالی کشور که در عرض‌های بالای جغرافیایی قرار دارند و زاویه تابش خورشید مایل‌تر است، مقدار تابش کم‌تر و هوا سردتر است. در کشور ما به طور میانگین، میزان دما از شمال به جنوب بیشتر می‌شود.

در این سؤال، از نظر عرض جغرافیایی از شمال به جنوب به ترتیب شهرهای: ارومیه، قزوین، بیرجند و یاسوج قرار دارند.

تست و پاسخ ۶۵

با توجه به شکل مقابل، کدام عبارت با موارد «الف» و «ب» در شرایط وارونگی دما مطابقت دارد؟

- (۱) در لایه «ب» هوای سبک جریان دارد و هوای سنگین لایه «الف» مانع از صعود هوا در لایه «ب» می‌شود.
 (۲) در لایه «ب» حرکت صعودی هوا اتفاق می‌افتد، اما در لایه «الف» هوای سرد جریان دارد.
 (۳) در لایه «الف» و «ب» هوای سرد جریان دارد، اما هوای لایه «الف» سبک‌تر از هوای لایه «ب» است.
 (۴) در لایه «الف» حرکت صعودی هوا صورت نمی‌گیرد و در لایه «ب» هوای سرد جریان دارد.

(پهرفیای دهم - درس ۵ - مشکلات محیط زیستی ناشی از تغییر وضعیت آب‌وهوایی)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره همون‌طور که قبلاً گفتیم نباید از شکل‌ها و نمودارها غافل بشین. اگه مفهوم شرایط وارونگی دما رو خوب فهمیده باشین، با کمی دقت به شکل وارونگی دما می‌تونین به این سؤال پاسخ بدین.

درس نامه ●● در حالت عادی در لایهٔ اولیة جو (تروپوسفر) با افزایش ارتفاع از سطح زمین، دمای هوا کاهش می‌یابد؛ از این رو در شرایط عادی، هوای مجاور سطح زمین گرم‌تر و سبک‌تر از لایه‌های بالایی است و به راحتی می‌تواند به سمت بالا صعود کند و جابه‌جا شود، اما در ماه‌های سرد سال، وضعیت برعکس می‌شود، در این شرایط هوای سرد و سنگین‌تر در مجاورت زمین ساکن است و لایهٔ هوای گرمی در بالای آن قرار می‌گیرد و موجب افزایش آلودگی هوا در شهرهای بزرگ و نواحی صنعتی می‌شود.

نکته در پدیدهٔ وارونگی دما، یک لایهٔ هوای گرم بین دو لایهٔ هوای سرد محبوس می‌شود و موجب می‌شود دمای هوا با افزایش ارتفاع، ابتدا کاهش و سپس افزایش یابد.

پاسخ تشریحی در شکل مورد سؤال، موارد «الف» و «ب» به لایهٔ هوای سرد اشاره دارند. در شرایط وارونگی دما، چون جابه‌جایی هوای گرم و سرد صورت نمی‌گیرد، هوای سرد و سنگین مجاور سطح زمین امکان صعود ندارد. از سوی دیگر هوای سردی که بالای هوای گرم قرار گرفته است نیز امکان جابه‌جایی نمی‌یابد.

دام‌تستی ممکن است بعضی دانش‌آموزان (۳) را هم پاسخ درست در نظر بگیرند، اما اگر بدانید که هوای سرد، سنگین و هوای گرم، سبک است و مورد «الف» نیز هوای سرد و سنگینی است که بر روی لایهٔ هوای گرم فرونشسته است، متوجه نادرستی این گزینه می‌شوید.

تست و پاسخ ۶۶

کدام عبارت‌ها دربارهٔ خلیج فارس درست است؟

(الف) این خلیج در جهت شرقی - غربی به وجود آمده و تنها رود قابل کشتیرانی ایران نیز به این خلیج می‌ریزد.

(ب) حدود ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان و ۲۸ درصد ذخایر گاز طبیعی را در خود جای داده است.

(ج) این خلیج از مهم‌ترین مراکز صید و پرورش مروارید است و انواع ماهیان خاویاری و میگو در آن یافت می‌شود.

(د) کمربند کم‌فشار جنب حاره‌ای موجب عدم صعود هوای مرطوب و شرجی شدن هوا در این منطقه شده است.

(۱) الف - ب (۲) ج - د (۳) الف - د (۴) ب - ج

پاسخ: گزینهٔ ۱ (مغرافیای دهم - ترکیبی - درس ۳ موقعیت نسبی ایران) / درس ۵ (عوامل مؤثر بر آب‌وهوای ایران) / درس ۶ (خلیج فارس مسیر دریایی ایرانیان برای همکاری پهلوانی))

مشاوره بعضی از سؤالات دانشی به صورت ترکیبی از یک موضوع و از درس‌های مختلف می‌آیند. گردآوری و دسته‌بندی مطالب پیرامون اون موضوع می‌تونه به شما کمک کنه این مطالب رو بهتر بخونین.

درس نامه ●● درس‌نامهٔ این سؤال چند بخش است:

بخش اول: خلیج فارس به دلایل زیر دارای اهمیت است:

(۱) ارزش و نقش ارتباطی بین سه قارهٔ آفریقا، اروپا و آسیا که در گذشته اهمیت داشته و اکنون نیز به عنوان حلقه‌ای از زنجیرهٔ حمل‌ونقل کالا و نفت، اهمیت خود را حفظ کرده است.

(۲) بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان، ذخایر با ارزشی دارد، زیرا حدود ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان و ۲۸ درصد ذخایر گاز طبیعی را در خود جای داده است.

(۳) درآمدها و دلارهای ناشی از صدور و فروش نفت خام، منطقهٔ خلیج فارس را به صورت یکی از کانون‌های ثروتمند جهان درآورده است و این بازار مصرف بزرگ، آن را به کانون توجه صادرکنندگان کالاهای صنعتی و غیرصنعتی تبدیل کرده است.

(۴) این منطقه، ارزش فرهنگی و سیاسی دارد، زیرا خلیج فارس در مرکز و قلب ناحیهٔ جغرافیایی و سیاسی جهان اسلام قرار دارد.

(۵) از جمله دلایل اهمیت این خلیج، تجارت دریایی و وجود انواع ماهی و میگو است. خلیج فارس از مهم‌ترین مراکز صید و پرورش مروارید است. تنگهٔ هرمز که محل اتصال این خلیج به دریای عمان است، یکی از مهم‌ترین مکان‌های استراتژیک جهان است.

بخش دوم: پیشروی آب اقیانوس هند از طریق دریای عمان و تنگهٔ هرمز به دره‌های زاگرس، خلیجی هلالی شکل در جهت شرقی - غربی به وجود آورده که صدها سال است به آن خلیج فارس یا دریای پارس می‌گویند.

بخش سوم: در اطراف خط استوا به دلیل گرم بودن و صعود هوا، کمربند کم فشار حاره‌ای تشکیل می‌شود و دارای آب‌وهوای گرم و مرطوب است. در اطراف مدار رأس السرطان و رأس الجدی، به دلیل سنگینی و فرونشینی هوا، کمربند پرفشار جنب حاره‌ای تشکیل می‌شود و دارای آب‌وهوای گرم و خشک است که مانع از صعود هوا و تشکیل ابر و بارندگی می‌شود. مهم‌ترین کمربند‌های خشک و بیابانی کره زمین در اثر عامل پرفشار جنب حاره‌ای به وجود آمده است که کشور ما هم در داخل این کمربند خشک قرار دارد.

پاسخ تشریحی

اصلاح عبارت‌های نادرست:

(ج) انواع ماهیان خاویاری جهان فقط در دریای خزر زندگی می‌کنند.

(د) کمربند پرفشار جنب حاره‌ای موجب عدم صعود هوای مرطوب و شرجی شدن هوا در خلیج فارس شده است.

تست و پاسخ ۴۷

با توجه به موارد «الف»، «ب» و «ج»، کدام گزینه درست است؟

الف) ناحیه آب‌وهوایی گرم و شرجی

ب) ناحیه آب‌وهوایی کوهستانی

ج) ناحیه آب‌وهوایی گرم و خشک

- ۱) در معماری «ب» از جهت آفتاب در ساخت بنا بهره می‌گیرند، اما در معماری «الف» جهت بناها را منطبق با نسیم ساحل و دریا می‌سازند.
- ۲) در «ج» برخلاف «ب» کانون‌های آبگیر دائمی شکل نمی‌گیرد، اما در «ج» برخلاف «الف» کانون‌های آبگیر اتفاقی شکل می‌گیرند.
- ۳) وسعت جغرافیایی «ب» بیشتر از «ج» است، اما اختلاف دمای سالیانه در «ج» بیشتر از «الف» است.
- ۴) گسل خوردگی و فرونشست زمین در «ب» و انباشتگی رسوبات فرسایشی در «ج» عامل شکل‌گیری بعضی از دشت‌ها بوده‌اند.

پاسخ: گزینه ۱ (بغرافیهی دهم- ترکیبی- درس ۴ (سرزمین‌های هموار) / درس ۵ (انواع آب‌وهوای ایران، آب‌وهوا و معماری) / درس ۶ (انواع کانون‌های آبگیر))

مشاوره برای پاسخ‌گویی به سؤالات ترکیبی و تطبیقی، از نقشه‌ها و مطالب پیرامونش و همچنین فعالیت‌های مرتبط با اونا غفلت نکنین.

سعی کنین ارتباط محتوایی و موضوعی بین مطالب درس‌های مختلف رو کشف و مطالعه کنین تا بتونین این نوع سؤالات رو پاسخ بدین.

درس نامه درس‌نامه این سؤال نیز چند بخش است:

بخش اول: آب‌وهوا بر معماری تأثیرات زیادی دارد. در کشور ما به دلیل گوناگونی آب‌وهوا، معماری‌های گوناگونی در نقاط مختلف کشور دیده می‌شود. در گذشته، مردم به تأثیر اقلیم بر ساختمان‌سازی توجه می‌کردند و به همین دلیل در داخل خانه‌هایشان احساس آرامش می‌کردند و انرژی کم‌تری هم مصرف می‌شد.

بخش دوم: در مناطق مرتفع کوهستانی، مکان‌هایی وجود دارد که سرچشمه رودهای متعددی هستند، به این مکان‌ها کانون‌های آبگیر می‌گویند. انواع کانون‌های آبگیر عبارت‌اند از: ۱) کانون‌های آبگیری که بیش از ۵۰۰ میلی‌متر بارش داشته باشند و حداقل در هشت ماه از سال، این بارش‌ها اتفاق بیفتند، به آن‌ها کانون‌های دائمی می‌گویند. ۲) اگر کانون‌های آبگیر در فصول سرد سال، ذخیره برف خود را تا ابتدای ماه‌های گرم سال حفظ کنند، بدون توجه به میزان بارش و زمان آن جزء کانون‌های فصلی به شمار می‌روند. ۳) در کوهستان‌های نزدیک به مناطق گرم و خشک که گاهی بارش‌های کوتاه و اتفاقی رخ می‌دهد، نوعی کانون آبگیر موقت شکل می‌گیرد که آن‌ها را کانون‌های اتفاقی می‌نامند.

بخش سوم: چون میانگین سالانه بارش، دما و رطوبت هوا در نقاط مختلف کشور یکسان نیست، موجب شده است کارشناسان، اقلیم کشور را به چهار ناحیه مختلف آب‌وهوایی تقسیم کنند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

نقشه زیر، انواع نواحی آب‌وهوایی ایران را نشان می‌دهد:

<p>آب‌وهوای گرم و خشک</p> <p>(۱) بارش کم و خشکی هوا</p> <p>(۲) اختلاف شدید دما</p> <p>(۳) فقر پوشش گیاهی</p> <p>(۴) تبخیر و تعرق زیاد</p>
<p>آب‌وهوای کوهستانی</p> <p>(۱) افزایش بارندگی و کاهش دما با افزایش ارتفاع</p> <p>(۲) میانگین دمای پایین</p> <p>(۳) بارندگی اغلب به صورت برف</p>
<p>آب‌وهوای گرم و شرجی</p> <p>(۱) بارندگی اندک</p> <p>(۲) رطوبت نسبی بالا</p> <p>(۳) میانگین دمای بالای سالیانه</p>
<p>آب‌وهوای معتدل خزری</p> <p>(۱) بارندگی زیاد</p> <p>(۲) اعتدال دما در طول سال</p> <p>(۳) پوشش گیاهی غنی</p>

بخش چهارم: دشت‌ها، سرزمین‌های هموار یا نسبتاً همواری هستند که حصار کوهستانی آن‌ها را فراگرفته است. عوامل مختلفی موجب شکل‌گیری دشت‌ها و عوامل طبیعی و انسانی مختلفی نیز موجب تغییر آن‌ها می‌شوند.

پاسخ تشریحی اصلاح گزینه‌های نادرست:

- ۲ با توجه به نقشه کانون‌های آبگیر ایران، در ناحیه آب‌وهوایی گرم و خشک (ج) نیز کانون‌های آبگیر دائمی دیده می‌شود.
- ۳ با توجه به نقشه، تقسیم‌بندی نواحی آب‌وهوایی ایران، وسعت ناحیه آب‌وهوایی گرم و خشک (ج) بیشتر از ناحیه آب‌وهوایی کوهستانی (ب) است.
- ۴ دشت لوت که در ناحیه آب‌وهوایی گرم و خشک (ج) قرار دارد به دلیل گسل‌خوردگی و فرونشست بخشی از پوسته زمین شکل گرفته است و دشت نهاوند (در استان همدان) که در ناحیه آب‌وهوایی کوهستانی (ب) واقع شده است بر اثر انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست به وجود آمده است.

تست و پاسخ ۶۸

با توجه به نقشه مقابل، کدام گزینه درباره مناطق «الف» و «ب» درست است؟

- (۱) منطقه «الف» در حوضه آبریز داخلی و منطقه «ب» در حوضه آبریز خارجی قرار دارند.
- (۲) کوه‌های مینیاتوری از پدیده‌های طبیعی منطقه «الف» و توفان‌های گرد و غبار از بلایای طبیعی در منطقه «ب» است.
- (۳) در منطقه «ب» برخلاف منطقه «الف»، کانون آبگیر دائمی دیده نمی‌شود.
- (۴) توده هوای سودانی از سمت منطقه «ب» و توده هوای گرم و خشک از سمت منطقه «الف» وارد کشور ما می‌شوند.

پاسخ: گزینه ۱ (مغرافیای دهم- ترکیبی- درس ۴ (کوه‌های شرقی و جنوب شرقی) / درس ۵ (ورود توده‌های هوا به کشور) / درس ۶ (انواع کانون‌های آبگیر، حوضه آبریز))

مشاوره پاسخ‌دادن به سؤالات ترکیبی و تطبیقی نیاز به مطالعه و فهم عمیق‌تری از مطالب درسی دارد. هر چه تعداد درس‌ها در بوجه‌بندی آزمون بیشتر باشد، احتمال طرح این نوع سؤالات هم بیشتره؛ پس در این سطح از آزمون برای مطالعه همه درس‌ها باید وقت و دقت بیشتری اختصاص بدین.

درس نامه ●● با توجه به ترکیبی بودن سؤال از چند درس، درس نامه هم چند بخش است:

بخش اول: به محدوده‌ای که با توجه به شکل زمین و شیب ناهمواری‌ها، آب‌های جاری را به سوی پایین‌ترین نقطه آن هدایت کند، حوضه آبریز می‌گویند. با توجه به نقشه حوضه‌های آبریز ایران، حوضه‌های آبریز کشور ما دو نوع است: (۱) حوضه‌های آبریز داخلی شامل: حوضه آبریز فلات مرکزی، حوضه آبریز شرق ایران، حوضه آبریز قره قوم، حوضه آبریز دریاچه ارومیه و (۲) حوضه‌های آبریز خارجی شامل: حوضه آبریز دریای خزر و حوضه آبریز دریای عمان و خلیج فارس.

بخش دوم: با توجه به تاریخچه زمین‌شناسی، تحولات ناهمواری‌ها، شکل و پراکندگی، کوهستان‌های ایران را می‌توان به صورت زیر تقسیم‌بندی کرد: (۱) منطقه کوهستانی شمال کشور (۲) منطقه کوهستانی غربی یا زاگرس (محدوده منطقه «ب») (۳) منطقه کوهستانی مرکزی (۴) کوه‌های شرق و جنوب شرقی (محدوده منطقه «الف»)

بخش سوم: در مناطق مرتفع کوهستانی، مکان‌هایی وجود دارد که سرچشمه رودهای متعددی هستند، به این مکان‌ها کانون‌های آبگیر می‌گویند. کانون‌های آبگیر به سه دسته تقسیم می‌شوند: (۱) کانون‌های آبگیری که بیش از ۵۰۰ میلی‌متر بارش داشته باشند و حداقل در هشت ماه از سال، این بارش‌ها اتفاق بیفتند، به آن‌ها کانون‌های دائمی می‌گویند. (۲) اگر کانون‌های آبگیر در فصول سرد سال، ذخیره برف خود را تا ابتدای ماه‌های گرم سال حفظ کنند، بدون توجه به میزان بارش و زمان آن جزء کانون‌های فصلی به شمار می‌روند. (۳) کوهستان‌های نزدیک به مناطق گرم و خشک، که گاهی بارش‌های کوتاه و اتفاقی رخ می‌دهد، نوعی کانون آبگیر موقت شکل می‌گیرد که آن‌ها را کانون‌های اتفاقی می‌نامند.

بخش چهارم: توده هوا، حجم بزرگی از هوا است که ویژگی فیزیکی آن به‌خصوص از نظر دما و رطوبت، در سطح افقی در صدها کیلومتر تقریباً همسان باشد. در طول سال، انواع توده‌های هوا وارد کشور ما می‌شوند و آب‌وهوای ایران را تحت تأثیر قرار می‌دهند. این توده‌ها شامل توده هوای غربی، توده هوای سیبری، توده هوای سودانی، توده هوای گرم و خشک و توده هوای مرطوب موسمی است.

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

- ۱) منطقه «الف» در محدوده حوضه آبریز شرق (از حوضه‌های آبریز داخلی) و منطقه «ب» در محدوده حوضه آبریز خلیج فارس و دریای عمان (از حوضه‌های آبریز خارجی) قرار دارند.
- ۲) ناهمواری‌های مریخی (کوه‌های مینیاتوری) از پدیده‌های طبیعی زیبایی است که در نتیجه فرسایش در رشته‌کوه‌های بشاگرد واقع در جنوب استان سیستان و بلوچستان مشاهده می‌شود (پایین‌تر از محدوده دایره «الف»).
- ۳) با توجه به نقشه کانون‌های آبگیر دائمی، در منطقه «الف» کانون آبگیر اتفاقی و در منطقه «ب»، کانون آبگیر دائمی دیده می‌شود.
- ۴) توده هوای گرم و خشک از سمت جنوب غربی وارد کشور ما می‌شود.

تست و پاسخ ۶۹

با توجه به عبارت‌های زیر درباره جمعیت ایران، کدام گزینه درست است؟

- الف) رشد جمعیت ایران در دهه ۶۵ - ۱۳۵۵ برابر با ۳/۹۱ درصد بود.
- ب) رشد جمعیت ایران در سال‌های ۹۵ - ۱۳۹۰ برابر با ۱/۲۴ درصد بود.
- ۱) قاعده هرم سنی جمعیت در «ب» نسبت به «الف» پهن‌تر است.
- ۲) مدت‌زمان دوبرابر شدن جمعیت در «ب» بیشتر از «الف» است.
- ۳) با فرض ثابت بودن میزان کل جمعیت، رشد مطلق جمعیت در «الف» و «ب» برابر خواهد بود.
- ۴) جمعیت فعال اقتصادی در «الف» نسبت به «ب» بیشتر است.

(بغرافای دهم - درس ۷ - رشد جمعیت، سافتمان جمعیت)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره پاسخ‌گویی به این سؤال نیاز به مطالعه و فهم مبحث جمعیت دارد. آشنایی با هرم سنی جمعیت، رشد مطلق جمعیت و قانون ۷۰ برای یافتن پاسخ درست ضروری است.

درس نامه در سنامه این سؤال نیز چند بخش است:

بخش اول: در هر کشوری هرم سنی به برنامه‌ریزان کمک می‌کند که با ساختمان سنی جمعیت آن کشور آشنا شوند و از آن برای برنامه‌ریزی استفاده کنند؛ به عنوان نمونه برای تحقق برنامه‌های تأمین اجتماعی، بهبود وضعیت سالمندان، ارتقای سطح سلامت جامعه، تأمین شغل برای حال و آینده، ایجاد فرصت‌های تحصیلی، تفریحی و رفاهی برای جوانان، امنیت ملی، جلوگیری از پیری جمعیتی، از اطلاعات و آمارهای سنی و جنسیتی جمعیت کمک می‌گیرند.

بخش دوم: معمولاً برنامه‌ریزان برای برنامه‌ریزی‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی، آموزشی، فرهنگی و دفاعی به آینده‌نگری جمعیتی نیاز دارند. قانون ۷۰٪ زمان دوبرابرشدن جمعیت هر کشور را نشان می‌دهد. اطلاع از میزان رشد جمعیت، پایه محاسبه فرمول دوبرابرشدن جمعیت است. زمان به‌دست‌آمده سبب می‌شود تا برای آینده، پیش‌بینی‌های لازم را انجام دهند.

بخش سوم: به‌جز عامل طبیعی زاد و ولد، میزان مهاجرت نیز از عوامل تأثیرگذار بر رشد جمعیت کشورهاست. برای اندازه‌گیری رشد طبیعی جمعیت، میزان مولید و مرگ و میر را در یک سال مشخص از هم کم و بر تعداد کل جمعیت تقسیم و سپس آن را به درصد بیان می‌کنند، اما اگر میزان مهاجرت را به تفاضل مولید و مرگ و میر اضافه یا کم کنیم، رشد مطلق جمعیت به دست می‌آید.

نکته در هرم سنی جمعیت اگر قاعده هرم پهن‌تر باشد، نشان‌دهنده جوانی جمعیت و اگر قاعده هرم باریک باشد، نشان‌دهنده پیری جمعیت است.

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

۱) رشد طبیعی جمعیت در دهه ۶۵ - ۱۳۵۵ بیشتر از رشد جمعیت در سال‌های ۹۵ - ۱۳۹۰ است. هر چه رشد طبیعی جمعیت بیشتر باشد، قاعده هرم سنی پهن‌تر است؛ بنابراین قاعده هرم سنی «الف» پهن‌تر از «ب» است.

۲)
$$\text{نرخ رشد جمعیت} = \frac{۷۰}{\text{مدت زمان دو برابرشدن جمعیت}}$$

سال ۱۸ = مدت زمان دوبرابرشدن جمعیت در دهه ۶۵ - ۱۳۵۵ (الف)

سال ۵۶ = مدت زمان دوبرابرشدن جمعیت در دهه ۹۵ - ۱۳۹۰ (ب)

بنابراین مدت زمان دوبرابرشدن جمعیت در «ب» بیشتر از «الف» است.

۳) اگر میزان مهاجرت را از رشد طبیعی جمعیت کم یا زیاد کنیم، رشد مطلق جمعیت به دست خواهد آمد. ثابت ماندن میزان کل جمعیت موجب ثابت ماندن رشد مطلق جمعیت در «الف» و «ب» نخواهد بود، زیرا در محاسبه رشد مطلق جمعیت، به‌جز میزان کل جمعیت، میزان مولید، میزان مرگ و میر و میزان مهاجرت هم تعیین‌کننده هستند.

۴) جمعیت فعال اقتصادی، گروه سنی غالباً ۱۸ تا ۶۴ سال را شامل می‌شود. رشد طبیعی جمعیت به میزان ۳/۹۱ در دهه ۶۵ - ۱۳۵۵ به معنای بالابودن جمعیت گروه سنی کودکان (۰ تا ۱۲) سال است که این گروه سنی در سال‌های ۹۵ - ۱۳۹۰ به جمعیت فعال تبدیل می‌شوند؛ بنابراین جمعیت فعال اقتصادی در سال‌های ۹۵ - ۱۳۹۰ بیشتر از دهه ۶۵ - ۱۳۵۵ است.

تست و پاسخ ۷۰

کدام عبارت‌ها درباره تقسیمات کشوری ایران در دوره‌های مختلف درست است؟

الف) در دوره سلوکیان، کشور به ۷۲ بخش تقسیم شده بود.

ب) در دوره قاجاریه، ایران به ۴ ولایت و ۱۲ ایالت تقسیم شد.

ج) قلمرو جغرافیایی عباسیان به ۳۱ ولایت تقسیم می‌شد.

د) در سال ۱۳۱۶ شمسی، ایران دارای ۴۹ شهرستان بود.

الف - د

ج - د

ب - ج

الف - ب

(بغرافای دهم - درس ۸ - تاریخچه تقسیمات کشوری در ایران)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

مشاوره سؤالات دانشی، آسون‌ترین سؤالات هستند که ممکنه با پس و پیش کردن کلمات کلیدی شما رو به اشتباه بندازن. اگه متن درس رو خوب خونده باشین و گزینه‌های این سؤال رو هم با دقت بخونین. یافتن پاسخ درست مثل آب خوردنه!

درس نامه ●● جدول زیر خلاصه‌ای از تقسیمات کشوری ایران در دوره‌های مختلف را به شما ارائه می‌دهد:

ویژگی تقسیمات کشوری	دوره زمانی
ویس: آبادی کوچک گنو: آبادی بزرگ	ورود آریاییان به فلات ایران
تقسیم کشور به ۳۰ شهری	هخامنشیان
تقسیم کشور به ۷۲ بخش	سلوکیان
ادامه تقسیم‌بندی هخامنشیان	اشکانیان
تقسیم کشور به: ایالت، خوره، تسوگ (تسوج)، رستاک	ساسانیان
تقسیم کشور به ۳۱ ایالت	عباسیان
تقسیم کشور به: ایالت، ولایت، بلوک، قصبه	صفویه، افشاریه، زندیه، قاجاریه
تقسیم کشور به ۴ ایالت و ۱۲ ولایت	قاجاریه
تقسیم کشور به ۱۰ استان و ۴۹ شهرستان	سال ۱۳۱۶ ش
تقسیم کشور به ۲۴ استان	سال ۱۳۵۷ (قبل از انقلاب اسلامی)

پاسخ تشریحی اصلاح عبارت‌های نادرست:

ب) در دوره قاجاریه، ایران به ۴ ایالت و ۱۲ ولایت تقسیم شده بود.

ج) در دوره عباسیان، قلمرو جغرافیایی آن‌ها به واحدهایی تحت عنوان ایالت تقسیم‌بندی می‌شد که در مجموع به ۳۱ ایالت می‌رسید.

دام تستی ممکن است در گزینه‌ها به اعداد و ارقام تقسیمات کشوری توجه کرده و از واحدهای تقسیم‌بندی غافل شوید که در این صورت تشخیص پاسخ درست، وقت گیر بوده و احتمال انتخاب پاسخ نادرست وجود دارد. فریب اعداد رو نخورید و در بررسی هر گزینه به دوره زمانی و سپس واحد تقسیم‌بندی مربوط به آن دوره توجه کنید.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

منطق

منطق: صفحه‌های ۱ تا ۸۲

تست و پاسخ ۷۱

برای معلوم کردن کدام یک از عبارتهای زیر نیازمند تعریف هستیم؟ ← کدام یک از عبارتهای زیر یک تصور است؟

- (۱) ابر آمد و باز بر سر سبزه گریست
(۲) منطق در پی جلوگیری از خطای اندیشه است
(۳) اگر شبی از شبهای زمستان مسافری
(۴) مغالطات همچون بیماری هستند

پاسخ: گزینه ۳

(منطق - درس ۱)

پاسخ تشریحی به کمک تعریف از کنار هم قراردادن صورتهای معلوم به شناخت تصور مجهول می‌رسیم؛ بنابراین زمانی برای معلوم کردن یک عبارت به تعریف نیاز خواهیم داشت که آن عبارت یک تصور باشد، نه یک تصدیق. عبارات (۱)، (۲) و (۴) همگی تصدیق هستند، چون جملاتی خبری کامل و بامعنی هستند و در آنها حکم و قضاوت وجود دارد. عبارت (۳) با «اگر» شروع می‌شود و در ادامه، جمله کامل نشده است، پس عبارت این گزینه یک تصور است.

نکته اگر بخواهیم یک تصدیق را معلوم کنیم، باید از استدلال کمک بگیریم، نه از تعریف. به کمک استدلال از کنار هم قراردادن تصدیق‌های معلوم به شناخت و کشف تصدیق مجهول می‌رسیم.

تست و پاسخ ۷۲

به ترتیب «اشتباه گرفتن معانی کلماتی که ظاهر مشترک دارند» و «برداشت معنی نزدیک و واقعی از یک کنایه» می‌تواند منجر به چه مغالطه‌هایی شود؟

- (۱) توسل به معنای ظاهری - اشتراک لفظ
(۲) مغالطه نگارشی - اشتراک لفظ
(۳) مغالطه نگارشی - توسل به معنای ظاهری
(۴) اشتراک لفظ - توسل به معنای ظاهری

پاسخ: گزینه ۴

(منطق - درس ۲)

پاسخ تشریحی اشتباه گرفتن کلماتی که ظاهر مشترک دارند در صورتی منجر به مغالطه می‌شود که این کلمات معانی مختلفی داشته باشند. مثلاً اشتباه گرفتن کلمه «سیر» به معنای مخالف گرسنه با کلمه «سیر» به معنای گیاهی که میوه‌ای بدبو دارد. کنایه‌ها همیشه یک معنای نزدیک دارند که منظور گوینده نیست. مثلاً این کنایه را در نظر بگیرید: «یه آشی برات بپزم که یه وجب روغن روش باشه.» گوینده این عبارت واقعاً نمی‌خواهد برای مخاطبش آش چرب بپزد، بلکه می‌خواهد «حسابش را برسد!» اگر معنای نزدیک و واقعی عبارت کنایی (دلالت مطابقی) را به جای دلالت التزامی آن (معنای دور و کنایی) برداشت کنیم، مغالطه توسل به معنای ظاهری رخ داده است.

نکته دقت کنید که در مغالطه نگارشی کلمات ظاهر مشترک ندارند. مثلاً دو کلمه «سفر» و «صفر» ظاهرشان مشترک نیست، بلکه تلفظ آنها مشترک است و اگر به جای یکدیگر به کار روند مغالطه شیوه نگارشی کلمات رخ می‌دهد.

تست و پاسخ ۷۳

در کدام مصراع مفهوم جزئی به کار رفته است؟

- (۱) ز رقیب دیوسیرت به خدای خود پنهام
(۲) به خدا که جرعه‌ای ده تو به حافظ سحرخیز
(۳) به پیام آشنایان بنوازد آشنا را
(۴) که به شکر پادشاهی ز نظر مران گدا را

پاسخ: گزینه ۲

(منطق - درس ۳)

درس نامه ●●

مفهوم	شیوه تشخیص
جزئی	بررسی کنید که مفهوم مورد نظر یکی از این موارد باشد: (۱) اسامی خاص اشخاص و مکان‌ها و... (حتی اشخاص و مکان‌های خیالی) (۲) اسم‌هایی که با صفات اشاره همراه باشند (این، آن، همین و همان) (۳) ضمائر: من، تو، او، ما، شما، ایشان (۴) کلماتی مثل «امروز» (این روز) و «امسال» (این سال) که به یک مصداق مشخص اشاره دارند. (۵) واژه‌ها و عبارت (وقتی خود واژه و عبارت مد نظر باشد که معمولاً داخل گیومه گذاشته می‌شوند).
کلی	اگر مفهوم به هیچ‌کدام از دسته‌های مفاهیم جزئی تعلق نداشت و مصادیق متعدد واقعی داشت یا می‌شد برای آن چند مصداق ذهنی فرض کرد (حتی اگر در عالم خارج تنها یک مصداق داشته باشد یا اصلاً مصداق خارجی نداشته باشد) کلی است.

پاسخ تشریحی مفهوم جزئی مصداق کاملاً مشخص و منحصر به فردی دارد. در (۱)، (۲) و (۳) برای تمام مفاهیم می‌توان مصداق‌های متعددی فرض کرد، اما در مصراع (۴) کلمه «حافظ» تخلص شاعر است، بنابراین مصداق کاملاً مشخص و منحصر به فردی دارد.

تست و پاسخ ۷۴

کدام عبارت درباره انواع تعریف و استدلال نادرست است؟

- در تعریف مفهومی به تحلیل مفهوم می‌پردازیم و ویژگی‌های مشترک و منحصر به فرد آن را می‌آوریم.
- اگر برای تعریف چیزی به نحوه ساخته شدن آن اشاره کنیم، قطعاً تعریفمان لغوی است.
- در استدلال قیاسی، برخلاف استدلال استقرایی، مقدمات ضرورتاً نتیجه را در پی دارند.
- توجه به وجوه اختلاف دو امر که در استدلال تمثیلی آمده‌اند، می‌تواند منجر به رد تمثیل ناروا شود.

(منطق - ترکیبی درس‌های ۳ و ۵)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه ●● تمثیل ناروا استقرای تمثیلی ضعیفی است که در آن وجوه مشابهت میان دو موضوع در استدلال آن قدر زیاد و دقیق نیست

که بتوان حکم یکی را به دیگری تسری داد. برای رد تمثیل ناروا (مقابل با آن) دو راه وجود دارد:

- توجه به وجوه اختلاف: یعنی به وجوه اختلاف دو موضوع اشاره کنیم تا معلوم شود که آن دو خیلی هم مشابه یکدیگر نیستند.
- یافتن استدلال تمثیلی مخالف: یعنی یک استقرای تمثیلی دیگر با آن دو موضوع بسازیم که نتیجه‌ای مخالف استقرای تمثیلی قبلی داشته باشد.

پاسخ تشریحی یکی از شیوه‌های تعریف لغوی، اشاره به نحوه شکل‌گیری واژه‌هاست. مثلاً در مورد واژه‌های مخفف مانند «فراجا» می‌توان کلماتی را که حروف این کلمه از اول آن‌ها برداشته شده‌اند (فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران) بیان کرد؛ در این صورت یک تعریف لغوی خواهیم داشت. اما دقت کنید که در عبارت (۲) گفته‌ایم «برای تعریف چیزی به نحوه ساخته شدن آن اشاره کنیم»، این‌جا آن «چیز» می‌تواند واژه نباشد؛ مثلاً اگر در تعریف «قرمه‌سبزی» به نحوه ساخته شدن یا پختن آن اشاره کنیم، قطعاً تعریفمان مفهومی خواهد بود، نه لغوی؛ پس این گزینه نادرست است و جواب سؤال خواهد بود.

تست و پاسخ ۷۵

در کدام گزینه یک استنتاج بهترین تبیین دیده می‌شود؟

- فقط گوسفندان مریض را در این طویله نگه می‌داریم، پس آن گوسفند هم که گوشه طویله خوابیده مریض است.
- هر دفعه که به این کوه آمده‌ام گله گوسفند حسن آقا را دیده‌ام، پس حسن آقا همیشه گله‌اش را به این‌جا می‌آورد.
- چوپان با خود فکر کرد: سگ گله هنگام دزدیده شدن گوسفند پارس نکرده است، پس احتمالاً دزد آشناست.
- چوپان جدید گله همشهری چوپان قبلی است، پس او هم مثل همشهری‌اش آدم خوبی است.

(منطق - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

منطق

پاسخ تشریحی در استنتاج بهترین تبیین، شخص ابتدا احتمالات مختلف را برای واقعه در نظر می‌گیرد، سپس با حذف تبیین‌های اشتباه به بهترین تبیین برای آن واقعه دست می‌یابد. در استدلال این گزینه، چوپان احتمال‌های دیگری را رد کرده است، هر چند در این جا بیان نشده است. مثلاً این که «گوسفند گم شده باشد و دزدیده نشده باشد» یا این که «سگ گله هنگام دزدی خواب بوده باشد» احتمالات دیگری هستند که رد شده‌اند. تشریح سایر گزینه‌ها:

- ۱) استدلال قیاسی است. از مقدمه کلی می‌توان قطعاً نتیجه گرفت که آن گوسفند گوشه طویله هم مریض است.
- ۲) استقرای تعمیمی است، چون شخص براساس نمونه‌های محدود (چندباری که به کوه رفته است) نتیجه‌ای کلی می‌گیرد.
- ۳) از یک وجه مشابهت میان دو امر جزئی (همشهری بودن دو چوپان) حکم یکی را به دیگری سرایت داده است، پس استقرای تمثیلی است.

تست و پاسخ ۷۶

برای کدام قضیه نمی‌توان «سور» در نظر گرفت؟ ← کدام قضیه شخصیه است؟

- ۱) دانش‌آموزان کلاس دهم ۵ نفر بیشتر از کلاس یازدهم هستند.
- ۲) فلاسفه اسلامی اصل سنخیت را در مورد تمامی پدیده‌های جهان صادق می‌دانند.
- ۳) بی‌شک در این کلاس دانش‌آموزی هست که جواب این سؤال را بلد باشد.
- ۴) فیلسوف سخن بدون دلیل را نمی‌پذیرد و عقیده‌اش را بر پایه تعصب بنا نمی‌کند.

(منطق - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه ● قضایای حملی به انواع محصوره و شخصیه تقسیم می‌شوند که در جدول زیر برخی ویژگی‌های آن‌ها را مشاهده می‌کنید:

ویژگی‌ها	قضیه
<ul style="list-style-type: none"> ● موضوعش مفهومی جزئی است و قابل انطباق بر بیش از یک مصداق نیست. ● محمول فقط یک بار بر کل موضوع حمل می‌شود. ● سور ندارد. ● نمی‌توان گفت کلیه یا جزئی است. 	شخصیه
<ul style="list-style-type: none"> ● موضوعش مفهومی کلی است و می‌تواند مصادیق متعدد داشته باشد. ● محمول می‌تواند بر تک‌تک افراد موضوع به صورت جداگانه حمل شود. ● سور کلی (هر / هیچ) یا جزئی (بعضی) دارد. ● براساس نوع سور می‌تواند کلیه یا جزئی باشد. 	محصوره

پاسخ تشریحی در این قضیه محمول فقط یک بار بر کل موضوع به عنوان یک مجموعه حمل می‌شود، بنابراین قضیه شخصیه است. دقت کنید که همه «دانش‌آموزان کلاس دهم» با هم و در واقع «تعداد» آن‌ها بیشتر از کلاس یازدهم است و نمی‌توان گفت این یا آن دانش‌آموز تعدادش بیشتر است؛ پس در واقع موضوع این قضیه مصداقی مشخص دارد. تشریح سایر گزینه‌ها:

- ۲) قضیه محصوره است، اما سور آن ذکر نشده است. در منطق سور چنین قضایایی براساس محتوای آن‌ها تعیین می‌شود. اگر قضیه بیانگر قانونی علمی بود، سور کلی و در غیر این صورت سور جزئی دارد.
- ۳) این قضیه را به شکل استاندارد می‌نویسیم: «بعضی از دانش‌آموزان این کلاس جواب این سؤال را می‌دانند.» ملاحظه می‌کنید که سور قضیه «بعضی» است.
- ۴) «فیلسوف» در این جمله به «فیلسوفان» اشاره دارد، بنابراین موضوع قضیه مفهومی کلی است و مصادیق متعدد دارد و قضیه محصوره است و سور خواهد داشت.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۷۷

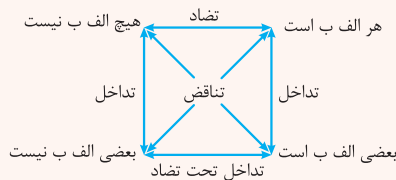
در مربع تقابل میان قضایایی که در دو سر قطرهای مربع قرار می‌گیرند، رابطه وجود دارد و در این رابطه

- (۱) تناقض - هم سور و هم نسبت دو قضیه متفاوت است
- (۲) تضاد - موضوع و محمول دو قضیه با هم جابه‌جا می‌شوند
- (۳) تضاد - فقط نسبت دو قضیه متفاوت است و هر دو سور کلی دارند
- (۴) تناقض - موضوع و محمول دو قضیه با هم جابه‌جا می‌شوند

پاسخ: گزینه ۱

(منطق - درس ۷)

درس نامه

رابطه تناقض میان «سالبه کلیه و موجبه جزئی» و «سالبه جزئی و موجبه کلیه» برقرار است. این قضایا در مربع تقابل در

دو سر قطرهای مربع قرار دارند. (رد ۲ و ۳)

در رابطه تناقض هم سور (کمیت) و هم نسبت (کیفیت) دو قضیه متفاوت است. (تأیید ۱)

نکته

در هیچ‌یک از روابط تقابل (تضاد، تناقض، تداخل و تداخل تحت تضاد) موضوع و محمول دو قضیه با هم جابه‌جا نمی‌شوند، در این روابط سور، نسبت یا هم سور و هم نسبت دو قضیه تغییر می‌کنند و موضوع و محمول ثابت می‌مانند. جابه‌جا کردن موضوع و محمول مربوط به عکس مستوی است که جزء روابط تقابلی نیست.

تست و پاسخ ۷۸

علامت موضوع و محمول در کدام قضیه با قضایای دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) «نیستی هست» متناقض است.
- (۲) قیاس‌هایی هستند که شرایط اعتبار قیاس را ندارند.
- (۳) همه آزمون‌های منطق خیلی سبز سخت بوده‌اند.
- (۴) هر آن‌چه استوار است دود خواهد شد و به هوا خواهد رفت.

پاسخ: گزینه ۲

(منطق - درس ۸)

درس نامه

علامت محمول	علامت موضوع	نوع قضیه
در هر دو نوع قضیه طبق قاعده زیر: نسبت موجبه (است): منفی نسبت سالبه (نیست): مثبت	همیشه مثبت	شخصیه
	سور کلی (هر / هیچ): مثبت سور جزئی (بعضی): منفی	محصوره

شکل استاندارد عبارت این گزینه چنین است: «برخی قیاس‌ها دارنده شرایط اعتبار قیاس نیستند.» سور قضیه جزئی است،

پس برخی از مصادیق موضوع مدّ نظرند و علامت موضوع منفی است. نسبت قضیه سالبه است، پس تمام مصادیق محمول مدّ نظرند و علامت محمول مثبت است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

منطق

تشریح سایر گزینه‌ها:

- ۱) موضوع این گزینه یک عبارت مشخص است که داخل گیومه آمده است؛ بنابراین موضوع مفهومی جزئی است و قضیه شخصی است. در قضیه شخصی علامت موضوع همیشه مثبت است. نسبت قضیه هم موجه است، بنابراین علامت محمول منفی است.
- ۲) شکل این قضیه استاندارد است. سور کلی است (همه)، پس موضوع مثبت است. نسبت هم موجه است، پس علامت محمول منفی است.
- ۴) «هر آن چه» شکل دیگری از سور کلی «هر» یا «همه» است. پس علامت موضوع این قضیه هم مثبت است. محمول قضیه را می‌توانیم «دودشونده و به‌هوارونده» در نظر بگیریم که در این صورت نسبت قضیه «خواهد بود» است، پس قضیه موجه است و علامت محمول آن منفی است.

نکته در تعیین دامنه مصادیق موضوع و محمول سه گام را باید به ترتیب طی کنیم:

- ۱) قضیه را به صورت استاندارد بنویسیم.
- ۲) مشخص کنیم قضیه شخصی است یا محصوره.
- ۳) به جدولی که در درس‌نامه آمده است مراجعه کنیم!

تست و پاسخ ۷۹

کدام دو قضیه زیر می‌توانند مقدمات اول و دوم قیاسی از شکل سوم باشند؟

- (الف) هر انسانی حیوان است.
 (ب) همه حیوانات حساس هستند.
 (ج) همه انسان‌ها ناطق هستند.
 (د) برخی حساس‌ها ناطق هستند.
- (۱) الف - ب (۲) ب - ج (۳) الف - ج (۴) ج - د

(منطق - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۳

درس‌نامه اشکال قیاس اقرانی را براساس جایگاه حد وسط در نمودار زیر مشاهده می‌کنید. «ب» در تمام مقدمات حد وسط است.

(شکل اول)	(شکل دوم)	(شکل سوم)	(شکل چهارم)
— الف ب —	— الف ب —	— الف ب —	— الف ب —
— ب ج —	— ب ج —	— ب ج —	— ب ج —
— الف ج —	— الف ج —	— الف ج —	— الف ج —
(مقدمه اول)	(مقدمه دوم)	(نتیجه)	

پاسخ تشریحی در شکل سوم قیاس اقرانی حد وسط هم در مقدمه اول و هم در مقدمه دوم در جایگاه موضوع قرار دارد. در قضایای صورت سؤال تنها قضایای «الف» و «ج» موضوع مشابه دارند، پس این دو قضیه می‌توانند مقدمات قیاسی اقرانی از شکل سوم باشند. تشریح سایر گزینه‌ها:

- ۱) این دو قضیه می‌توانند مقدمات قیاس شکل اول باشند. حد وسط دو قضیه «حیوان» است که در قضیه اول در جایگاه محمول و در قضیه دوم در جایگاه موضوع است.
- ۲) این دو قضیه هیچ جزء مشترکی (حد وسط) ندارند، بنابراین نمی‌توان با آن‌ها قیاس اقرانی ساخت.
- ۴) حد وسط این دو قضیه «ناطق» است که در هر دو قضیه در جایگاه محمول است، بنابراین این دو قضیه قیاس شکل دوم می‌سازند.

تست و پاسخ ۸۰

در چه صورتی می‌توان با قطعیت گفت یک قیاس شکل دوم نامعتبر است؟

- (۱) هر دو مقدمه کلی باشند.
 (۲) یکی از مقدمات موجه و دیگری سالبه باشد.
 (۳) مقدمه اول سالبه جزئی باشد.
 (۴) نتیجه قیاس موجه باشد.

(منطق - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه ●●

برای معتبر بودن یک قیاس باید شرایط زیر به ترتیب بررسی شود. اگر همه این شرایط برقرار بود، قیاس معتبر است و اگر حتی فقط یکی از این شرایط برقرار نباشد، قیاس نامعتبر خواهد بود:

شرایط انتاج:

(الف) تکرار حد وسط (به صورت لفظی و معنایی در دو مقدمه)

(ب) قانون نتیجه قیاس: اگر هر دو مقدمه موجب بود، نتیجه موجب است و اگر یکی از مقدمات سالبه بود، نتیجه هم سالبه خواهد بود. شرایط اعتبار:

(الف) شرط اول اعتبار: حداقل یکی از مقدمات موجب باشد.

(ب) شرط دوم اعتبار: علامت حد وسط حداقل در یک مقدمه مثبت باشد.

(ج) شرط سوم اعتبار: هر کدام از موضوع و محمول نتیجه که علامت مثبت داشت، در مقدمات هم علامت مثبت داشته باشد.

پاسخ تشریحی در شکل دوم قیاس حد وسط در هر دو مقدمه در جایگاه محمول قرار دارد. از سوی دیگر طبق قانون نتیجه قیاس اقترانی تنها در صورتی نتیجه موجب خواهد بود که هر دو مقدمه موجب باشند. حال اگر در قیاس شکل دوم هر دو مقدمه موجب باشند، علامت محمول (حد وسط) در هر دو مقدمه منفی است و شرط دوم اعتبار قیاس برآورده نخواهد شد و قیاس نامعتبر خواهد بود. تشریح سایر گزینه‌ها:

۱) اگر هر دو مقدمه کلی باشند، به این شرط که یکی از آن‌ها سالبه و دیگری موجب باشد، قیاس شکل دوم معتبر خواهد بود.

۲) این گزینه خود یکی از شرایط لازم برای اعتبار قیاس در شکل دوم است، چراکه در این شکل حد وسط در هر دو مقدمه محمول است؛ پس برای احراز شرط دوم اعتبار حتماً باید یک مقدمه سالبه و دیگری موجب باشد.

۳) اگر مقدمه اول سالبه جزئی باشد، می‌توان مقدمه دوم را موجب کلیه در نظر گرفت تا یک قیاس معتبر در شکل دوم داشته باشیم.

اقتصاد: صفحه‌های ۱ تا ۱۲۸

تست و پاسخ (۸۱)

- هر یک از ویژگی‌های زیر، به ترتیب به مزایا و یا معایب کدام نوع از کسب و کار اشاره دارد؟
- (الف) تخصص‌گرایی بیشتر و امکان جذب افراد توانمندتر در زمینه‌های تخصصی و ویژه
- (ب) منافع مالیاتی (فقط یک بار مالیات بر درآمد پرداخت می‌شود).
- (ج) تقسیم سود به تناسب مالکیت سهام
- (د) قوانین پیچیده‌تر و گزارش‌دهی بیشتر

- (۱) مزایای شخصی - مزایای شخصی - معایب شرکت سهامی - معایب مؤسسات غیرانتفاعی
- (۲) مزایای شرکت سهامی - معایب شرکت تعاونی - معایب شرکت سهامی - معایب مؤسسات غیرانتفاعی
- (۳) مزایای شرکت سهامی - مزایای شرکت تعاونی - مزایای شرکت تعاونی - معایب شرکت سهامی
- (۴) مزایای شرکت سهامی - مزایای شخصی - معایب شرکت سهامی - معایب شرکت سهامی

(درس ۲- کسب و کار شفاهی، شرکت)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

مزایای کسب و کار شخصی	معایب کسب و کار شخصی
راه‌اندازی آسان و هزینه‌های نسبتاً اندک	بار سنگین مسئولیت (همه‌چیز به شما برمی‌گردد، حتی در ناخوشی و سفر)
آزادی عمل و سهولت در تصمیم‌گیری (تصمیم‌گیری در مورد بازاریابی، تغییر شرایط بازار و...)	مشکل تأمین مالی (پس‌انداز شخصی و قرض از دوستان و خانواده)
مالکیت کامل سود	مسئولیت نامحدود در مقابل بدهی‌ها و دعاوی
منافع مالیاتی (فقط یک بار مالیات بر درآمد می‌دهید).	-

مزایای ایجاد شرکت (سهامی)	معایب ایجاد شرکت (سهامی)
مسئولیت محدود برای سهامداران (ضرر و بدهی سهامداران محدود به میزان سهام)	هزینه‌های راه‌اندازی بالاتر
امکان افزایش سرمایه و تأمین مالی بانکی (از طریق افزایش سهامداران یا افزایش سرمایه آن‌ها و نیز وام‌های بانکی)	تأخیر در تصمیم‌گیری
امکان رقابت بالاتر (به دلیل مقیاس تولید بالا، امکان سرمایه‌گذاری بیشتر و قیمت پایین‌تر نسبت به رقبا)	پیچیدگی‌ها در رابطه مدیریت و مالکیت و موفقیت‌های غیرفردی
تخصص‌گرایی بیشتر (امکان جذب افراد توانمندتر در زمینه‌های تخصصی و ویژه)	تقسیم سود به تناسب مالکیت سهام
-	قوانین پیچیده‌تر و گزارش‌دهی بیشتر

پاسخ تشریحی

- (الف) تخصص‌گرایی بیشتر و امکان جذب افراد توانمندتر در زمینه‌های تخصصی و ویژه از مزایای ایجاد شرکت سهامی است.
- (ب) منافع مالیاتی (فقط یک بار مالیات بر درآمد پرداخت می‌شود)، از مزایای ایجاد کسب و کار شخصی است.
- (ج) تقسیم سود به تناسب مالکیت سهام، از معایب ایجاد شرکت سهامی است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

نکته توزیع سود احتمالی در تعاونی‌ها در پایان دوره به نسبت سرمایه هر عضو است.

(د) قوانین پیچیده‌تر و گزارش‌دهی بیشتر، از معایب ایجاد شرکت سهامی است.

تست و پاسخ ۸۲

کدام گزینه در رابطه با مسیر تاریخی اقتصاد ایران، صحیح است؟

- (۱) در دوران حکومت پهلوی، مواردی مانند بی‌توجهی به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی، سیاست‌های رکودی و انقباضی و تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی آسیب‌های توان‌فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد.
- (۲) ویژگی عمده حکومت در دوران قاجار، جداسدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود.
- (۳) بسیاری از کارخانجات بزرگ و زیرساخت‌های صنعتی در دوران حکومت قاجار ساخته شد، با این حال ساختارهای اساسی اقتصاد کشور زیر سلطه و برنامه‌ریزی بیگانگان قرار گرفت.
- (۴) ایران به دلیل وسعت و پهناوری جغرافیایی، برخورداری از منابع طبیعی و قرارگرفتن در چهارراه بین‌المللی، از دوران باستان جایگاه ویژه‌ای در اقتصاد جهان داشته است.

پاسخ: گزینه ۴

(درس ۱۰ - مسیر تاریخی اقتصاد ایران)

مشاوره باید ویژگی‌های هر دوره (دوران باستان، دوران حکومت صفوی (نیمه اول، اواسط حکومت و دوره پایانی)، دوران حکومت قاجار، دوران حکومت پهلوی و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی) را به خاطر بسپارید. حتماً از خلاصه‌نویسی و یا دسته‌بندی مطالب در یک جدول برای مطالعه این قسمت استفاده کنید. همچنین مطالعه درس‌نامه کتاب اقتصاد خیلی سبز به شدت بهتون پیشنهاد می‌شه.

پاسخ تشریحی

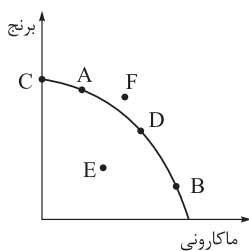
در دوران باستان، ایران به دلیل وسعت و پهناوری جغرافیایی برخورداری از منابع طبیعی ← جایگاه ویژه‌ای در اقتصاد جهان داشته است. قرارگرفتن در چهارراه بین‌المللی

بررسی گزینه‌های نادرست:

- (۱) در دوران حکومت قاجار، مواردی مانند بی‌توجهی به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی، سیاست‌های رکودی و انقباضی و تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی آسیب‌های توان‌فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد.
- (۲) ویژگی عمده حکومت در دوران پهلوی، جداسدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود.
- (۳) در دوران حکومت پهلوی، بسیاری از کارخانجات بزرگ و زیرساخت‌های صنعتی ساخته شد، با این حال ساختارهای اساسی اقتصاد کشور زیر سلطه و برنامه‌ریزی بیگانگان قرار گرفت.

تست و پاسخ ۸۳

منحنی مرز امکانات تولید زیر مربوط به یک کارخانه فرضی است که تنها دو کالای برنج و ماکارونی را تولید می‌کند، با توجه به این منحنی:

- الف) در صورتی که در بازار، تقاضا برای برنج افزایش یابد و از طرف دیگر کارخانه بخواهد میزان تولید ماکارونی را نیز متوقف نکند، بهتر است کدام نقطه را برای تولید انتخاب نماید؟
- ب) اگر تعدادی از کارگران خط تولید ماکارونی بیکار شوند، تولید در کدام نقطه اتفاق می‌افتد؟
- ج) در چه صورتی نقطه تولید کارخانه به سمت نقطه F جابه‌جا خواهد شد؟
- (۱) الف) نقطه B / ب) نقطه E / ج) دستگاه جدیدی به خط تولید ماکارونی اضافه شود.
- (۲) الف) نقطه B / ب) نقطه D / ج) کارگران جدیدی برای خط تولید برنج استخدام شود.
- (۳) الف) نقطه A / ب) نقطه D / ج) تقاضای مشتریان برای برنج افزایش یابد.
- (۴) الف) نقطه A / ب) نقطه E / ج) زمین‌های مناسب برای کشت برنج افزایش یابد.

(درس ۴ - تمرین ۱، برای تفکر و تمرین صفحه‌های ۴۰ و ۴۱ کتاب درسی)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه ●● عوامل مؤثر بر روی منحنی مرز امکانات تولید

● امکان دارد در یک اقتصاد، از بین رفتن منابع مورد نیاز برای تولید (برای مثال منابع طبیعی) اتفاق بیفتد. این اتفاق ممکن است در اثر جنگ رخ دهد. برای نمونه، اگر منابع طبیعی کشوری، (مانند نفت و گاز) کم شود، در این شرایط انتقال منحنی مرز امکانات تولید به سمت داخل را مشاهده خواهیم کرد.

توجه داشته باشید که بیکاری، منحنی مرز امکانات تولید را به سمت داخل، منتقل نمی‌کند. در وضعیت بیکاری، نیروی کار هم‌چنان در دسترس است و با وجود شاغل نبودن آن‌ها در زمان فعلی، امکان به‌کارگیری آن‌ها وجود دارد؛ بنابراین منحنی مرز امکانات تولید که بیان‌کننده حداکثر مقدار تولید محصولات است بدون تغییر باقی می‌ماند، اما نقطه تولید به نقاطی در درون مرز امکانات تولید جابه‌جا می‌شود.

● هر عاملی که میزان منابع و عوامل تولید یک کارخانه را افزایش دهد؛ مانند افزایش مواد اولیه، افزایش نیروی کار استخدامی، افزایش سرمایه‌های فیزیکی (ماشین‌آلات و ...) و سرمایه‌های مالی و یا پیدایش یک تکنولوژی و پیشرفت که امکان تولید بیشتر کالاها و خدمات را فراهم می‌آورد، منجر به انتقال منحنی مرز امکانات تولید به خارج می‌شود.

● هر عاملی که تقاضا برای یک کالا را افزایش دهد، منجر به جابه‌جایی نقطه تولید در طول منحنی مرز امکانات تولید می‌شود.

پاسخ تشریحی

(الف) در صورتی که در بازار، تقاضا برای برنج افزایش یابد و کارخانه بخواهد میزان تولید برنج را افزایش دهد، می‌تواند نقاط A یا C را انتخاب کند. در نقطه C همه منابع به تولید برنج اختصاص داده شده است و با توجه به صورت سؤال که گفته شده است کارخانه نمی‌خواهد تولید ماکارونی را متوقف کند؛ بنابراین انتخاب نقطه A بهترین انتخاب است.

(ب) در صورتی که کارگران بیکار داشته باشیم، یعنی از حداکثر منابع استفاده نشده است و تولید ناکاراست؛ بنابراین تولید بر روی منحنی مرز امکانات تولید نخواهد بود و به نقطه E که داخل یا زیر مرز امکانات تولید است، منتقل می‌شود.

(ج) در صورتی که به نقاط خارج از مرز امکانات تولید دست خواهیم یافت که منابع ما افزایش یابد؛ بنابراین با افزایش زمین‌های تحت کشت، یا اضافه کردن یک دستگاه جدید یا استخدام تعدادی کارگر جدید، می‌توانیم به نقاط خارج از مرز امکانات تولید مانند نقطه F دسترسی پیدا کنیم.

تست و پاسخ ۸۴

کدام مورد درباره «رابطه تورم و نقدینگی» نادرست است؟

- ۱) اگر افزایش نقدینگی در کشور با افزایش تولید هماهنگ نباشد، می‌تواند سبب تورم شود.
- ۲) دولت جهت کاهش نرخ تورم، از سیاست کاهش حجم پول در گردش استفاده می‌کند.
- ۳) کاهش نرخ تورم به معنای کاهش سطح عمومی قیمت‌هاست و به عبارتی دیگر، با کاهش نرخ تورم کالاها ارزان‌تر می‌شوند.
- ۴) بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به مردم، حجم نقدینگی را کنترل و تورم را تا حدی مهار کند.

پاسخ: گزینه ۳ (درس ۹ - علل تورم و نقش دولت)

مشاوره رویکرد جدید در کنکور سراسری، طرح سؤال‌هایی به صورت مفهومی و فراتر از متن کتاب درسی است. متن کتاب درسی را به طور کامل و مفهومی مطالعه کنید.

درس نامه ●●

● یکی از دلایل وجود تورم در جامعه: هماهنگ نبودن افزایش نقدینگی در کشور با افزایش تولید است.

● زمانی که اقتصاد کشور دچار تورم می‌شود، برای پیشگیری از افزایش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن، بانک مرکزی سیاست پولی انقباضی یا همان کاهش نقدینگی در گردش را اعمال می‌کند. بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به مردم، به طور مستقیم از مقدار پول در دست مردم بکاهد و تورم را کنترل و نقدینگی در گردش را کاهش دهد.

پاسخ تشریحی گاهی افراد با شنیدن کاهش نرخ تورم به اشتباه انتظار دارند که سطح عمومی قیمت‌ها کاهش یابد و به عبارتی دیگر، کالاها ارزان‌تر شده باشد، در حالی که کاهش تورم به معنای کاهش شتاب افزایش قیمت‌هاست و قیمت‌ها هم‌چنان با شتابی کم‌تر از قبل، افزایش خواهد داشت.

تست و پاسخ ۸۵

با توجه به جدول زیر که میزان مالیات پرداختی در یک جامعه را ارائه می‌دهد، پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

مالیات بر مصرف	۲۵۰ میلیون تومان
مالیات بر درآمد اشخاص	۸۵ میلیون تومان
مالیات بر دارایی	$\frac{۳}{۴}$ مالیات بر درآمد
مالیات بر درآمد	۳۸۰ میلیون تومان
عوارض نوسازی	۱۴ درصد مالیات بر مصرف
VAT	۲ برابر مالیات بر دارایی

الف) مجموع میزان مالیات مستقیم پرداختی چند میلیون تومان است؟

ب) مجموع میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات چند میلیون تومان است؟

ج) افراد این جامعه چند میلیون تومان مالیات غیرمستقیم پرداخته‌اند؟

(۱) ۹۵۰ - ۳۸۰ - ۷۵۰

(۲) ۹۵۰ - ۸۵ - ۶۶۵

(۳) ۸۵۵ - ۸۵ - ۶۶۵

(۴) ۸۵۵ - ۳۸۰ - ۷۵۰

(درس ۶ - انواع مالیات)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه •• انواع مالیات

انواع مالیات	
مالیات بر دارایی (مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی: مالیات بر ارث)	مالیات مستقیم
مالیات بر درآمد (مالیات بر درآمد اشخاص مهم‌ترین نوع مالیات)	
عوارض گمرکی و خدماتی	مالیات غیرمستقیم
مالیات بر مصرف	
مالیات بر ارزش افزوده (VAT)	

میزان مالیات بر درآمد + میزان مالیات بر دارایی = میزان مالیات مستقیم

میزان مالیات بر ارزش افزوده (VAT) + میزان مالیات بر مصرف + عوارض گمرکی و خدماتی = میزان مالیات غیرمستقیم

پاسخ تشریحی

الف) انواع مالیات مستقیم: مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد

میلیون تومان $۲۸۵ = ۳۸۰ \times \frac{۳}{۴} =$ مالیات بر درآمد $\times \frac{۳}{۴} =$ مالیات بر دارایی

میلیون تومان $۶۶۵ = ۳۸۰ + ۲۸۵ =$ مالیات بر دارایی + مالیات بر درآمد = مجموع میزان مالیات مستقیم پرداختی

نکته برای محاسبه میزان مالیات مستقیم باید میزان کل مالیات بر درآمد را در نظر بگیرید و توجه داشته باشید مالیات بر درآمد اشخاص بخشی از مالیات بر درآمد است و در واقع ارزش آن در بطن مالیات بر درآمد قرار دارد و حال که رقم کلی مالیات بر درآمد را داریم دیگر لزومی ندارد میزان مالیات بر درآمد اشخاص را در محاسباتمان وارد کنیم، اگر این کار را کنیم دچار خطای محاسبات شده‌ایم و محاسبات مضاعف کرده‌ایم.

اشتباه رایج: ممکن است برخی از داوطلبان در هنگام محاسبه میزان مالیات مستقیم، علاوه بر میزان مالیات بر درآمد، میزان مالیات بر درآمد اشخاص را نیز وارد محاسبات کنند که در این صورت میزان مالیات مستقیم را به اشتباه برابر با عدد ۷۵۰ در نظر خواهند گرفت.
ب) مالیات بر درآمد اشخاص، مهم‌ترین نوع مالیات است که میزان آن برابر با ۸۵ میلیون تومان است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

اقتصاد

ج) میلیون تومان $35 = \frac{14}{100} \times 250 =$ مالیات بر مصرف $\times \frac{14}{100} =$ عوارض نوسازی

میلیون تومان $570 = 2 \times 285 =$ مالیات بر دارایی $\times 2 =$ مالیات بر ارزش افزوده (VAT)

مالیات بر ارزش افزوده (VAT) + عوارض نوسازی + مالیات بر مصرف = مجموع میزان مالیات غیرمستقیم پرداختی

میلیون تومان $855 = 250 + 35 + 570 =$

تست و پاسخ ۸۶

صحیح یا غلط بودن عبارات زیر در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

- کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز) در سال ۱۹۹۲ تشکیل و نتیجه آن امضای پیمان تجارت آزاد (مشهور به پیمان نفتا) بود.
- در سال ۱۹۴۷، ۲۳ کشور قراردادی غیررسمی به نام قرارداد گات را امضا کردند. (برای جلوگیری از اقدامات حمایت گرایانه کشورها علیه یکدیگر و حفظ روابط تجاری بین خودشان) بعدها این قرارداد به سازمان دائمی تجارت جهانی تبدیل شد.
- وابستگی در تأمین کالاهای مصرفی مثل پوشاک، فرش و رایانه، حوزه صنعت، صنایع کشاورزی و خودروسازی می تواند موجب بهانه جویی و سلطه دشمن یا رقیب و ضعف و وابستگی کشور شود.
- گاهی دولت‌ها برای حمایت از صنایع داخلی خود و کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر، تعرفه‌های گوناگونی بر واردات برخی از کالاها وضع می کنند و گاهی در جهت گسترش روابط اقتصادی شان با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند، پیمان‌های تجاری وضع می کنند و تعرفه‌ها را کاهش می دهند.

۱) غ - غ - ص - غ - ص ۲) ص - ص - غ - ص ۳) غ - غ - ص - غ - ص ۴) ص - غ - ص - غ - غ

(درس ۷ - دولت‌ها و تجارت بین الملل، بُنگ‌های تباری و تعریف‌های اقتصادی)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی

بررسی عبارات صورت سؤال:

- غلط است؛ کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز) در سال ۱۹۴۴ تشکیل و نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین المللی پول بود. / در سال ۱۹۹۲، آمریکا، کانادا و مکزیک، پیمان تجارت آزاد (مشهور به پیمان نفتا) را امضا کردند.
- صحیح است.
- غلط است؛ وابستگی در تأمین کالاهای راهبردی و ضروری مثل دارو، غذا و محصولات کشاورزی، حوزه انرژی (نفت، انرژی هسته‌ای و انرژی‌های نو)، صنایع نظامی و دفاعی می تواند موجب بهانه جویی و سلطه دشمن یا رقیب و ضعف و وابستگی کشور شود.
- صحیح است.

تست و پاسخ ۸۷

جدول زیر مربوط به اطلاعات یک کشور فرضی است. اگر این کشور در سال گذشته با رکود اقتصادی مواجه شده باشد، آن گاه:

جمعیت کل	۱۲ میلیون نفر
جمعیت زیر ۱۵ سال	۳ میلیون نفر
جمعیت غیرفعال	۴ میلیون نفر
جمعیت شاغل	۴ میلیون نفر

• نرخ بیکاری در این جامعه چند درصد است؟

• جمعیت فعال این کشور، کدام است؟

• این کشور دارای کدام نوع بیکاری است؟

• کدام سیاست پولی، می تواند شرایط اقتصادی این کشور را بهبود بخشد؟

۱) ۲۰ درصد - ۵ میلیون نفر - بیکاری دوره‌ای - سیاست پولی انبساطی

۲) ۳۰ درصد - ۹ میلیون نفر - بیکاری ساختاری - سیاست پولی انبساطی

۳) ۲۰ درصد - ۹ میلیون نفر - بیکاری ساختاری - سیاست پولی انقباضی

۴) ۳۰ درصد - ۵ میلیون نفر - بیکاری دوره‌ای - سیاست پولی انقباضی

پاسخ: گزینه ۱

(درس ۸ - اشتغال و بیکاری، نرخ بیکاری، انواع بیکاری، درس ۹ - علل تورم و نقش دولت)

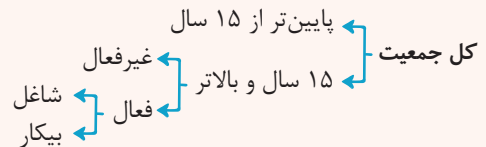
پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

درس نامه ●●

● نرخ بیکاری: اساسی‌ترین شاخص ارزیابی وضعیت اشتغال کشور است. نرخ بیکاری از نسبت تعداد بیکاران به کل جمعیت فعال کشور، ضرب در عدد ۱۰۰ به دست می‌آید.

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$$

جمعیت زیر ۱۵ سال + جمعیت ۱۵ سال و بالاتر = جمعیت کل کشور

جمعیت فعال + جمعیت غیرفعال = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر

جمعیت شاغل + جمعیت بیکار = جمعیت فعال

● انواع بیکاری:

نوع بیکاری	علت
بیکاری اصطلاحی	● شامل کسانی می‌شود که: شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند. به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند. این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورهای وجود دارد.
بیکاری فصلی	● زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران به دلیل تغییرات فصلی، شغل خود را از دست می‌دهند. مثال: برخی کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان.
بیکاری ساختاری	● ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست. مثال: نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد، ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است.
بیکاری دوره‌ای	● بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.

● انواع سیاست‌های پولی:

انواع سیاست‌های پولی	در چه شرایطی این سیاست توسط بانک مرکزی به کار گرفته می‌شود؟	یکی از روش‌های اعمال این سیاست: (سیاست بازار باز (فروش یا خرید اوراق مشارکت))
کاهش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انقباضی)	زمانی که اقتصاد کشور دچار تورم می‌شود، برای پیشگیری از افزایش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن	بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به مردم، به طور مستقیم از مقدار پول در دست مردم بکاهد و تورم را کنترل و نقدینگی در گردش را کاهش دهد.
افزایش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انبساطی)	در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد.	بانک مرکزی می‌تواند با خرید اوراق مشارکت در دست مردم به طور مستقیم نقدینگی بیشتری را به جامعه تزریق کند.

پاسخ تشریحی

جمعیت زیر ۱۵ سال - جمعیت کل = جمعیت بالای ۱۵ سال

میلیون نفر $9 = 12 - 3 = 9$ = جمعیت بالای ۱۵ سال

جمعیت غیرفعال - جمعیت بالای ۱۵ سال = جمعیت فعال

میلیون نفر $9 - 4 = 5$ = جمعیت فعال

جمعیت شاغل - جمعیت فعال = جمعیت بیکار

میلیون نفر $5 - 4 = 1$ = جمعیت بیکار

درصد $100 \times \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}}$ = نرخ بیکاری

درصد $100 \times \frac{1}{5} = 20$ = نرخ بیکاری

● در صورت سؤال داریم: کشور در سال گذشته با رکود اقتصادی مواجه شده است. با توجه به تعریف بیکاری دوره‌ای (بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد) می‌توان نتیجه گرفت کشور دارای بیکاری دوره‌ای است.

● در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد، بانک مرکزی با اعمال سیاست پولی انبساطی (افزایش نقدینگی در گردش) از طریق خرید اوراق مشارکت در دست مردم به طور مستقیم نقدینگی بیشتری را به جامعه تزریق می‌کند و شرایط اقتصادی کشور را بهبود می‌بخشد.

تست و پاسخ

به ترتیب هر یک از عبارات زیر به کدام یک از انواع مالیات اشاره دارد؟

- اساس و مبنای این نوع از مالیات، ثروت مؤدی است.
- در این نوع از مالیات، کسب و کارها، منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری و آن را از طریق خرید از دیگر کسب و کارها، پرداخت می‌کنند.
- اگرچه وظیفه قانونی پرداخت این نوع از مالیات بر عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است، اما نهایتاً به وسیله مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود.
- این نوع از مالیات، ممکن است براساس قیمت و ارزش کالاها یا براساس ویژگی‌ها و مشخصات آن‌ها (حجم، وزن و ...) تعیین و دریافت شوند.

۱) مالیات بر درآمد - مالیات بر ارزش افزوده - مالیات بر مصرف - مالیات بر درآمد

۲) مالیات بر درآمد - مالیات بر مصرف - مالیات بر ارزش افزوده - مالیات بر درآمد

۳) مالیات بر دارایی - مالیات بر ارزش افزوده - مالیات بر دارایی - مالیات بر مصرف

۴) مالیات بر دارایی - مالیات بر ارزش افزوده - مالیات بر مصرف - حقوق و عوارض گمرکی

(درس ۶ - انواع مالیات)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه ●● انواع مالیات

توضیحات	انواع مالیات	
● اساس و مبنای مالیات: ثروت مؤدی مثال: مالیات بر ارث	مالیات بر دارایی	مالیات مستقیم
● اساس و مبنای مالیات: درآمد افراد و شرکت‌ها مثال: مالیات بر حقوق، مالیات بر درآمد املاک	مالیات بر درآمد (مهم‌ترین نوع مالیات)	مالیات مستقیم
● مالیات هر کشور بر صادرات و واردات کالاهای مختلف است. ● تابع سیاست‌های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها هستند. ● برای حمایت از صنایع داخلی نیز به کار گرفته می‌شوند. ● این نوع از مالیات، ممکن است براساس قیمت و ارزش کالاها یا براساس ویژگی‌ها و مشخصات آن‌ها (حجم، وزن و ...) تعیین و دریافت شوند.	حقوق و عوارض گمرکی (تعرفه‌های گمرکی)	مالیات غیرمستقیم عوارض گمرکی و خدماتی
● انواع عوارض درج‌شده در قبض‌های شهرداری، مالیات تلقی می‌شود. ● شهرداری در مقابل خدماتی که ارائه می‌کند، وجوهی مانند عوارض خودرو و یا عوارض نوسازی و دفع پسماند دریافت می‌کند.	عوارض خدماتی	مالیات غیرمستقیم

<ul style="list-style-type: none"> ● مالیاتی است که مصرف‌کنندگان کالاهای خاص در زمان خرید آن کالا (به همراه قیمت کالا) پرداخت می‌کنند. ● اگر فرد میزان بیشتری از کالا را مصرف کند، در نهایت مالیات بیشتری نیز پرداخت می‌کند. ● مالیات نهایتاً توسط مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است. مثال این نوع از مالیات: مالیات بر مشروبات غیرالکلی ماشینی و مالیات بر دخانیات 	مالیات بر مصرف	مالیات غیرمستقیم
<ul style="list-style-type: none"> ● منظور از این نوع مالیات، مالیاتی است که از تفاوت ارزش بین کالا و خدمات عرضه‌شده با ارزش کالا و خدمات خریداری‌شده در دوره‌ای مشخص گرفته می‌شود. ● این نوع از مالیات، چندمرحله‌ای است و در هر یک از مراحل تولید و تکمیل تا مصرف نهایی برحسب ارزش افزوده گرفته می‌شود. ● با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد. ● از مالیات‌ستانی مضاعف جلوگیری می‌کند، چراکه مالیات پرداخت‌شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می‌شود. ● کالا و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند. ● در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها، منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری و آن را از طریق خرید از دیگر کسب و کارها، پرداخت می‌کنند. 	مالیات بر ارزش افزوده (VAT)	

پاسخ تشریحی

- اساس و مبنای مالیات بر دارایی ثروت مؤدی است.
- در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها، منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری و آن را از طریق خرید از دیگر کسب و کارها، پرداخت می‌کنند.
- در مالیات بر مصرف، مالیات نهایتاً توسط مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است.
- در حقوق و عوارض گمرکی، میزان مالیات ممکن است براساس قیمت و ارزش کالاها یا براساس ویژگی‌ها و مشخصات آن‌ها (حجم، وزن و ...) تعیین و دریافت شوند.

تست و پاسخ ۸۹

اطلاعات زیر مربوط به تولیدات کشوری فرضی طی سه سال متوالی است. با توجه به اطلاعات جدول، نرخ رشد تولید واقعی در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال قبل (۱۴۰۱) حدوداً چند درصد است؟ (سال پایه: سال ۱۴۰۰)

سال	کالای ۲		کالای ۱		
	مقدار	قیمت	مقدار	قیمت	
سال ۱۴۰۰	۱۲۰	۲۰	۴۰	۲,۷۵۰	۱۵ / ۷۵ (۱)
سال ۱۴۰۱	۱۳۰	۳۰	۵۰	۲,۹۰۰	۱۹ / ۷۷ (۲)
سال ۱۴۰۲	۱۴۰	۴۰	۶۰	۳,۵۰۰	۱۳ / ۳۵ (۳)
					۱۴ / ۷۸ (۴)

(درس ۱۱ - تولید ناخالص داخلی اسمی و واقعی)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

اقتصاد

درس نامه ●● برای آن که بدانیم تولیدات سال جاری نسبت به سال قبل، چه میزان رشد داشته است، از فرمول زیر استفاده می‌کنیم:

$$100 \times \frac{\text{تولید ناخالص داخلی سال قبل} - \text{تولید ناخالص داخلی سال جاری}}{\text{تولید ناخالص داخلی سال قبل}} = \text{نرخ رشد تولید}$$

$$100 \times \frac{\text{تولید ناخالص داخلی اسمی سال قبل} - \text{تولید ناخالص داخلی اسمی سال جاری}}{\text{تولید ناخالص داخلی اسمی سال قبل}} = \text{نرخ رشد تولید اسمی}$$

$$100 \times \frac{\text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال قبل} - \text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال جاری}}{\text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال قبل}} = \text{نرخ رشد تولید واقعی}$$

پاسخ تشریحی

برای به دست آوردن نرخ رشد تولید واقعی در سال ۱۴۰۲، ابتدا باید تولید ناخالص داخلی واقعی سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ را به دست آوریم:

$$\text{تولید ناخالص داخلی (GDP) واقعی در سال ۱۴۰۱: } 140,100 = 2,600 + 137,500 = (20 \times 130) + (2,750 \times 50)$$

$$\text{تولید ناخالص داخلی (GDP) واقعی در سال ۱۴۰۲: } 167,800 = 2,800 + 165,000 = (20 \times 140) + (2,750 \times 60)$$

حال می‌توانیم با فرمول زیر، نرخ رشد تولید واقعی سال ۱۴۰۲ را به دست بیاوریم:

$$100 \times \frac{\text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال ۱۴۰۱} - \text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال ۱۴۰۲}}{\text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال ۱۴۰۱}} = \text{نرخ رشد تولید واقعی سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱}$$

$$= \frac{140,100 - 167,800}{140,100} \times 100 = 19/77 \text{ درصد}$$

تست و پاسخ ۹۰

جدول زیر بیانگر وضعیت توزیع درآمد کشور A با ۲۵ میلیون نفر جمعیت است. با توجه به موارد ذکر شده:

وضعیت توزیع درآمد کشور A	
دهک اول	۴ درصد
دهک دوم	۴/۵ درصد
دهک سوم	۵/۵ درصد
دهک چهارم	۶ درصد
دهک پنجم	؟
دهک ششم	۹/۵ درصد
دهک هفتم	۱۰/۵ درصد
دهک هشتم	؟
دهک نهم	۱۸ درصد
دهک دهم	۲۲ درصد
۱۰۰ درصد جمعیت کشور	۱۰۰ درصد درآمد ملی

(درس ۶ - شاخص دهک‌ها)

الف) جمعیت ۲۰ درصد کم‌درآمد این کشور چند نفر است؟

ب) اگر اختلاف سهم دهک اول و پنجم برابر با ۳ درصد و اگر مجموع سهم دهک‌های پنجم و هشتم برابر با ۲۰ درصد باشد، آن‌گاه سهم دهک‌های پنجم و هشتم به ترتیب چند درصد است؟

ج) اگر سهم دهک‌های اول و دهم در کشور B به ترتیب ۳/۵ و ۲۱ باشد،

وضعیت توزیع درآمد در کدام کشور مناسب‌تر است؟

۱) الف) ۱۰ میلیون نفر / ب) ۶/۵ - ۱۳/۵ (ج) B

۲) الف) ۵ میلیون نفر / ب) ۷ - ۱۳ (ج) A

۳) الف) ۱۰ میلیون نفر / ب) ۷ - ۱۳ (ج) A

۴) الف) ۵ میلیون نفر / ب) ۶/۵ - ۱۳/۵ (ج) B

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره مبحث محاسبه شاخص دهک‌ها و بررسی وضعیت توزیع درآمد در جامعه، همواره یک سؤال را در کنکور سراسری به خود

اختصاص داده است. در کنکور دی ماه و تیرماه ۱۴۰۲ نیز یک سؤال از این مبحث داشتیم.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی

الف) برای محاسبه شاخص دهک‌ها، مردم کشور را به ده گروه جمعیتی مساوی تقسیم می‌کنند؛ بنابراین جمعیت هر دهک برابر با $\frac{1}{10}$ (یا ۱۰ درصد) جمعیت کل کشور است. منظور از ۲۰ درصد کم‌درآمد کشور نیز دهک‌های اول و دوم است؛ در نتیجه خواهیم داشت:

$$\text{میلیون نفر } 2/5 = 25 \times \frac{1}{10} = \text{جمعیت هر دهک}$$

$$\text{میلیون نفر } 5 = 2/5 + 2/5 = \text{جمعیت } 20 \text{ درصد کم‌درآمد کشور (دهک‌های اول و دوم)}$$

$$\text{ب) درصد } 7 = 3 + 4 = \text{سهام دهک پنجم} \Rightarrow 3 = 4 - \text{سهام دهک پنجم} \Rightarrow 3 = \text{سهام دهک اول} - \text{سهام دهک پنجم}$$

$$\text{درصد } 13 = 20 - 7 = \text{سهام دهک هشتم} \Rightarrow 20 = 7 + \text{سهام دهک هشتم} \Rightarrow 20 = \text{سهام دهک پنجم} + \text{سهام دهک هشتم}$$

ج) برای محاسبه شاخص وضعیت توزیع درآمد از روش زیر استفاده می‌شود:

$$\frac{\text{سهام دهک دهم}}{\text{سهام دهک اول}} = \text{شاخص وضعیت توزیع درآمد}$$

هر چه این نسبت بیشتر باشد، توزیع درآمد در آن جامعه نامناسب‌تر است و بالعکس؛ در نتیجه خواهیم داشت:

$$\text{B کشور در درآمد توزیع درآمد در کشور B} = \frac{21}{3/5} = 6$$

$$\text{A کشور در درآمد توزیع درآمد در کشور A} = \frac{22}{4} = 5/5$$

وضعیت توزیع درآمد در کشور A با شاخص دهک‌های ۵/۵، عادلانه‌تر از وضعیت توزیع درآمد در کشور B با شاخص دهک‌های ۶ است.